



Raisio
KAUPUNKI

Tilinpäätös 2016

Kaupunginvaltuusto 19.6.2017



Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	
1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	1
1.1.2. Organisaatio.....	2-3
1.1.3. Henkilöstö	4
1.1.4. Sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan katsaus	5-6
1.1.5. Sivistysjohtajan katsaus	7-8
1.1.6. Teknisen johtajan katsaus	9
1.1.7. Yleinen taloudellinen kehitys	10
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	11-13
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	
1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen	14-21
1.3.2. Toiminnan rahoitus	22-24
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset	25-26
1.5. Kokonaistulot ja menot	27
1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous	
1.6.1. Konsernitaseeseen yhdistettävät yhteisöt	28
1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	29-30
1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	31-32
1.6.4. Konsernitilinpäätös	33-36
1.7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	37

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Vertailu talousarvioon	38-41
2.2. Tavoitteiden toteutuminen	
2.2.1. Konsernihallinto	42-53
2.2.2. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	54-65
2.2.3. Sivistyslautakunta	66-74
2.2.4. Vapaa-aikalautakunta	75-82
2.2.5. Ympäristölautakunta	83-88
2.2.6. Tekninen lautakunta	89-96
2.3. Tuloslaskelman toteutuminen	97-98
2.4. Investointien toteutuminen	
2.4.1. Hankkeiden toteutuma lautakunnittain.....	99-101
2.4.2. Monivuotisten hankkeiden määrärahan käytön vahvistaminen	102
2.5. Rahoitusosan toteutuminen	103
2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	104

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma	105
3.2. Rahoituslaskelma	106
3.3. Tase	107-108
3.4. Vastuositoumukset	109

3.5. Konsernitilinpäätös	
3.5.1. Konsernituloslaskelma	110
3.5.2. Konsernin rahoituslaskelma	111
3.5.3. Konsernitase	112
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	113-136
Vesihuollon tuloslaskelma	137
Huleveden tuloslaskelma.....	138

Luettelot ja selvitykset

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	139
--	-----

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus	140
Tilinpäätösmerkintä	140

Liitteet: Maisemataulukot

1

Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Raision kaupungin talous toteutui vuonna 2016 odotuksia paremmin. Vuoden tulos nousi peräti 16,5 miljoonaan euroon vesihuoltotoiminnan yhtiöittämisen johdosta. Tämä tekee Raision taseen vahvaksi, edellisten vuosien ylijäämä on nyt 17,0 miljoonaa euroa.

Jos vesihuoltotoiminnan yhtiöittämisen vaikutusta ei huomioida, toteutui talous 1,3 miljoonaa euroa positiivisena. Talousarvion mukainen tulos ilman vesihuollon yhtiöittämistä oli 2,1 miljoonaa euroa alijäämäinen, joten talous toteutui 3,4 miljoonaa euroa talousarviota paremmin.

Tulokseen vaikuttavia ennakoimattomia eriä olivat kilpailukyky sopimuksesta johtuva lomapalkkavarauksen muutos (- 0,7 miljoonaa euroa) sekä asfalttikartellioikeudenkäynnin lopputuloksena saatu 1,3 miljoonan euron korvaus.

Keskipitkällä aikavälillä Raision kaupungin talouden keskeinen ongelma on ollut erityisesti kunnallisverotuottojen kehitys. Kunnallisverotuotot toteutuivat 85,4 miljoonan euron, yhteisöverotuotot 5,0 miljoonan euron ja kiinteistöverotuotot 7,7 miljoonan euron suuruisina. Kaikkiaan verotuloja kertyi 98,1 miljoonaa euroa eli 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015. Työllisyystilanne on alkanut viime aikoina parantua ja asuntokauppa on elpynyt. Verotulojen näkökulmasta on lupa odottaa parempaa monen taantumavuoden jälkeen.

Keskusten taloudellinen toiminta toteutui odotuksia paremmin. Sosiaali- ja terveystalouden kulut kasvoivat vain 0,9 prosenttia suhteessa edelliseen tilinpäätökseen, tekniset palvelut 0,7 prosenttia ja sivistyspalvelut - 0,6 prosenttia. Osaltaan lautakuntien tuloksessa näkyy kilpailukyky sopimuksen aiheuttama palkkasummien pienentyminen, mutta tästäkin huolimatta tulos on erittäin hyvä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Raision kaupungin velkaa on onnistuttu pienentämään jo kolmena vuonna peräkkäin. Tällä hetkellä lainataso on 51,2 miljoonaa euroa eli 2 108 euroa asukasta kohden, mikä on reilusti alle kuntien keskiarvon.

Konsernissa lainaa on 3 679 euroa asukasta kohden, joka on reilusti alle kuntien keskitason. Raision Vuokra-asuntojen tytäryhtiö As Oy Kuulaharjat lisäsi lainakantaansa 5,6 miljoonaa euroa johtuen Kuulaharjojen peruskorjauksesta. Koko konsernin lainakanta pieneni yli 1,9 miljoonaa euroa. Myös konsernin tase on kokonaisuudessaan kunnossa, eli konsernitaseessa on tilinpäätöksen jälkeen ylijäämää 14,8 miljoonaa euroa eli 610 euroa asukasta kohden.

Toiminnallisesti suurin muutos oli vesihuoltotoiminnan yhtiöittäminen loppuvuodesta. Raision Vesi Oy aloitti operatiivisen toimintansa vuoden vaihteessa. Konserniyhtiöiden ohjauksen osalta valmistauduttiin kuntalain edellyttämiin muutoksiin.

Raisio teki digiloikkaa vuonna 2016. Sähköisiä palveluita ja toimintamuotoja kehitettiin kaikilla toimialoilla. Vaisaaren 7. luokkalaiset saivat käyttöön henkilökohtaiset tabletilaitteet. Lukiossa toteutettiin sähköiset ylioppilaskirjoitukset saksan, maantieteen ja filosofian oppiaineissa. Digitaalisia oppimateriaaleja on otettu käyttöön ja opetuksessa digitaalisuutta hyödynnetään laajemminkin. Teknisissä palveluissa otettiin käyttöön sähköinen rakennuslupa. Infraomaisuuden siirto sähköiseen muotoon valmistui. Sosiaali- ja terveystalouden palveluissa otettiin käyttöön uusi kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmä ja mobiilikirjaukset.

Raision väkiluku pieneni viidellätoista asukkaalla. Tilastoissa näkyy väestön ikääntymishaaste sekä edelleen hitaasti elpymä muuttoliike. Väestötavoitteeseen ei ylletty, mutta väestökehityksen suunta on kääntynyt selvästi parempaan kahteen edelliseen vuoteen verrattuna.

1.1.2. Organisaatio

Kaupunginvaltuusto 2016

Puheenjohtaja

Laulumaa Janne
Elektroniikkatyöntek., plm
SDP

I varapuheenjohtaja

Arikka Heikki
Business & Project lead.
KOK

II varapuheenjohtaja

Lehtonen Aarre
Toiminnanohjaaja
VAS

KOK

Leinonen Ari
Allén Pipsa
Salonen Jari
Laine Heikki
Harju Karoliina
Vuorinen Elisa
Ylönen Katriina
Jutila Ari
Savola Eeva
Nikkonen Risto
Moislahti Jonni
Visa Riikka
Sukari Helena

Kiinteistönvälittäjä
Opetushoitaja
Yrittäjä
Hammaslääkäri
Lastentarhanopettaja
Laatuasiantuntija
Opiskelija
Toimitusjohtaja
Kuntoutusohjaaja
Esimies
Myyntijohtaja
LitM
Toimistopäällikkö

KD

Köpsi Veera

Aluevastaava

SDP

Lehto-Laurila Hannele
Kivijärvi Anneli
Parantainen Vesa
Sulonen Raimo
Rosama Jarmo
Kannisto Marja
Ruusuranta Anita
Ek Sirpa
Nurmi Kimmo
Hellstén Juha
Kosonen Kimmo

Varatuomari
LKT, erikoislääkäri
Lastentarhanopettaja
Työpäällikkö
Liikuntapaikkapäällikkö
Projektisuunnittelija (KV 5.9.2016 § 72)
Päivähoitaja
Plm, ts-valtuutettu
Tuotekehityskemisti
Insinööri
Vahtimestari

VASEMMISTOLIITTO

Yrttiaho Jyrki
Lasarov-Pernaja Kiira
Nurmi Eija

Ay-toimitsija
Yhteisöpedagogi
Kiinteistötyöntekijä

Närhinen Pekka
Rihko Leena
Hanka Kari

Järjestöpäällikkö
Tuotantohygieenikko
Myyntimies

PERUSSUOMALAISET

Koivisto Mika
Perälähti Raimo
Myllyoja Leila
Peltokorpi Mika
Vastamäki Kari

Insinööri
Toiminnanjohtaja, eläkeläinen
VM, perheneuv. sos.tt.
Rakennusmestari
Toimitusjohtaja

KESK

Haavisto Erkki
Karila Mirjam
Myllymäki Kalle

Agronomi
Tilapäishoidon koordinaattori
Maahanmuuttopäällikkö

VIHREÄ LIITTO

Rintee Saira

Erityisopettaja

Kaupunginhallitus 2016

Puheenjohtaja

Leinonen Ari
Kiinteistönvälittäjä
KOK

I varapuheenjohtaja

Lehto-Laurila Hannele
Varatuomari
SDP

II varapuheenjohtaja

Karila Mirjam
Tilapäishoidon koordinaattori
KESK

KOK

Allén Pipsa
Salonen Jari
Vuorinen Elisa

Opetushoitaja
Yrittäjä
Laatuasiantuntija

SDP

Mikola Veijo
Parantainen Vesa

Suunnittelija
LTO

VAS

Jormanainen Juha
Nurmi Eija

Levyseppä
Kiinteistöyöntekijä

PERUSSUOMALAISET

Koivisto Mika

Insinööri

1.1.3. Henkilöstö

Henkilöstön määrää on perinteisesti seurattu vuoden vaihteen tilanteen mukaan. Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2016 oli 1275 henkilöä. Tässä oli yhden henkilön vähennys edelliseen vuoteen verrattuna. Määräaikaisen henkilöstön määrä oli 303 henkilöä. Vuotta aiemmin heitä oli 300. Henkilötyövuosia kertyi 1425,4, joka oli 3,3 vuotta vähemmän kuin edellisenä vuotena. Henkilötyövuosiin lasketaan päivät, joilta maksetaan palkka. Henkilöstön määrä on siis pysynyt erittäin vakaana.

Henkilöstön osalta oli merkittävää, että viime vuonna ei jouduttu hakemaan säästöjä henkilöstökustannuksissa lomautuksilla tai lomarahojen vaihdolla. Sen sijaan vapaaehtoisia säästöjä kerättiin palkattomilla ns. talkoovapailta. Näitä kertyi 926 päivää ja niistä saatu säästö oli noin 120 000 euroa.

Vuonna 2016 suoritettiin työterveyslaitoksen toimesta ns. Kunta 10-kysely, jossa Raision kaupunki on mukana. Kysely tehdään kahden vuoden välein. Kyselyjä on suoritettu vuodesta 1997 lukien. Kyseleissä selvitetään kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Raision tulokset ovat parantuneet huomattavasti edellisestä kyselystä ja ylittävät selvästi kyselyn keskiarvon. Erittäin paljon ovat parantuneet johtamiseen liittyvät tekijät. Edellisen kyselyn jälkeen Raisiossa toteutettiin laaja esimiestreenit-koulutus. Sosiaali- ja terveyskeskuksen esimiehet suorittivat Turun yliopiston vetämän laajan johtamiskoulutuksen. Myös kehityskeskusteluiden käynnistäminen vilkastui. Edellisessä kyselyssä yksilö tai ryhmäkeskustelun ilmoitti käyneensä 60,9 % henkilöstöstä ja nyt sen oli käynyt 98,7 %. Raisiolaiset kokivat keskustelut myös hyödyllisiksi useammin kuin muiden kuntien henkilöstö.

Työkykytoiminnan osalta järjestettiin 13.9.2016 perinteinen henkilökunnan päivä, jonka pääesiintyjänä oli vuoden puhujaksikin valittu Andre Noel Chaker. Päivän tilaisuuksiin osallistui 530 henkilöä. Poissaolojen vähentämiseksi on tehty vuoden aikana toimenpiteitä. Esimerkiksi ns. omalla ilmoituksella mahdollistettiin koeluonteisesti poissaolo 5 päivän ajalta aiemman kolmen päivän sijaan. Tällä on eri selvityksissä todettu olevan myönteisiä vaikutuksia poissaoloihin ja se vapauttaa työterveyshuollon resursseja ennalta ehkäisevään työhön.

Työnantajan ja henkilöstön välisenä yhteistyöelimenä ja samalla työsuojelutoimikuntana Raisiossa toimii yhteistoimintaryhmä. Ryhmässä on edustus kaupunginhallituksesta, johtavista viranhaltijoista, työsuojeluhenkilöstöstä ja ammattijärjestöistä. Yhteistoimintaryhmän toimikausi vastaa työsuojeluhenkilöstön toimikautta ja viime vuosi oli toimikauden kolmas. Yhteistoimintaryhmä kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa.

Yhteistoimintaryhmän alaisuudessa toimii henkilökunnan edustajista koostuva virkistystoimikunta. Virkistystoimikunnan tehtäviin kuuluu erilaisen harrastustoiminnan järjestäminen kaupungin henkilöstölle. Lisäksi se huolehtii mm. kaupungin henkilöstön joulujuhlien järjestämisestä.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään henkilöstöraportissa.

1.1.4. Sosiaali- ja terveystoimintajohdon katsaus

Sosiaali- ja terveystoimintajohdon toimintavuosi 2016 oli palvelutuotannon tehostamisen ja rakennemuutoksen aikaa. Sosiaali- ja terveystoimintajohdon kokoukset kokoontuivat toimintavuonna 13 kertaa ja käsiteltiin 232 pykälää. Sosiaali- ja terveystoimintakeskuksen johtoryhmä kokoontui toimintavuoden aikana 33 kertaa.

Sosiaali- ja terveystoimintajohdon talousarvio toteutui seuraavasti (luvuissa on mukana sekä ulkoiset että sisäiset toimintatuotot ja -menot):

Toimintatuotot olivat 29.246.434 euroa, jotka ylittivät talousarvion 300.567 euroa. Erityisesti asiakasmaksutuotot olivat ennakoitua suuremmat. Tämä johtui siitä, että vuoden 2016 asiakasmaksuista tuli asetus vasta talousarvion hyväksymisen jälkeen. Toimintatuotot kasvoivat vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna 2,2 %.

Toimintamenot olivat 105.717.911 euroa, jotka alittivat talousarvion 1.929.090 eurolla. Toimintamenojen kasvu vuoden 2015 tilinpäätöksestä oli noin 0,6 %. Henkilöstömenot kokonaisuudessaan alittivat talousarvion, kun joitakin vakansseja jätettiin täyttämättä ja esimerkiksi lääkärit vaihtoivat lomarahojaan vapaiksi. Ostopalvelut pysyivät talousarviossaan ja erityisesti ikäihmisten tehostetun palveluasumisen ostopalvelut alittivat merkittävästi talousarvion. Avustukset alittuivat menolajeista eniten. Suurimpana syynä tähän oli erityisesti toimeentulotukimenojen alentuminen.

Nettotoimintakulut alittivat talousarvion 2.229.657 eurolla. Vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna nettotoimintamenot olivat lähes samat.

Hoidon ja hoivan tulosalue alitti tulosalueista eniten sille asetetun talousarvion. Tämä johtui erityisesti arvioitua suuremmasta tulokertymästä. Hoito- ja hoivapalveluissa onnistuttiin edelleen ympärivuorokautisen hoidon kasvun hillitsemisessä. Onnistumiseen vaikuttivat toimiva SAS-prosessi ja tehokas kotihoito. Lisäksi tehtiin monia palvelutuotannon kehittämistoimia, joista voidaan mainita kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän ja mobiilikirjauksen käyttöönoton ja kotisairaalan sekä ikäneuvolan toiminnan käynnistämiset. Aalto-yliopiston kanssa oli käynnissä Muuttuva yhteiskunta – muuttuvat palvelut – projekti, jonka puitteissa luotiin palvelukorttelisuunnitelma Hulvelan palvelukeskuksen alueelle. Lisäksi saatiin ARA:lta avustus ja korkotukilaina Hulvelanpäätteen senioritalon rakentamista varten.

Raision terveystoimintakeskuksen vastaanotolla on kehitetty toiminnan sisältöä. Käyttöön otettiin päivystyksen uudelleen järjestäminen, jossa potilaat otetaan ensin päivystävän hoitajan vastaanotolle ja tarvittaessa siirretään tämän jälkeen päivystävän lääkärin vastaanotolle hoitoa varten, jos hoitajan antama hoito ei ole yksin riittävä. Kaikki päivystyspotilaat on hoidettu klo 8-16 välillä ja potilaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa hoitoon. Joka maanantai avautuu 45 normaalia lääkärin vastaanottoaikaa kyseiselle viikolle, jotta potilaat pääsevät viikon sisällä vastaanotolle. Korvakipuiset lapset pääsevät lääkärin vastaanotolle päivystykseen ilman ajanvarausta joka aamu klo 8-9. Syksyn ajan oli käytössä kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksellä ylimääräinen lääkärin vakanssi. Näillä järjestelyillä saatiin pidettyneet lääkärin kiireettömän vastaanoton jonot kohtuullisiksi loppuvuonna, vaikka lääkäreiden kaikkiin poissaoloihin ei ollut saatavilla sijaisia ja henkilöstökulut jäivät alle suunnitellun.

Uuden sosiaalihuoltolain myötä kunnille tuli uusia velvoitteita. Perhepalvelujen tulosalueella palvelutarve sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen osalta ei yllättäen kuitenkaan vielä osoittanut suurta kasvua. Lastensuojelun avohuollon tukitoimien ostopalveluiden kilpailutus seudullisena käynnistyi vuoden 2016 aikana, mutta se on edelleen kesken. Uudelleen organisoidun perhetyön työryhmän toiminta on osoittautunut erittäin hyvin toimivaksi ja oman toiminnan tehostamisen myötä ostopalvelujen hankintaa on voitu vähentää. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä onnistuttiin palvelutarpeiden kasvusta huolimatta pitämään edelleen varsin kohtuullisella tasolla. Perheneuvolan asiakasmäärät raisiolaisten ja ruskolaisten asiakkaiden kohdalla kasvoivat, kun taas ulkokuntien vähenivät, mikä näkyy palveluista saatujen tuottojen pienentymisenä.

Suurin muutos aikuissosiaalityön tulosalueella oli valmistautuminen perustoimeentulotuen siirtoon Kellalle vuoden 2017 alusta. Tämän muutoksen johdosta tulosalueella käytiin myös yt-neuvottelut, jotka saatiin vietyä läpi niin, ettei suoriin irtisanomisiin jouduttu. Aikuissosiaalityön tulosalueella panostettiin voimakkaasti kuntouttavan työtoiminnan lisäämiseen, millä vastattiin työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuun. Pajatoiminnan lisäämiseksi kartoitettiin myös muita tilaratkaisuja. Lisäksi toteutettiin vammaisten sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden kilpailutus seudullisena. Sosiaalihuoltolain uudistus lisäsi asiakkaan tilanteen perusteella tehtävää harkintaa ja muutti palveluiden painopistettä erityispalveluista peruspalveluihin ts. palvelut tulee järjestää sosiaalihuoltolain mukaan peruspalveluissa. Muutos vaikutti kustannuspaikkojen sijoittumiseen aikuissosiaalityön, aikuisten psykososiaalisten palveluiden ja vammaispalveluiden välillä.

Sosiaali- ja terveyskeskuksessa on ulkopuolista hankerahoitusta saaneet projektit keskitetty hallintopalveluiden alaisuuteen. Toimintavuonna oli käynnissä kuusi eri hanketta, jotka olivat Aikuiskaste 3, Yhdessä oikeaan aikaan, Valo-hanke, Iki-hanke, Uuden ajan esimies sekä Muuttuva yhteiskunta – muuttuvat palvelut –hanke.

Kaikki sosiaali- ja terveyskeskuksen esimiehet suorittivat Uuden ajan esimies- valmennuksen. Tietoinen esimiestyö on valmennuksen myötä vahvistunut sosiaali- ja terveyskeskuksessa. Lisäksi työntekijöiden työhyvinvointi on parantunut merkittävästi, kun verrataan Kunta 10 tuloksia 2014 ja 2016.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunnan tilinpäätöskäsittely 14.3.2017 § 40

<http://raisio02.hosting.documenta.fi/kokous/2017273081-14.HTM>

1.1.5. Sivistysjohtajan katsaus

Sivistyslautakunnan talousarvio toteutui hyvin. Menot jäivät noin 400.000 euroa alle talousarvion. Todellisuudessa tulos on noin 200.000 euroa alle talousarvion. Lomarahen leikkaus 30 % toi sivistyslautakunnan talousarvioon noin 200.000 euron ylimääräisen säästön.

Vapaa-aikalautakunnan talousarvio ylittyi noin 30.000 euroa. Uintikeskus Ulpukan pääsylipputulot jäivät noin 173.000 euroa tavoitteesta.

Perusopetuksen kouluissa vuonna 2016 merkittävin asia oli uuden opetussuunnitelman käyttöön ottaminen alakouluissa lukuvuoden 2016-2017 alusta. Erityisesti arviointia uudistettiin. Alakouluissa väliarviointi suoritetaan oppimiskeskusteluna. Tämä herätti keskustelua sivistyslautakunnassa. Kokemuksia oppimiskeskustelusta esitellään sivistyslautakunnalle keväällä 2017. Uusi opetussuunnitelma toi kouluihin myös lisää valinnaisuutta. Esimerkiksi Tahvion koulussa 3.-4. luokkalaisille oli tarjolla viisi vaihtoehtoa ja 5.-6. luokkalaisille kuusi vaihtoehtoa.

Kerhotoiminta on ollut vilkasta. Uutena toimintamuotona on yhteistyö paikallisten urheiluseurojen kanssa. Seurat ovat kerhomaisesti esitelleet omaa toimintaansa eri koulujen oppilaille.

Vaisaaren koulussa on aloitettu digiloikka syksyllä 2016. Kaikki 7. luokan oppilaat ovat saaneet käyttöönsä henkilökohtaiset iPad-tablettitietokoneet. Myös Vaisaaren koulun langaton verkko on uusittu kesällä 2016. Opettajia on koulutettu syksyllä 2016 tietotekniikan pedagogisessa hyödyntämisessä niin ryhmäkoulutuksin kuin pariopettajuutena oppitunneilla. Jokaisella opettajalla on ollut mahdollisuus saada henkilökohtaista apua opetuksen digitalisaatioon liittyvissä asioissa.

Lukiossa opiskelijamäärä on pudonnut alle 400 opiskelijan. Pudotus johtuu pääosin ikäluokkien pienenemisestä. Raision lukio haki mukaan valtakunnalliseen tuntijakokokeiluun. Alkavista opiskelijoista 62 aloitti uuden tuntijakokokeilun mukaisesti, loput 63 asetuksen mukaisen tuntijaon mukaan. Syksyn aikana kokeilutuntijakoon on siirtynyt lisää opiskelijoita. Opiskelijat ovat olleet erittäin tyytyväisiä lisääntyneeseen valinnanvapauteen.

Lukiossa opetuksen ja oppimisen digitalisaatio on ollut vahvasti kehittämisen kohteena. Abitti kokeita pitämällä on harjoitettu opiskelijoiden valmiuksia sähköisiin ylioppilaskokeisiin. Syksyllä 2016 kirjoitettiin sähköisesti saksan, maantieteen ja filosofian kokeet. Digitaalisia oppimateriaaleja on otettu laajemmin käyttöön ja monipuolisia arviointitapoja on testattu eri oppiaineissa.

Uusi varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.8.2016. Laki sisälsi muutoksen lapsen oikeuteen saada varhaiskasvatusta sekä mahdollisuuden kasvattaa henkilökunnan ja lasten välistä suhdelukua. Raision kaupungissa rajattiin lapsen varhaiskasvatusoikeutta, mutta suhdeluku lasten ja henkilökunnan väliillä pidettiin entisenä. Syksyn kokemusten perusteella päätelmiä päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutuksista on vielä vaikea tehdä.

Työväenopistossa pidettiin vuonna 2016 478 eri oppiaineen kurssia. Kurssilaisia oli 8330. Yksittäisiä henkilöitä oli 4423, joista alle 16-vuotiaita 552. Tuntimäärältään laajimpia ainekokonaisuuksia olivat kielet, käden taidot, liikunta ja terveys sekä taideaineet. Opetusohjelmaa uudistettiin uusilla kursseilla ja luentokokonaisuuksilla. Ajassa-luentosarjassa käsiteltiin ajankohtaisia aiheita kuten 2D-tulostaminen, ilmakuvaus ja kamerakopterit.

Kirjastopalvelujen tapahtumatuotanto onnistui erinomaisesti. Tapahtumien ja käyttäjäkoulutuksen osallistujamäärät kasvoivat. Sen sijaan lainaus ja kävijämäärät hieman laskivat. Raisiolaisten lainaukset ovat edelleen korkealla tasolla, 21 lainaa/asukas, koko maa 16 lainaa/asukas.

Kirjasto järjesti Vaisaaren koulun ja Turku Game Labin kanssa What's Behind A Game –koodauspajan, jonka tavoitteena oli antaa opettajille, henkilökunnalle ja kaikille 8. –luokkalaisille pikajohdatus koodaukseen.

Pajoihin osallistui 564 koululaista ja pajoihin liittyviin luentoihin 985 henkilö. Hankkeen rahoitti Aluehallintovirasto.

Raision museo Harkossa oli kuusi näyttelyä, jotka kaikki olivat omaa tuotantoa. Näyttelyissä ja museon tapahtumissa kävi 5 025 kävijää. Raision museo Harkko toimii kuudetta vuotta väistötiloissa, näyttelyihin on edelleen vapaa pääsy.

Liikuntapaikkojen käyttöasteet ovat säilyneet korkealla tasolla. Sisäliikuntatilojen ja isojen ulkokenttien käyttö oli kovaa. Sisäliikuntatilojen käyttöaste oli yli 80 %, mikä on hyvää tasoa. Nurmikenttien ja jalkapallonurmien käyttömäärä on kasvanut vuosi vuodelta. Ulpukan kävijämäärä jäi edellisvuodesta ja suunnitellusta.

Seuraparlamentin toimesta järjestettiin kuusi Menoa Muksuille –lastentapahtumaa Kerttulan liikuntahallissa. Osallistujina oli satoja raisiolaisia lapsia vanhempineen.

Haunisten altaan alueelle toteutettiin 18-väyläinen Frisbeegolfrata ja uusi päivätaukokatos altaan länsipään ulkoilureitin varrelle.

Liikuntapalvelut osallistuivat edelleen rajattomasti liikuntaa Turun seudulla – hankkeeseen. Hankkeessa kehitetään mm. sähköisiä palveluja kunnille, seuroille ja asukkaille.

Nuorisopalveluissa vakinaistettiin kaksi etsivän nuorisotyön vakanssia. Etsivä nuorisotyö toimii vielä ainakin toistaiseksi hankerahoituksella.

Noppa on toiminut hyvin. Päiväkäyttö on ollut aktiivista. Nuorisopalvelujen toimintoja on Nopassa ollut pienryhmä-, koulutus- ja kerhotoimintaa. Muita käyttäjiä ovat olleet Perhepalvelut, Vaisaaren koulu ja muutamat yhdistykset.

Keväällä järjestettiin Selvä peli –illat 7. luokkien oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä vanhempien viikon tilaisuuksia yhteistyössä nuorisopalvelujen, Vaisaaren koulun, sosiaalipalvelujen, poliisin ja seurakunnan kanssa.

Musiikkitoimitila Pommarin peruskorjaus valmistui vuoden 2016 aikana. Kunnallinen nuorisotyö Raisiossa täytti 60 vuotta, musiikkitoimitila Pommari 40 vuotta ja Nuorten Työpajat 20 vuotta. Tapahtumia juhlittiin Raisiopäivillä elokuussa, lokakuussa juhlavastaanotolla Nopassa ja avointen ovien tilaisuudella Pommarissa.

Sivistyslautakunnan tilinpäätöskäsittely 15.3.2017 § 17

<http://raisio02.hosting.documenta.fi/kokous/2017273293-4.HTM>

Vapaa-aikalautakunnan tilinpäätöskäsittely 14.3.2017 § 4

<http://raisio02.hosting.documenta.fi/kokous/2017273959-4.HTM>

1.1.6. Teknisen johtajan katsaus

Tekninen keskus saavutti vuonna 2016 keskeisimmät taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Vuotta sävyttivät useat organisaatioon liittyvät muutokset. Tietohallintopalvelujen organisatorinen yhteistyö Naantalin kanssa päättyi vuoden loppuessa. Samoin vesihuoltopalvelut yhtiöitettiin Raision Vesi Oy:ksi ja kirjanpitolpalvelut siirrettiin konsernihallinnon alaisuuteen.

Teknisen keskuksen keskeisimpiä saavutuksia vuonna 2016 olivat mm.

1. Vahvistetut asemakaavat:
 - Mahittulassa Palovuori, kaavalla mahdollistetaan moottorirata-alueen laajentaminen.
 - Kuninkojalla Leilimaa, jossa teollisuusalueen tontteja laajennettiin toimijoille paremmin soveltuviksi.
2. Omakotitontteja luovutettiin 18 kappaletta.
3. Vuoden suurin kunnallistekniikan rakennuskohde oli Krookilan alueen katu- ja vesihuolto-saneeraus, joka jatkuu osin vuodelle 2017.
4. Hahdenniemen sataman uusi talvisäilytysalue rakennettiin.
5. Tilapuolen merkittävin hanke oli Kerttulan liikuntahallin perusparannushanke, jonka vaiheet 1–3 valmistuivat.
6. Siivousyksikön toimintaa ohjaava kansainvälinen ISO 9001:2008 standardiin perustuva laadunhallintajärjestelmä auditoitiin (Bureau Veritas Certification) ja hyväksyttiin ilman poikkeamia.

Teknisen lautakunnan käyttötalouden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot olivat yhteensä 33.080.972 euroa ja vastaavat toimintakulut -31.254.408 euroa. Toteutumaprosentti tuottojen osalta oli 102,64 % ja kulujen osalta 99,41 %. Tuotot ylittyivät 850.618 eurolla ja menot alittuivat 185.458 eurolla. Talousarvion nettotulos oli näin ollen 1.036.075 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Investointimenot vuonna 2016 olivat yhteensä 5.914.275 euroa. Talousarvioon on budjetoitu rahaa 7.987.000 euroa, joten investointien toteutumaprosentiksi muodostui 74,05 %.

Ympäristölautakunnan käyttötalouden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot olivat yhteensä 756.466 euroa ja vastaavat toimintakulut -1.296.040 euroa. Toteutumaprosentti tuottojen osalta oli 104,30 % ja kulujen osalta 90,99 %. Tuotot ylittyivät 31.210 eurolla ja menot alittuivat 128.340 eurolla. Talousarvion nettotulos oli näin ollen 159.549 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Ympäristölautakunnan tilinpäätöskäsittely 16.3.2017 § 14

<http://raisio02.hosting.documenta.fi/kokous/2017273933-4.HTM>

Teknisen lautakunnan tilinpäätöskäsittely 28.2.2017 § 17

<http://raisio02.hosting.documenta.fi/kokous/2017273429-5.HTM>

1.1.7. Taloudellinen kehitys vuonna 2016 ja arvio tulevasta kehityksestä

Vuonna 2016 tehtiin vesihuoltotoiminnan yhtiöittämisen myötä tulos, joka nosti Raision kaupungin aikaisempien vuosien ylijäämän 17,0 miljoonan euron tasolle. Taseen alijäämäisyyttä kuvaavan kriisikuntamittarin näkökulmasta tarkasteltuna tase on erittäin hyvä. Toisaalta oman toiminnan yhtiöittämisellä muodostettuun taseen ylijäämään sisältyy riski, että tulevina vuosina laaditaan alijäämäisiä talousarvioita, jolloin velkaantuminen kiihtyy.

Raision kaupungin velkaa on onnistuttu pienentämään jo kolmena vuonna peräkkäin. Tällä hetkellä lainataso on 51,2 miljoonaa euroa eli 2 108 euroa asukasta kohden, mikä on reilusti alle kuntien keskiarvon.

Myös konsernin lainataso on maltillinen. Konsernissa lainaa on 3 679 euroa per asukas, joka on reilusti alle kuntien keskitason. Myös konsernin tase on kokonaisuudessaan kunnossa, eli konsernitaseessa on tilinpäätöksen jälkeen ylijäämää 14,8 miljoonaa euroa eli 610 euroa per asukas. Konsernin taseessa olevien ylijäämien määrä on pienempi kuin kaupungin taseessa olevien ylijäämien määrä. Tämä edellyttää entistä vahvempaa konserniohjausta sekä konserniyhteisöjen talouden seurantaa, kun tulevaisuudessa muun muassa kriisikuntamittareita tarkastellaan koko konsernista. Erityisesti vuoden vaihteessa aloittaneen Raision Vesi Oy:n taloudellisen kehityksen seuranta on myös emokaupungin talouden näkökulmasta tärkeää.

Raision kaupungin talousarvio on laadittu 4,5 miljoonaa alijäämäiseksi vuodelle 2017. Koska toimintaympäristö on osoittanut parantumisen merkkejä niin työllisyys-, tontti-, kuin asuntokäynnänkin osalta on perusteltua olettaa, ettei alijäämä muodostu niin isoksi. Lisäksi nyt valmistuneen tilinpäätöksen mukainen kulujen lähtötaso on hieman alhaisempi kuin talousarviota tehdessä arvioitiin. Raision kaupungin onkin pystyttävä lähivuosina panostamaan tulevaisuuden kasvuun ja kaupungin vetovoimaisuuteen. Tämä tarkoittaa investointeja niin asumiseen kuin yritystoiminnan edellytyksiin, mutta myös toimivia vetovoimaisia palveluja.

Raisiolla on koko konsernin tasolla tase kunnossa ja maltillinen velkamäärä asukasta kohden. Tulojen ja menojen tasapainoa ei kuitenkaan ole vielä saavutettu ja talouden pohja on saatava määrätietoisin toimin sellaiseksi, että vuositulos kestää myös ennakoimattomat menoerät. Raision täytyy myös valmistautua keskustatunnelin ja TEN-T verkkoon kuuluvien rinnakkaisväylien investointeihin lähitulevaisuudessa.

Raision yritystontti- ja omakotitonttivaranto on tällä hetkellä hyvä. Tontteja tulee rakentaa valmiiksi saakka, koska kasvun alkaessa nopeus on valttia markkinoilla. Raision logistinen asema on hyvä ja Raisiolla on kaikki edellytykset tulevaisuudessa olla vetovoimainen yritys- ja asuinpaikkakunta.

Suurten rakennemuutosten osalta maakuntauudistuksen jatko ratkeaa kuluvan vuoden aikana. Jos tehdyt suunnitelmat toteutuvat, Raision tulee ottaa vahvasti huomioon strategisessa suunnittelussa elinvoiman edistäminen ja sen edellyttämät organisaatio ja resursointimuutokset.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen 12.3.2007. Ohje tuli voimaan 1.4.2007.

Ohje on varsin kattava sisältäen sisäisen valvonnan tarkoituksen, osa-alueet ja tarkastusjärjestelmän. Ohjeessa on määritelty sisäisen valvonnan vastuutahot ja toteuttaminen. Lisäksi ohjelma sisältää ohjeita riskien hallintaan.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 28.9.2015 261 § uuden sisäistä valvontaa koskevan luvun hallintosääntöön.

Talousarvion toteutumisen noudattaminen

Valtuusto on hyväksynyt talousarviossa talousarvion noudattamista koskevat ohjeet. Kaupunginhallitus seuraa talousarvion toteutumista toimielinten tasolla kuukausittain. Samassa yhteydessä raportoidaan hallitukselle verotulojen toteutumista. Talousarvion toteutumista tilausten tasolla seurataan ja raportoidaan valtuustolle neljännesvuosittain. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Lautakunnat seuraavat käyttötalouden toteutumista pääsääntöisesti kuukausittain ja vähintään neljännesvuosittain. Palvelupäällikkö ja tulosityksikön vastuhenkilö seuraa tulosalueensa talouden toteutumista jatkuvasti. Toimielimet määräävät vuosittain henkilöt, jotka hyväksyvät menotositteet ja vastaavat tulojen kertymisestä.

Riskienhallinta

Kaupungissa toimii riskienhallintaryhmä, joka tekee yhteistyötä vakuutusyhtiön kanssa. Riskienhallinta järjestelmänä toimii 4ks-järjestelmä. Järjestelmällä on laadittu mm. kaupungin pelastus- ja valmiussuunnitelmat. Vakuutussopimukset kilpailutettiin viimeksi 2013.

Sopimusten hallinta

Kaupungissa on käytössä d360-sopimushallintajärjestelmä, johon viedään kaikki käyttöönoton jälkeen solmitut kaupungin keskeiset sopimukset ja erityisesti ne sopimukset, jotka vaativat seuranta. Sopimushallintaan viedään esimerkiksi maankäyttö- ja kaavoitussopimukset, kauppakirjat, maanvuokrasopimukset, yhteistyösopimukset ja hankintasopimukset, lukuun ottamatta hankintarvoltaan pieniä sopimuksia, jotka eivät vaadi seuranta. Järjestelmään vietyihin sopimuksiin voidaan liittää myös hälytyksiä liittyen sopimusvelvoitteisiin tai sopimusten uusimiseen.

Tietoturvariskit

Tietoturvaan liittyviä riskejä on vähennetty palvelinsalitoimintojen siirrolla. Kaupungin omissa tiloissa sijainnut konesali ei täyttänyt asianmukaisia konesalin perusvaatimuksia sammutusjärjestelmän,

varmistus virransyötön, kulunvalvonnan ja tehokkaan viennetyksen osalta. Palvelunpalvelut siirrettiin Tieran konesaliin Turkuun.

Sisäisen valvonnan ohje on pääosin kattava ja ajan tasalla. Kehittämistä on kuitenkin edelleen ohjeen jalkauttamisessa käytäntöön toimintayksiköille ja vastuuhenkilöille.

Konsernihallinto

Konsernihallinnossa työskentelee n. 20 henkilöä, joista 10 asiantuntijatehtävissä. Konsernihallinnon suurimmat riskit ovat henkilökunnan vaihtumiseen liittyvät riskit. Konsernihallinnossa on vuoden 2016 aikana jäänyt useita henkilöitä eläkkeelle. Eläköitymisten yhteydessä on toteutettu ennalta suunniteltua henkilöstösuunnitelmaa ja mietitty tehtävien uudelleen järjestelyiden mahdollisuudet.

Konsernihallinnon menojen hyväksyjät päätetään käyttösuunnitelman yhteydessä, tulojen kertymisestä vastaa kunkin tulosityksikön päällikkö. Konsernihallinnon suurimmat tuloerät ovat maanmyynti- ja sähkönmyyntitulot.

Kaupunki lähettää maksamattomista laskuista maksumuistutukset asiakkaille perintäyhtiön välityksellä. Myös saatavien perintä hoidetaan perintäyhtiön kautta. Perintäyhtiön käyttö on tehostanut maksujen saantia ja perintää. Toimintatapa kohtelee kaikkia asiakkaita yhtenäisesti ja tasapuolisesti. Perintäyhtiö vaihtui kilpailutuksen seurauksena loppuvuodesta 2015. Uusi perintäyhtiö on Svea perintä.

Sosiaali- ja terveyskeskus

Talousarvion noudattamista sekä tuottojen kertymistä ja kulujen kehitystä seurataan kuukausittain kirjanpito- ja taloushallinto-ohjelmien raporteilla sekä neljännesvuosittain tehtävillä Kuntamaiseman tilaustauluilla. Toiminnan tavoitteiden toteutumista seurataan puolestaan Kuntamaiseman tilausraporttien ja tuoteryhmäraporttien suoritämäärien kehittymisen perusteella ja syyt poikkeamiin selvitetään. Raportit saatetaan lautakunnan tietoon.

Maksutositteiden hyväksyjät ja varahyväksyjät sekä asiatarkastajat vahvistetaan vuosittain lautakunnan päätöksellä. Tositteiden tarkastus- ja hyväksymismenettelyssä ei ole ilmennyt ongelmia.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunnan sisäiset tarkastajat valvovat palvelutoimintaa ja taloutta. Tarkastajat ovat vuonna 2015 kokoontuneet kaksi kertaa. Tarkastuskohteina ovat olleet aikuissosiaalityön sekä aikuispsykososiaalisten palvelujen toiminnallinen ja taloudellinen tila sekä kehittämistarpeet. Tarkastajat laativat vuosittain raportin tarkastushavainnoistaan.

Sivistyskeskus

Sivistyskeskuksen organisaatio on selkeä ja toimiva. Johtosäntö antaa yksiköille hyvät toimintamahdollisuudet.

Lautakuntatasolla seurataan talousarvion ja tavoitteiden toteutumista neljännesvuosittain. Johtoryhmätasolla talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain. Menojen ja tulojen hyväksymisjärjestelyt ovat toimivat. Yksiköiden johtajat hyväksyvät menot ja tulot.

Sivistyskeskuksella ei ole kovin paljon sopimuksia. Keskeisimmät sopimukset koskevat yhteistyötä Turun kaupungin kanssa ruotsinkielisessä opetuksessa ja erityisopetuksessa, koulukuljetuksia, iltapäivätoimintaa sekä varhaiskasvatuksen palveluseteli palveluntuottajia. Tapauskohtaisesti seurataan, että toiminta ja laskutus ovat sopimuksen mukaisia.

4ks-järjestelmä on käytössä kouluissa sekä päiväkodeissa turvallisuussuunnittelun välineenä.

Tekninen keskus

Käyttötalouden toteutumaraportit viedään lautakuntien käsiteltäväksi kuukausittain. Tilausten toteutumat käsitellään lautakunnissa vuosineljänneksittäin. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan puolivuosittein. Samoin kunnallistekniikan ja talonrakennuksen työohjelmien toteutumista seurataan puolivuosittein. Lisäksi teknisen lautakunnan tarkastajat seuraavat toimintaa ja taloutta mm. hankekohtaisella seurannalla sekä tarkastamalla mm. teknisen keskuksen varastot ja vakuudet.

Menotositteiden hyväksyjät hyväksyy lautakunta vuosittain. Sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti keskuksen johtaja ja hallintopäällikkö huolehtivat tulojen kertymisen seurannasta ja menojen kehityksen seurannasta. Vastaavasti palvelun ja tulosityksikön päällikkö seuraa oman yksikkönsä osalta tulojen ja menojen kehitystä. Em. henkilöt myös seuraavat ja vastaavat siitä, että oikea määrä tuloja on kertynyt tilikauden aikana.

Vaarallisia työyhdistelmiä pyritään ehkäisemään työnjaon toteutuksella ja työnjohdollisin toimenpitein. Laskujen hyväksymisessä noudatetaan periaatetta, että tavarana/ palvelun tilaaja ja vastaanottaja on eri henkilö kuin laskun hyväksyjä.

Teknisen keskuksen neuvonnan kassa lopetettiin syyskuussa. Ruokapalveluilla on kassat Elauksessa ja Hulvelassa. Kassat tarkastettiin talousjohtajan ja hallintopäällikön toimesta tilinpäätösvuonna.

Teknisen keskuksen osalta on laadittu jokaista työyksikköä koskeva työsuojelun toimintaohjelmat.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen

TULOSLASKELMA	TP2016	TP2015	Kasvu%
-ulkoiset tuotot ja kulut, M€	M€	M€	TP16/TP15
Toimintatuotot	48,3	48,8	-1,1
Myyntituotot	29,8	29,1	2,5
Maksutuotot	8,2	7,6	6,7
Tuet ja avustukset	4,0	4,9	-18,1
Muut toimintatuotot	6,3	7,2	-12,4
Toimintakulut	-168,2	-166,9	0,8
Henkilöstökulut	-67,2	-67,4	-0,2
Palvelujen ostot	-73,5	-73,2	0,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11,0	-10,4	5,2
Avustukset	-11,9	-11,4	4,6
Muut toimintakulut	-4,6	-4,5	1,5
Toimintakate	-119,9	-118,1	1,6
Verotulot	98,1	98,3	-0,2
Valtionosuudet	30,4	28,4	7,2
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	-0,2	-86,3
Korkotuotot	0,1	0,1	-14,1
Muut rahoitustuotot	0,8	0,6	32,9
Korkokulut	-0,9	-0,9	-0,8
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	80,8
Vuosikate	8,6	8,4	2,1
Poistot ja arvonalentumiset	-8,6	-8,9	-3,0
Satunnaiset erät	16,6	0,0	
Tilikauden tulos	16,5	-0,5	-3328,6
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0,0	0,0	-50,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16,5	-0,5	-3418,1
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP2016	TP2015	
Toimintatuotot/toimintakulut,%	28,7	29,3	
Vuosikate/Poistot,%	99,2	94,3	
Vuosikate, €/asukas	354	346	
Asukasmäärä	24 276	24 291	

Toimintatuotot

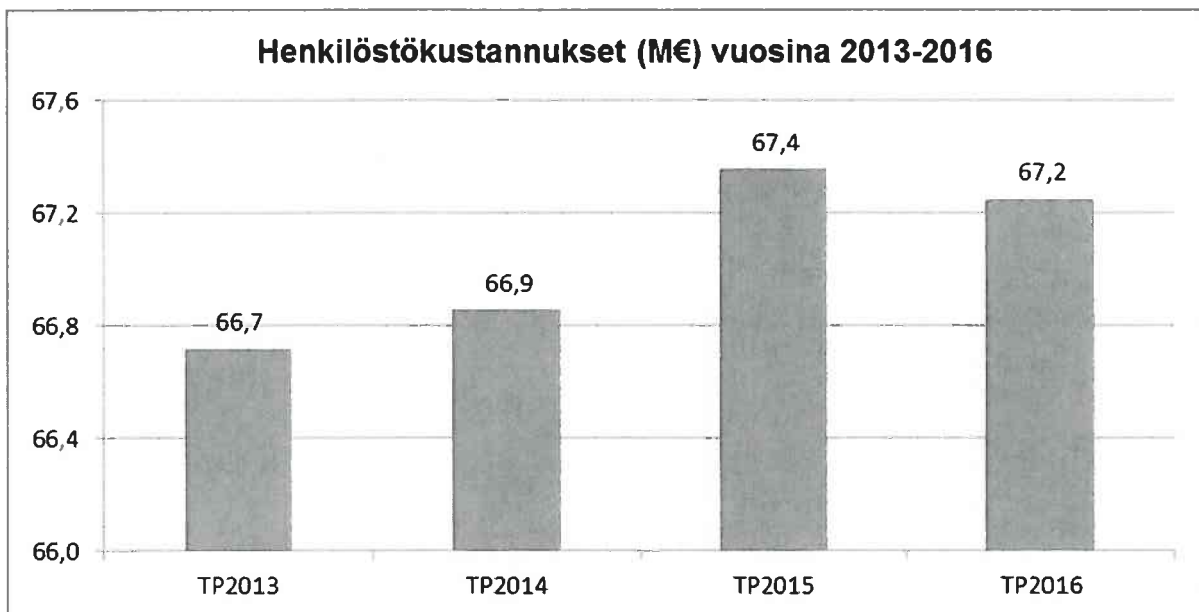
Toimintatuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 miljoonaa euroa eli 1,1 prosenttia. Toimintatuotoista myyntituotot ja maksutuotot kasvoivat, mutta tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot vähenivät. Myyntituotoissa olennaisesti kasvoi sähkön myyntiin liittyvät tuotot 0,6 miljoonaa euroa. Maksutuotot kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa ja kasvuun vaikutti terveydenhuollon ja sosiaalitoimen asiakasmaksujen korotukset. Avustusten heikkenemiseen vaikutti valtion osuuden pieneneminen perustoimeentulotukeen vähennyksen ollessa 0,5 miljoonaa euroa sekä avustuksia laski yleisesti ottaen hankeavustusten väheneminen.

Raisio tuottaa isäntäkuntamallilla Ruskon kunnan sosiaali- ja terveystalvet. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä Ruskon osuus toimintamenoista oli 16 012 705 euroa. Kun tästä vähennetään Ruskon alueen asiakasmaksut, Ruskon kunnan maksusuudeksi jää 14 491 827 euroa.

Toimintakulut

Toimintakulut kasvoivat 1,3 miljoonaa euroa eli 0,8 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna.

Henkilöstökulut vähenivät 0,2 miljoonaa euroa eli 0,2 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Lomapalkkavarauks lisää tai vähentää palkkakustannuksia vuosittain riippuen siitä, kuinka paljon lomaa ja säästövapaita on pitämättä vuoden vaihteessa. Kun tarkastellaan vuosien 2015 ja 2016 pelkkiä henkilöstökustannuksia siten, että lomapalkkavarauksen vaikutus eliminoidaan, ovat palkkakustannukset nousseet 0,5 miljoonaa euroa. Lomapalkkavarauksen suuruus on vuoden 2016 tilinpäätöksessä -0,7 miljoonaa euroa ja näin ollen henkilöstökustannukset ovat varauksen johdosta 0,7 miljoonaa euroa pienemmät. Henkilöstökustannuksiin vaikuttavat myös lomapalkkojen ja sivukulujen muut jaksotukset, joita on viime vuoteen verrattuna enemmän noin 0,5 miljoonaa euroa. Nämä edellä mainitut vaikutukset huomioiden henkilöstökustannukset ovat edellisen vuoden tasolla.



Henkilöstökustannusten alenemiseen edellisvuodesta ovat vaikuttaneet systemaattinen henkilöstömenojen hallinta, matalat palkkaratkaisut ja kilpailukykysojimus. Valtakunnallinen kilpailukykysojimus leikkasi julkisen

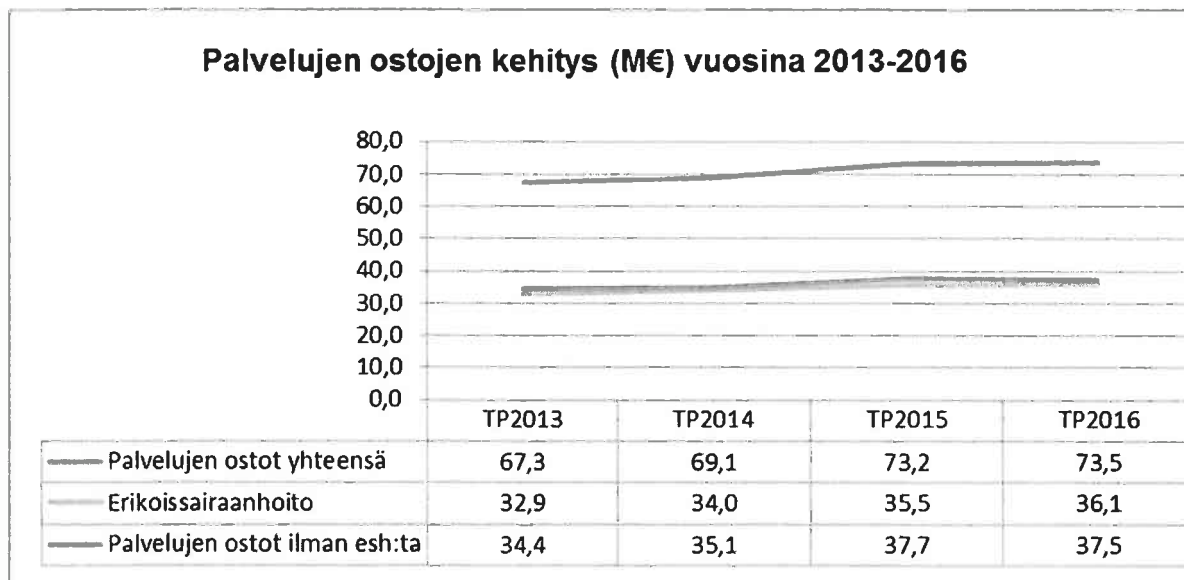
sektorin lomarahoja 30 prosenttia 1.4.–31.12.2016 kertyneistä lomarahaista ja sen vaikutus näkyy vuoden 2016 tilinpäätöksessä lomapalkkavarauksessa.

Henkilöstökustannuksia ovat vähentäneet myös henkilöstön vapaaehtoiset vapaat, virkojen ja toimien täyttämättä jättäminen ja sijaisten käytön vähentäminen. Vapaaehtoisia henkilöstösäästöjä kerättiin palkattomilla ns. talkoovapailla. Näitä kertyi 926 päivää ja niistä saatu säästö oli noin 120 000 euroa. Kaupunki ei lomauttanut henkilöstöä vuonna 2016. Vertailuvuosina 2013–2014 kaupunki on lomauttanut osan henkilöstöstään.

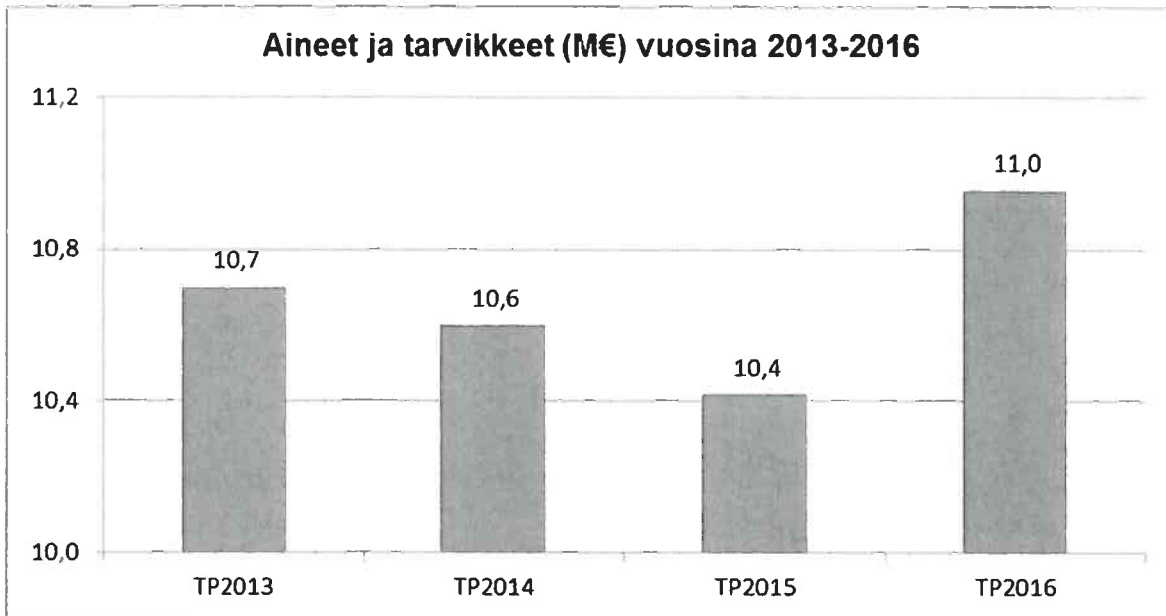
Kaupungin toimintamenoista palvelujen ostot ovat nykyään henkilöstömenoja suuremmat. Palvelujen ostoihin sisältyy erikoissairaanhoidon kustannukset, joiden osuus on melkein puolet kaikista kaupungin palvelujen ostoista. Palvelujen ostot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,3 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia.

Palvelujen ostoihin vaikutti päivähoiton palvelusetelikulujen kirjaustavan muutos. Kustannukset kirjattiin vuonna 2015 palvelujen ostoihin ja vuonna 2016 avustuksiin. Kirjaustavan muutoksella on vaikutusta vertailuviisiin. Päivähoidon palvelusetelikulut olivat 1,1 miljoonaa euroa.

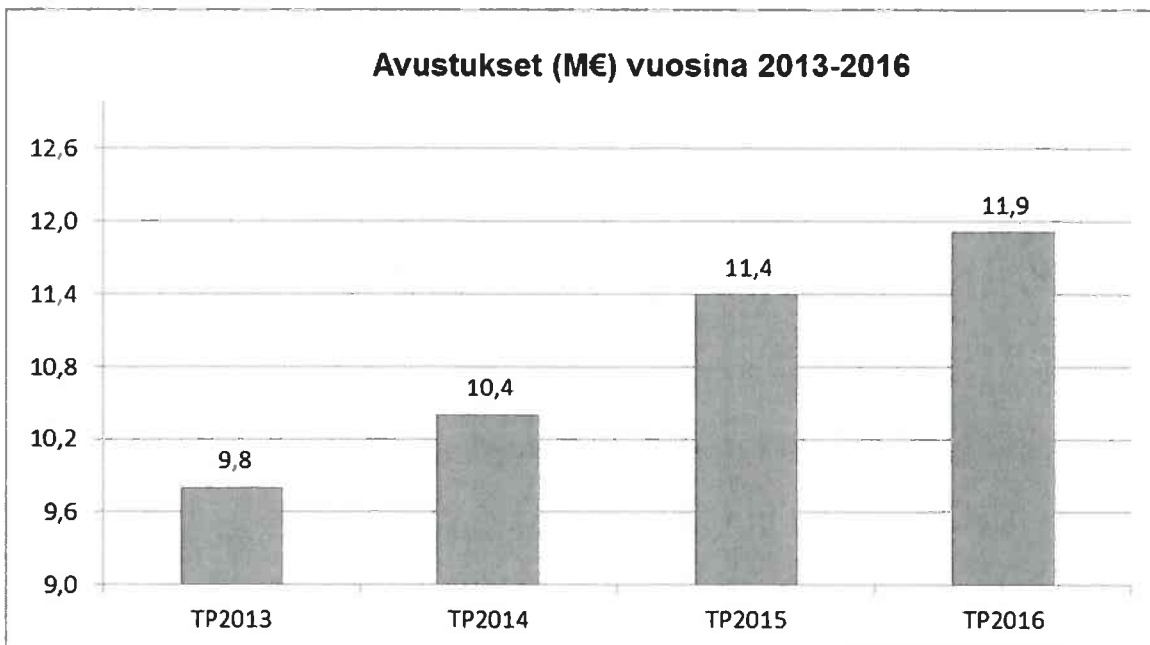
Erikoissairaanhoidon menojen kasvu oli 0,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Alla olevasta kaaviosta on nähtävissä, että vuosina 2013 -2016 erikoissairaanhoidon ostot ovat kasvaneet 3,2 miljoonaa euroa eli 9,7 prosenttia. Erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu on hidastunut viime vuosien aikana. Vastaavalla tarkastelujaksolla muiden kuin erikoissairaanhoidon palvelujen ostot ovat kasvaneet 3,1 miljoonaa euroa eli 9,0 prosenttia.



Aineita ja tarvikkeita koskevat menot ovat suuremmat kuin edellisenä vuonna. Menot kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa. Kaupungin suurimpia aineisiin ja tarvikkeisiin kuuluvia ostoja ovat elintarvikkeet, lääkkeet, lämpö, sähkö ja vesi. Aineiden ja tarvikkeiden markkinoilla tapahtuva hinnanvaihtelu heijastuvat suoraan kaupungin kustannuksiin. Myös ilmasto-olosuhteet aiheuttavat vaihtelua lämmön ja sähkön kulutuksessa eri vuosina.



Avustusten määrä kasvoi 0,5 miljoonaa euroa eli 4,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Avustusten suuruuteen vaikutti päivähoiton palvelusetelikulujen kirjaustavan muutos. Kustannukset kirjattiin vuonna 2015 palvelujen ostoihin ja vuonna 2016 avustuksiin. Kirjaustavan muutoksella on vaikutusta vertailtaviiin vuosiin. Päivähoidon palvelusetelikulut olivat 1,1 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi perustoimeentulotuki kustannukset pienentyivät noin 0,5 miljoonalla eurolla viime vuoteen verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 1,2 miljoonaa euroa ja on lähes edellisen vuoden tasolla.



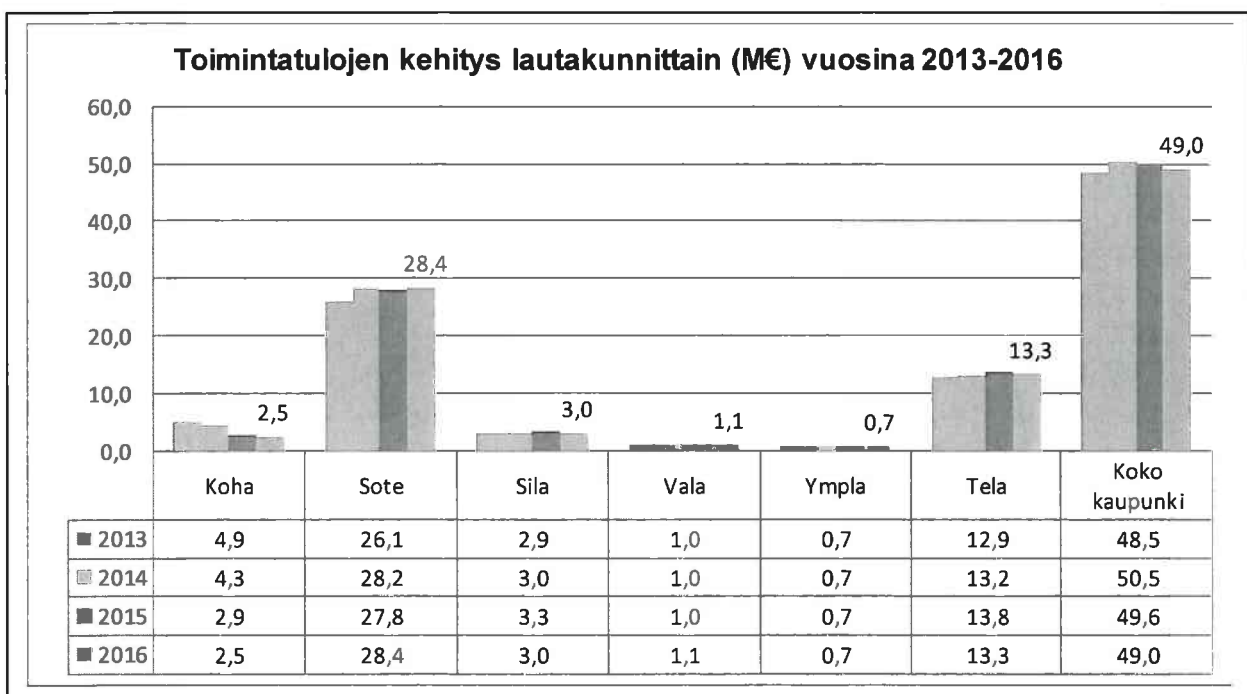
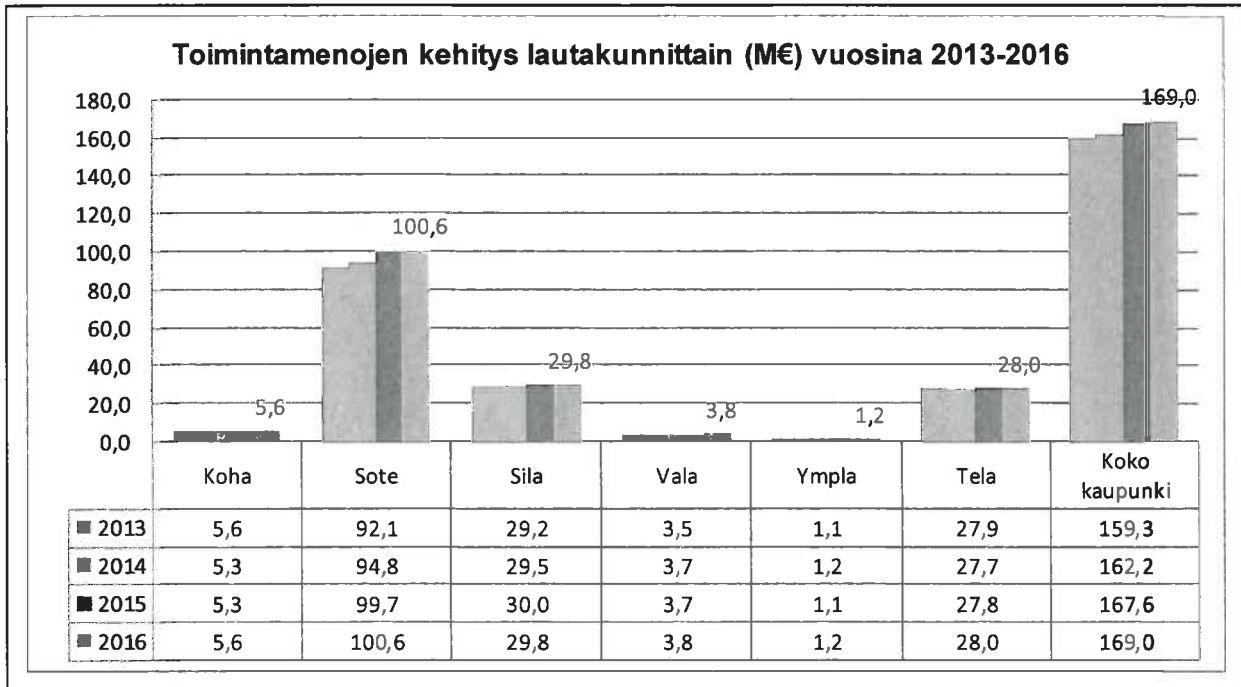
Toimintakate

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää niistä vähennettyjen toimintatulojen jälkeen katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate tilinpäätösvuonna oli -119,9 miljoonaa euroa.

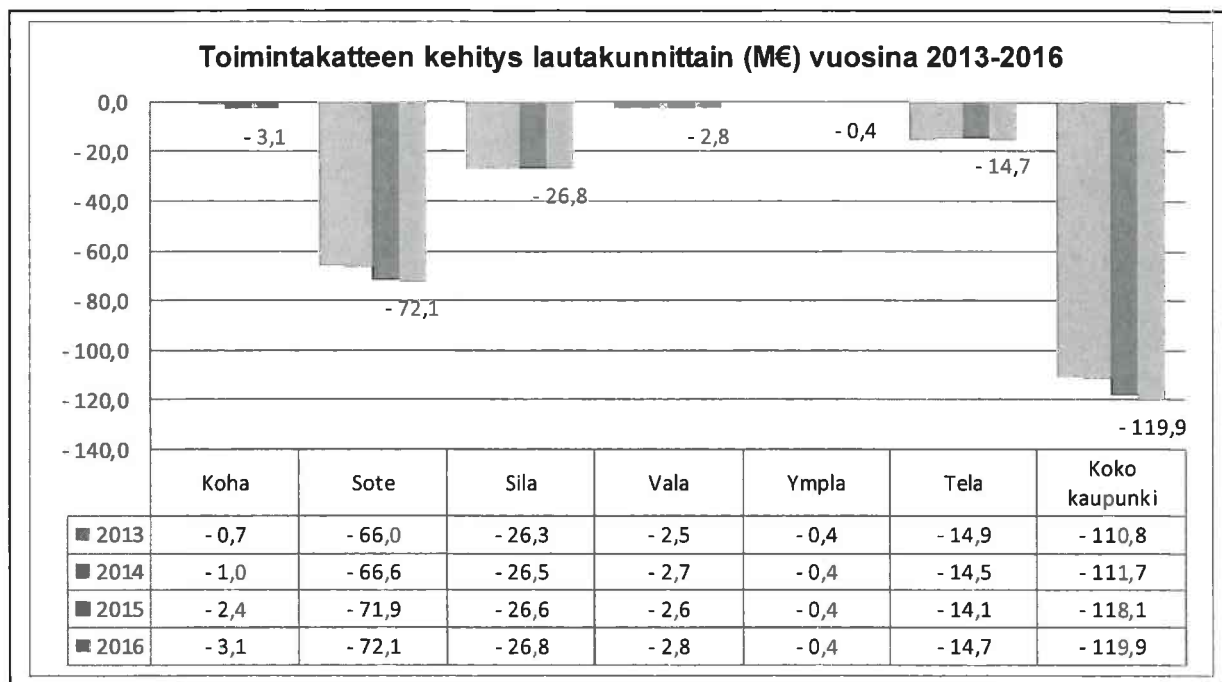
Toimintakate heikkeni 1,8 miljoonaa euroa eli 1,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuotot kattavat 28,7 prosenttia toimintamenoista.

Lautakuntien ulkoiset toimintamenot, -tulot ja toimintakate vuosina 2013 - 2016

Lautakuntien toimintamenot ovat kasvaneet viimeisen neljän vuoden aikana 9,7 miljoonaa euroa eli 6,1 prosenttia. Sosiaali- ja terveystoimen toimintamenot ovat kasvaneet vastaavana aikana 8,5 miljoonaa euroa eli 9,2 prosenttia.



Vuosina 2013–2016 toimintatulot ovat kasvaneet 0,5 miljoonaa euroa eli 1,0 prosenttia.



Toimintakate on heikentynyt viime vuosina. Toimintakatteen heikkenemistä on pystytty hillitsemään säästöin ja sopeutustoimenpitein.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloja saatiin yhteensä 98,1 miljoonaa euroa. Vähennystä edellisvuoteen verrattuna oli 0,2 miljoonaa euroa eli 0,2 prosenttia.

Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2016 oli 19,75 prosenttia. Veroprosentti oli sama kuin vuonna 2015. Kunnallisverotulot kasvoivat 0,6 prosenttia eli 0,5 miljoonaa euroa vuoteen 2015 verrattuna.

Kiinteistöveroä tilitettiin 0,2 miljoonaa euroa eli 2,7 prosenttia edellisvuotta enemmän. Raison kaupungin kiinteistöveroprosentit olivat samat kuin vuonna 2015.

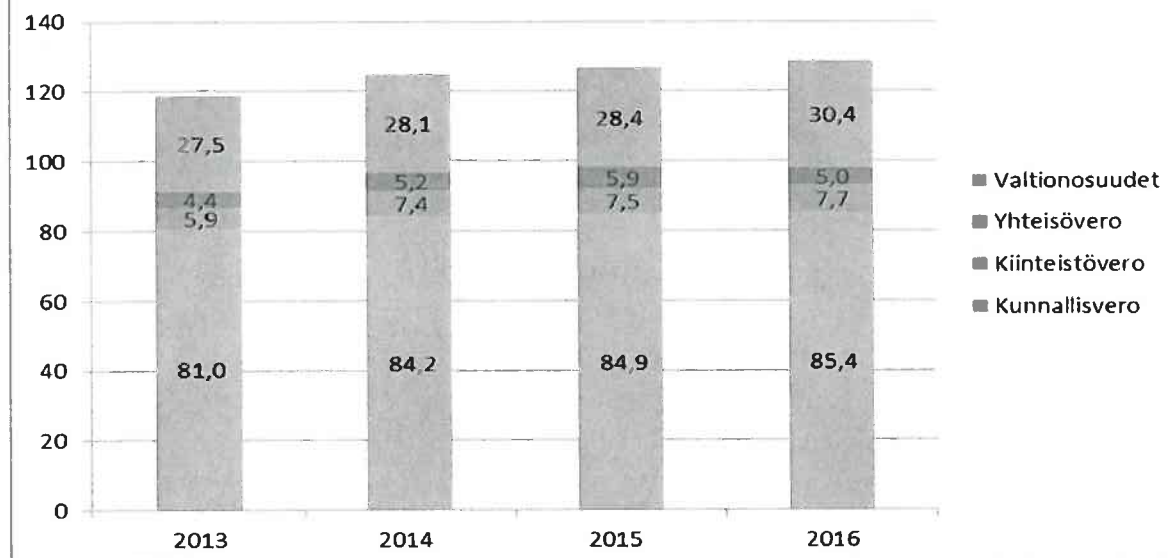
Yhteisöveroä kertyi 0,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Yhteisöverojen voimakkaaseen laskuun vuonna 2016 vaikutti pääosin kuntien jako-osuuden määräaikaisen 5 prosenttiyksikön korotuksen päättyminen.

Valtionosuuksia saatiin tilinpäätösvoonna 30,4 miljoonaa euroa. Kasvuä edelliseen vuoteen oli 2,0 miljoonaa euroa eli 7,1 prosenttia. Kasvu perustui pääosin veroperusteen muutoksiin, jotka kompensoitiin valtionosuuksissa.

Verotulot ja valtionosuudet vuosina 2015 ja 2016

	TP2015 M€	TP2016 M€	kasvu %	Muutos M€
Verotulot	98,3	98,1	-0,2 %	-0,2
Kunnallisvero	84,9	85,4	0,6 %	0,5
Kiinteistövero	7,5	7,7	2,7 %	0,2
Yhteisövero	5,9	5,0	-14,5 %	-0,9
Valtionosuudet	28,4	30,4	7,1 %	2,0

Verotulot ja valtionosuudet (M€) vuosina 2013-2016



Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa viime vuoden tasosta, mutta rahoituskulut pysyivät viime vuoden tasolla. Rahoitustuottojen kasvuun vaikutti osinkotuottojen kasvu.

Vuosikate

Vuosikate on tilinpäätöksessä 8,6 miljoonaa euroa. Kasvua on 0,2 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna.

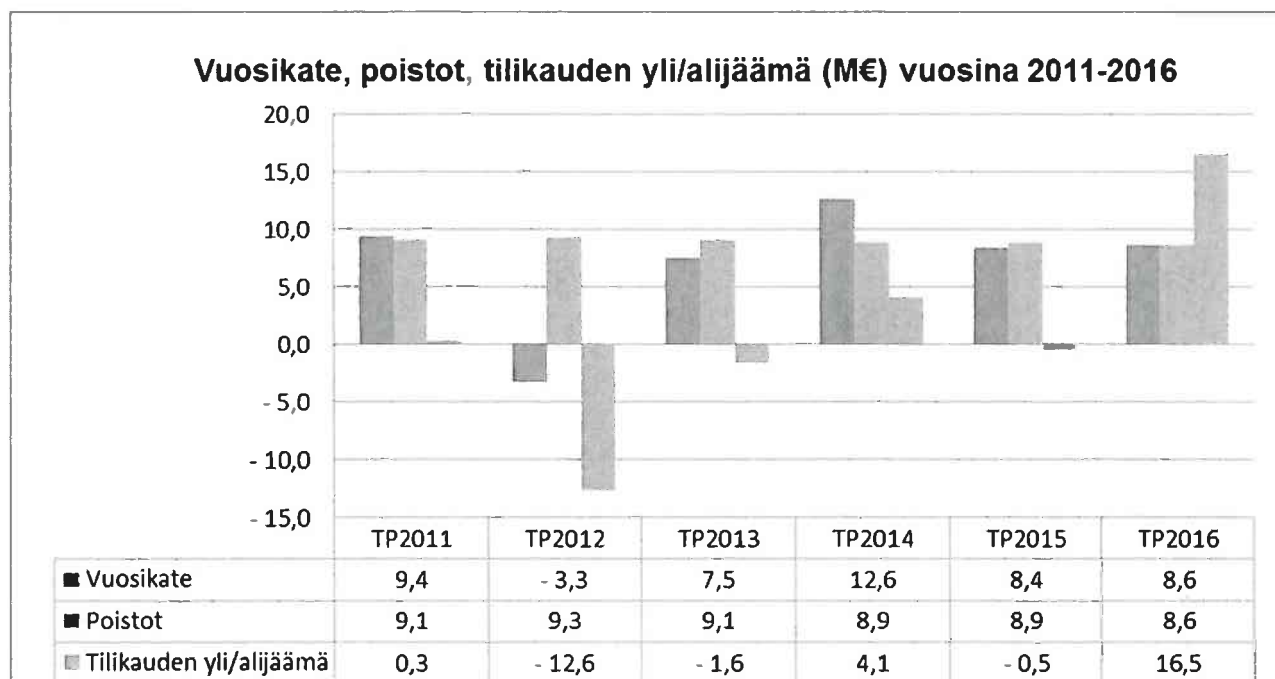
Tilinpäätöksessä vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Kun tulorahoituksen riittävyyttä mittaava tunnusluku on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan

riittävä. Kaupungin vuosikate vuonna 2016 oli 99,2 prosenttia poistoista, joten talous tällä mittarilla on lähes tasapainossa.

Tilikauden yli/alijäämä

Tilikausi muodostuu 16,5 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden tulokseen vaikutti olennaisesti kertaluonteiset satunnaiset erät vesihuollon yhtiöittämisestä 15,2 miljoonaa euroa ja asfalttikartellioikeudenkäynnin lopputuloksena saadut korvaukset 1,3 miljoonaa euroa.

Edellisvuonna tilikauden tulos oli 0,5 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuonna 2014 ylijäämää kertyi 4,1 miljoonaa euroa. Taseeseen on kertynyt ylijäämää edellisiltä vuosilta yhteensä 0,5 miljoonaa euroa. Tilikauden positiivisella tuloksella taseen ylijäämä kasvaa 17,0 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi eli 702 euroa per asukas (asukasmäärä 24 276).

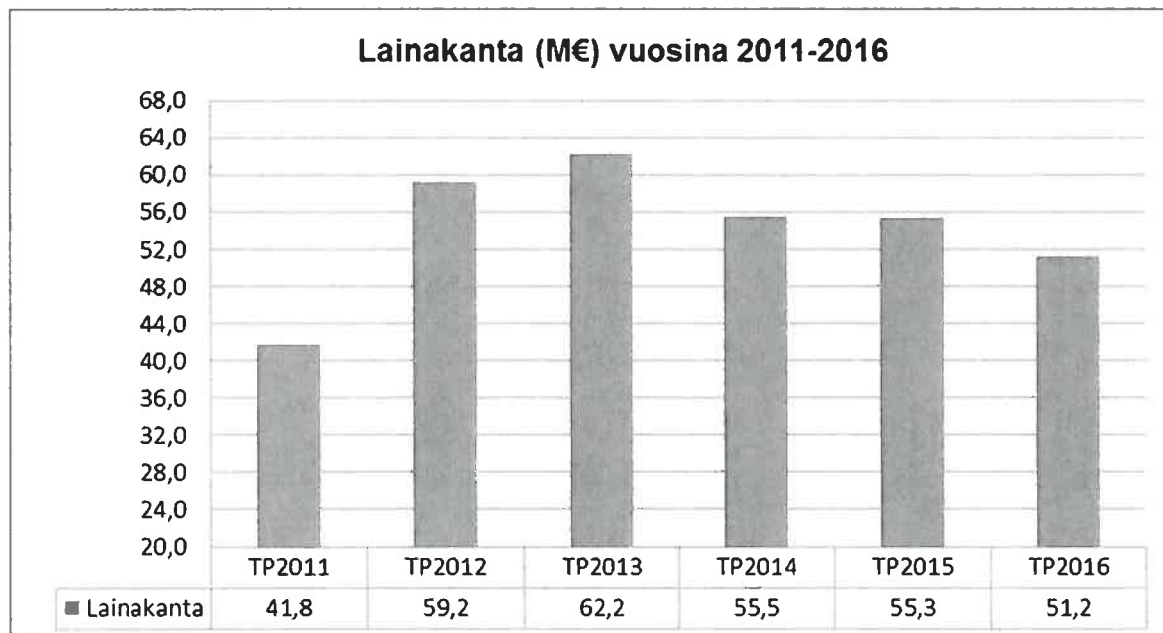
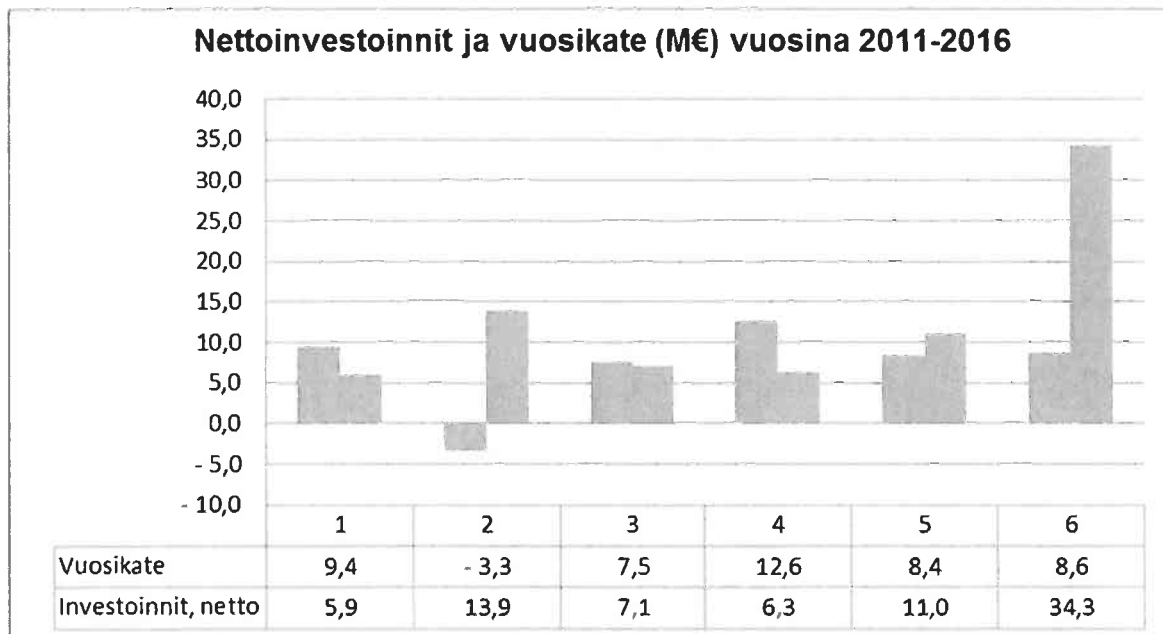


1.3.2. Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA	TP2016	TP2015
-ulkoiset tuotot ja kulut	M€	M€
Toiminnan rahavirta	9,9	7,3
Vuosikate	8,6	8,4
Satunnaiset erät	16,6	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-15,2	-1,1
Investointien rahavirta	34,3	-11,0
Investointimenot	-7,1	-13,1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,2	0,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	41,2	1,8
<i>Toiminnan ja investointien rahavirta</i>	44,2	-3,7
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>	-5,3	0,0
Antolainasaamisten lisäykset	-5,3	0,0
<i>Lainakannan muutokset</i>	-4,1	-0,2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2,1	-1,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2,0	1,5
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-34,3	0,3
Toim.antojen varojen ja po:n muutos	0,0	0,0
Vaihto-omaisuuden muutos	0,0	0,0
Saamisten muutos	-28,0	0,4
Korottomien velkojen muutos	-6,3	0,0
<i>Rahoituksen rahavirta</i>	-43,7	0,1
Rahavarojen muutos	0,5	-3,7
<i>Rahavarojen muutos</i>		
Rahavarat 31.12. M€	4,4	3,9
Rahavarat 1.1. M€	3,9	7,5
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP2016	TP2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	25 609 699	-17 535 714
Toiminnan ja investointien rahavirta, M€	44,2	-3,7
Investointien tulorahoitus, %	124,0	65,7
Lainanhoitokate	3,2	3,5
Rahavarat 31.12., M€	4,4	3,9
Rahan riittävyys, pv	9	8
Asukasmäärä	24 276	24 291

Investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 7,1 miljoonaa euroa ja nettomenot 34,3 miljoonaa euroa. Vuosikate ei kattanut nettoinvestointeja. Investointien rahavirtaan vaikuttaa olennaisesti vesihuollon yhtiöittäminen ja siihen liittyvä liiketoimintakauppa.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 2,1 miljoonalla eurolla ja lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja vähennettiin 2,0 miljoonalla eurolla. Lainakanta laski tilinpäätösvuoden aikana 55,3 miljoonasta eurosta 51,2 miljoonaan euroon eli 4,1 miljoonaa euroa.



Rahoituslaskelman tunnusluvuissa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Negatiivinen luku tarkoittaa, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 44,2 miljoonaa euroa positiivinen.

Tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden aikana. Kumulatiivisen viiden

vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen tunnusluku on positiivinen.

Tilinpäätöksen investointien tulo-rahoitus 124,0 prosenttia osoittaa, että investointeja on pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella.

Lainanhoitokate mittaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Mikäli tunnusluku on yli 2, kunnan lainanhoitokyky on hyvä, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluku on alle 1. Lainanhoitokate tilinpäätösvuonna oli 3,2, joten kaupungin lainanhoitokyky oli hyvä.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivässä. Rahan riittävyys oli 9 päivää.

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 2016					
-T€:na					
VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
	1000 €	1000 €		1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	151 668	173 837	A OMA PÄÄOMA	118 729	102 203
Aineettomat hyödykkeet	319	401	Peruspääoma	101 691	101 691
Aineettomat oikeudet	112	121	Edellisten tilikausien ylijäämä	512	1 010
Muut pitkävaik.menot	207	279	Tilikauden ylijäämä/alijäämä	16 525	-498
Aineelliset hyödykkeet	114 715	142 096	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	34 398	33 792	VARAUKSET	3	10
Rakennukset	42 791	43 335			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 171	62 654	Poistoero	3	10
Koneet ja kalusto	1 382	1 466			
Muut aineelliset hyödykkeet	66	66	PAKOLLISET VARAUKSET	1 116	857
Ennakkomaksut ja kesken-			Muut pakolliset varaukset	1 116	857
eräiset hankinnat	906	783			
Sijoitukset	36 634	31 340	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 136	3 881
Osakkeet ja osuudet	28 645	28 640			
Muut lainasaamiset	7 891	2 700	Valtion toimeksiannot	960	3 665
Muut saamiset	98	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	176	217
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	837	3 554	VIERAS PÄÄOMA	71 590	82 003
Valtion toimeksiannot	738	3 453	Pitkäaikainen	45 713	54 574
Lahjoitusrahastojen varat	99	101	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	42 388	44 089
			Lainat julkisyhteisöiltä	0	350
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 069	11 564	Lainat muilta luotonantajilta	93	93
Vaihto-omaisuus	143	156	Saadut ennakot	216	216
Aineet ja tarvikkeet	143	156	Liittymismaksut ja muut velat	3 016	9 326
			Siirtovelat	0	499
Saamiset	35 530	7 555	Lyhytaikainen	25 877	27 429
Pitkäaikaiset saamiset	28 316	807	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 701	10 701
Lainasaamiset	27 951	260	Lainat julkisyhteisöiltä	0	32
Muut saamiset	365	548	Saadut ennakot	21	12
Lyhytaikaiset saamiset	7 214	6 748	Ostovelat	5 540	5 194
Myyntisaamiset	5 008	4 461	Muut velat	1 161	1 127
Lainasaamiset	1 201	48	Siirtovelat	10 454	10 362
Muut saamiset	788	1 744			
Siirtosaamiset	217	495			
				192 574	188 954
Rahat ja pankkisaamiset	4 396	3 853	TASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
	192 574	188 954			
			Omavaraisuusaste,%	61,7	54,2
			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	40,4	46,6
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	17 037	512
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	702	21
			Lainakanta 31.12., 1000 €	51 182	55 266
			Lainakanta 31.12., €/asukas	2 108	2 275
			Lainasaamiset 31.12., 1000 €	7 989	2 700
			Asukasmäärä	24 276	24 291

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 tai sitä alempi prosenttiluku merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätöksessä kaupungin omavaraisuusaste on 61,7 prosenttia. Tulos jää alle tavoitetason, mutta tunnusluku on kuitenkin parantunut viime vuosina.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin velkojen maksuun kerralla. Mitä pienempi tunnusluku, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluku ei kuitenkaan saisi ylittää 50 prosenttia. Velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin 40,4 prosenttia kaupungin käyttötuloista. Luku on edelleen parantunut verrattuna edellisiin vuosiin.

Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa on 51,2 miljoonaa euroa. Lainojen määrä on laskenut 4,1 miljoonaa euroa vuoden takaisesta. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 2,1 miljoonalla eurolla ja lyhyt aikaisia lainoja on vähennetty 2,0 miljoonalla eurolla. Kokonaislainamäärä asukasta kohden on 2 108 euroa/asukas. Asukaskohtainen lainamäärä on 167 euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

1.5. Kokonaistulot ja menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT 2016

TULOT	€	%	MENOT	€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	48 267 195,09	18,5	Toimintakulut	168 210 880,77	74,3
Verotulot	98 130 153,58	37,6	- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,0
Valtionosuudet	30 424 557,00	11,6	Korkokulut	898 872,88	0,4
Korkotuotot	84 581,55	0,0	Muut rahoituskulut	17 380,28	0,0
Muut rahoitustuotot	802 433,17	0,3	Satunnaiset kulut	0,00	0,0
Satunnaiset tuotot	16 585 278,59	6,3	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
- Pysyvien vastaavien			- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	-259 752,00	-0,1
hyödykkeiden luovutusvoitot	-15 497 444,27	-5,9	- Pysyvien vastaavien		
Investoinnit			hyödykkeiden luovutustappiot	-13,13	0,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	225 000,00	0,1	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien			Investointimenot	7 146 128,57	3,2
hyödykkeiden luovutustulot	41 227 366,24	15,8	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	5 289 025,60	2,3
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 083 297,58	0,9
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	43 000 000,00	19,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	41 000 000,00	15,7	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,0
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,0	Kokonaismenot yhteensä	226 385 820,55	100,0
Kokonaistulot yhteensä	261 249 120,95	100,0			
	261 249 120,95			-34 320 466,82	
	226 385 820,55			542 833,58	
	-34 863 300,40			-34 863 300,40	
				0,00	

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1. Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt

Raision kaupunki

	Numero KTP:ssä	Omistus- osuus %
Kuntayhtymät		
V-S Sairaanhoidopiirin ky	(70)	5,70449
V-S Erityishuoltopiirin ky	(71)	3,5150
Varsinais-Suomen liitto	(72)	5,42482
V-S Lastensuojelukuntayhtymä	(73)	20,68
Ky Raision-Naantalın Vesilaitos	(74)	50,00
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	(75)	47,13
Tytäryhteisöt		
Raision Vuokra-asunnot Oy	(40)	100,00
Eero Rantasen säätiö	(60)	60,00
Asunto Oy Kuulaharjat	(41)	100,00
KOY Kerttulan Jäähalli	(31)	50,00
Raision Vesi Oy	(50)	100,00
Yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti:		
Osakkuusyhteisöt		
Asunto Oy Raision Keonkatu 3	(42)	31,26

1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Uusi kuntalaki tuo vuodesta 2017 lukien muutoksia muun muassa kuntien kriisikuntakriteereihin. Tarkastelu laajenee kattamaan laajemmin koko konsernin toimintaa. Lisäksi vesilaitostoiminta yhtiöitetään, jolloin Raision kaupungin konserniyhteisöjen kokonaisuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Tämä edellyttää, että Raision kaupunki toteuttaa vahvaa kuntakonsernin ohjaamista koko ajan.

Kaikille tytäryhteisöille yhteiset tavoitteet:

Raision kaupungin tytäryhteisöjen ja niiden hallintojen kanssa käydään läpi Raision kaupungin konserniohje ja sen edellyttämät asiat. Konsernijaosto valvoo asian toimeenpanoa.

Konserniyhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan vähintään kerran talousarviovuoden aikana konsernijaostolle. Konserniyhteisöjen edellytetään raportoivan kirjallisesti konsernijaostolle yhtiön tilinpäätöksestä ja keskeisistä tunnusluvuihin.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen mm. toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Toteutunut 31.12.2016:

Kaupunki on varmistanut, että keskeisten yhteisöjen osalta konserniohjeet on käyty läpi ja hyväksytyt. Konserniohjausta on vahvistettu kaupunginhallitusten päätösten mukaisesti. Raision Vuoka-asunnot ovat pyytäneet kaupungilta erillisen konserniohjeen As Oy Kuulaharjojen perusparannuksen lainoitusta koskien.

Kaupunginvaltuusto päätti konsernitiilin käyttöön ottamisesta. Konsernitiilin avulla tehostetaan koko konsernin kassanhallintaa ja myös talouden seurantaa.

Konsernijaosto on saanut 29.3.2016 viranhaltijayhdyshenkilöiltä tilannekatsauksen ykköskategorian jäsenyhteisöjen osalta. Raision vuokra-asunnot Oy:n osalta tilannekatsauksen antoi toimitusjohtaja. Kunkin yhteisön osalta tilaisuuteen kutsuttiin myös yhteisöjen hallintoon Raision valitsevat edustajat.

Tytäryhteisöt ja yhteisökohtaiset tavoitteet:

Raision Vuokra-asunnot Oy As Oy Kuulaharjat

Tavoite: Raision Vuokra-asunnot Oy vastaa asumistarpeisiin Raisiossa asunto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti. As Oy Kuulaharjojen perusparannus ja laajennus toteutetaan suunnitelmien mukaisesti. Hankkeen etenemisestä ja lainakannan muutoksista raportoidaan konsernijaostoa. Selvitetään Raision Vuokra-asuntojen edellytykset seudulliseen toimintaan.

Toteutunut 31.12.2016:

Raision Vuokra-asunnot on pyytänyt erillisen konserniohjeen koskien Kuulaharjojen rahoitusta 26.10.2015 § 284 sekä 28.11.2016 § 354. Samassa yhteydessä on raportoitu perusparannushankkeen etenemisestä.

Vuokra-asuntojen edellytyksistä seudulliseen toimintaan ei ole tehty erillistä selvitystä. Kaupunginvaltuusto palautti asunto-ohjelma uuteen valmisteluun, jonka myötä seudullisen toiminnan linjaukset ovat yhtiön osalta toistaiseksi valmistelussa.

Eero Rantasen säätiö

Tavoite: Säätiö huolehtii taidekokoelman säilytyksestä, konservoinnista sekä esillä pidosta.

Toteutunut 31.12.2016:

Tavoite on toteutunut.

Kiinteistö Oy Kerttulan jäähalli

Tavoite: Kiinteistöyhtiö tarjoaa jääaikaa osakkaille osakassopimuksen edellyttämällä tavalla ja luo raisiolaisille mahdollisuudet jääurheilun harrastamiseen. Kiinteistöyhtiö kattaa tulo-rahoituksella menonsa kuten osakassopimuksessa on sovittu.

Toteutunut 31.12.2016:

Tavoite on toteutunut.

Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita:

Raision Palvelutalosaäitiö:

Hulvelanpääteeseen rakennettavan senioritalon hanke suunnitellaan yhteistyössä Raision sosiaali- ja terveystoimen kanssa raisiolaisten vanhusten asumistarpeet huomioiden. Senioritalon hankkeen etenemisestä raportoidaan konsernijaostolle.

Vuokrasopimus kaupungin ja palvelutalosaäitiön välillä uudistetaan.

Toteutunut 31.12.2016:

Hulvelanpäätehanke ei saanut ensimmäisellä kierroksella kohteeseen Ara-tukea. Tämä on viivästyttänyt hanketta. Nyt ehdollinen Ara-tuki on myönnetty ja hankkeen suunnittelu jatkuu vuoden 2017 puolella.

Vuokrasopimus kaupungin ja Raision Palvelutalosaäitiön välillä on uudistettu (Kvalt 8.2.2016 § 12).

Vesihuolto

Raision vesihuolto yhtiötetään vuoden 2016 aikana.

Toteutunut 31.12.2016:

Tavoite on toteutunut.

Muut seudulliset toiminnat

Osana seudullista yhteistyötä huolehditaan mahdollisimman edullisista veden, energian, jätehuollon ja joukkoliikenteen taksoista.

Toteutunut 31.12.2016:

Taksat ovat pysyneet ennakoituissa rajoissa. TSE Oy on maksanut kaupungille osinkoa vuonna 2016 700.000 euroa ja L-S jätehuolto Oy n. 40.000 euroa.

1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 17.3.2008. Ohjeen mukaisesti toimivalta on jaettu seuraavasti:

Valtuusto

- päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.
- määrittelee tarvittaessa tarkemmin kaupungin omistajapolitiikan linjaukset
- hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginhallitus

- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kaupunkia edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä annettu kaupungin muulle viranomaiselle
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

- valmistele konserniohjeet ja yleiset ohjeet kaupungin edunvalvonnasta
- neuvoo kaupungin edustajia tytär- ja osakkuusyhteisöjen kokouksissa käsiteltävissä kaupungin kannalta tärkeissä asioissa
- määrää kaupungin luottamushenkilöedustajille tytär- ja osakkuusyhteisöissä virkamiesyhteyshenkilön, joka valmistele kaupungin edustajille tarvittavat ohjeet ja neuvoo heitä.

Lautakunta

- huolehtii erityistoimialaansa kuuluvista tehtävistä ja tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista yhtiön johdolle ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle.

Kaupunginjohtaja

- johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernitalitiikkaa
- vastaa konserniohjeen mukaan kaupunginjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle

- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle.

Konsernijohto

Konsernijohtolla tarkoitetaan kaupunginhallitusta, konsernijaostoa ja kaupunginjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Konserniohjaus 2016

Kaupunginhallitus on 7.3.2016 § 54 käsitellyt jäsenyhteisöjen tavoitteiden toteutumista vuonna 2015 ja asettanut jäsenyhteisötavoitteet vuodelle 2016.

Tarkemman seurannan ja ohjauksen piirissä olevat seuraavat jäsenyhteisöt raportoivat konsernijaostolle 29.3.2016: Rasion Vuokra-asunnot Oy, Kerttulan jäähalli, Turun Seudun Vesi Oy, Turun seudun Puhdistamo Oy, Turun Seudun Energia Oy, Turun Seudun Jätehuolto Oy ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. Tilannekatsauksen antoi asianomaisen yhteisön viranhaltijayhdyshenkilö. Kunkin yhteisön osalta tilaisuuteen osallistuivat myös yhteisöjen hallitusten raisiolaiset edustajat. Rasion Vuokra-asunnot Oy:n osalta tilannekatsauksen antoi toimitusjohtaja.

1.6.4. Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma

Konsernitilinpäätös noudattaa rakenteeltaan peruskunnan tilinpäätöstä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen. Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut ovat samat kuin peruskunnalla.

KONSERNITULOSLASKELMA T€	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015	kasvu%
Toimintatuotot	97 987	98 482	-0,50
Toimintakulut	-219 069	-218 880	0,09
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	9	41	-77,76
Toimintakate	-121 073	-120 356	0,60
Verotulot	98 130	98 294	-0,17
Valtionosuudet	38 145	36 401	4,79
Rahoitustuotot ja -kulut	-590	-955	-38,21
Korkotuotot	93	113	-18,00
Muut rahoitustuotot	828	590	40,27
Korkokulut	-1 447	-1 602	-9,67
Muut rahoituskulut	-64	-56	12,86
Vuosikate	14 612	13 384	9,18
Poistot ja arvonalentumiset	-13 244	-13 303	-0,45
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 230	-13 294	-0,49
Arvonalentumiset	-14	-9	60,41
Satunnaiset erät	1 345	0	
Tilikauden tulos	2 714	81	3238,88
Tilikauden verot	0	-62	-100,00
Laskennalliset verot	-184	-167	10,49
Vähemmistöosuudet	-6	-5	20,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 524	-152	-1762,00

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45	45
Vuosikate/Poistot, %	110	101
Vuosikate, euroa/asukas	602	551
Kunnan asukasmäärä	24 276	24 291

Konsernin tilikauden ylijäämä on 2,5 miljoonaa euroa. Toimintatuotoilla katetaan vajaa puolet toimintakuluista. Vuosikate tilinpäätösvuonna oli 14,6 miljoonaa euroa. Vuosikate kattaa 13,2 miljoonan euron poistot, joten tulorahoitus on ollut riittävä.

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA T€	2016	2015
Toiminnan rahavirta	15 847	12 374
Vuosikate	14 612	13 384
Satunnaiset erät	1 345	0
Tilikauden verot	0	-62
Tulorahoituksen korjausevät	-111	-948
Investointien rahavirta	-12 998	-13 013
Investointimenot	-13 621	-15 255
Rahoitusosuudet investointimenoihin	245	294
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	378	1 949
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 849	-639
Rahoituksen rahavirta		
<i>Lainakannan muutokset</i>	-1 935	-2 959
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 798	728
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 711	-5 176
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 022	1 489
<i>Oman pääoman muutokset</i>	175	-36
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-65	459
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-36	-29
Vaihto-omaisuuden muutos	-121	129
Saamisten muutos	186	114
Korottomien velkojen muutos	-94	245
Rahoituksen rahavirta	-1 825	-2 536
Rahavarojen muutos	1 024	-3 175
Rahavarat 31.12.	11 243	10 219
Rahavarat 1.1.	10 219	13 394

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	-13 199 140	-14 091 363
Investointien tulorahoitus, %	109	89
Pääomamenojen tulorahoitus, %	77	66
Lainanhoitokate*)	2	2
Rahavarat 31.12., M€	11,2	10,2
Kassan riittävyys	17	15
Kunnan asukasmäärä	24 276	24 291

Konsernin investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 13,6 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 13,0 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit pystyttiin kattamaan vuosikatteella ja lainakantaa saatiin pienennettyä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 2,8 miljoonaa euroa. Luku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tämä mittari on ollut mukana konsernitilinpäätöksessä vuodesta 2012, eikä se ole täytynyt vielä kertaakaan. Tunnusluku -13,2 miljoonaa euroa on parantunut vuosien aikana. Tunnusluku ei täytä omarahoitusvaatimusta.

Investointien tulorahoitusprosentti 109 osoittaa, että investoinnit on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella. Lainanhoitokate on 2 ja se on edellisvuoden tasolla. Lainanhoitokate-tunnusluku on huono, kun se on alle 1.

Konsernin tase

KONSERNITASE T€

VASTAAVAA	2016 1000 €	2015 1000 €	VASTATTAVAA	2016 1000 €	2015 1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	224 653	224 619	OMA PÄÄOMA	117 494	114 824
Aineettomat hyödykkeet	646	838	Peruspääoma	101 691	101 691
Aineettomat oikeudet	130	139	Säätiöiden ja yhd. peruspääomat	332	332
Muut pitkävaik.menot	493	677	Arvonkorotusrahasto	13	13
Ennakkomaksut	23	22	Muut omat rahastot	644	631
			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	12 290	12 309
Aineelliset hyödykkeet	204 768	204 556	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 524	-152
Maa- ja vesialueet	38 085	37 471			
Rakennukset	90 260	96 552	VÄHEMMISTÖOSUUDET	349	329
Kiinteät rakenteet ja laitteet	63 906	62 718			
Koneet ja kalusto	4 951	5 392	PAKOLLISET VARAUKSET	2 693	2 509
Muut aineelliset hyödykkeet	701	704	Eläkevaraukset	11	11
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 866	1 720	Muut pakolliset varaukset	2 682	2 499
Sijoitukset	19 239	19 225	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 580	4 172
Osakkuusyhteisöosakkeet	351	331			
Muut osakkeet ja osuudet	16 107	16 113	VIERAS PÄÄOMA	127 047	128 892
Muut lainasaamiset	2 700	2 700	Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	76 797	76 855
Muut saamiset	82	82	Pitkäaik. koroton vieras pääoma	11 392	11 203
			Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	12 504	14 382
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 247	3 803	Lyhytaik. koroton vieras pääoma	26 354	26 453
				249 163	250 727
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 263	22 304			
Vaihto-omaisuus	1 028	907	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Saamiset	10 992	11 178	Omavaraisuusaste,%	47	46
Pitkäaikaiset saamiset	1 148	827	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54	55
Lyhytaikaiset saamiset	9 844	10 351	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	14 814	12 157
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	610	500
Rahoitusarvopaperit	2 777	2 015	Konsernin lainat, €/asukas	3 679	3 756
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	89 302	91 237
Rahat ja pankkisaamiset	8 466	8 205	Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000€	2 700	2 700
			Kunnan asukas määrä	24 276	24 291
	249 163	250 727			

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta. Konsernin omavaraisuus aste on parantunut sen ollessa 47 prosenttia, mutta jää edelleen alle tavoitetason, mikä merkitsee kuntakonsernille merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, jos velat maksettaisiin kerralla. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Velkojen maksuun kerralla pitäisi käyttää yli

puolet eli 54 prosenttia käyttötuloista. Tunnusluku on edelleen hiukan parantunut edellisvuodesta, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus oli 55 prosenttia.

Tilikauden ylijäämä oli 2,5 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää edellisiltä vuosilta 12,3 miljoonaa euroa.

Konsernin lainakanta on vuosien aikana pienentynyt. Vuoden lopussa lainaa oli 89,3 miljoonaa euroa ja se pienentyi 1,9 miljoonalla eurolla edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Konsernilla on lainoja 3 679 euroa asukasta kohden.

1.7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen poistoeroja, varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden 2016 tulos on 16.518.420,15 euroa. Vastaava vuoden 2015 tilikauden tulos oli -511.630,69 euroa. Tilikauden tulos merkitsee, että tuloslaskelman vuosikatteella 8.581.786,46 eurolla ei kateta suunnitelman mukaisia poistoja eikä arvonalennuksia (-8.648.644,90 euroa) kokonaisuudessaan. Kaupungin talous ei tästä näkökulmasta katsottuna ole vuonna 2016 tasapainossa. Kaupungin talouden rasiitteena on 51,2 miljoonan euron lainapääoma.

Kaupunginhallitus esittää tilinpäätösvuoden 16.518.420,15 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tehdään poistoerojen vähennyksiä 6.798,48 euroa suunnitelman mukaan. Poistoerojen yhteismäärä tässä tilinpäätöksessä on 6.798,48 euroa.
- edellä esitettyjen tuloksen käsittelyerien jälkeen syntyvä ylijäämä, 16.525.218,63 euroa, merkitään taseen oman pääoman kohtaan ” Tilikauden ylijäämä/alijäämä”. Ylijäämä kasvattaa taseen oman pääoman kohdan ” edellisten tilikausien ylijäämä” 511.932,53 määrää.

Vuoden 2016 16.525.218,63 euron ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 17.037.151,16 euroa.

2

Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Vertailu talousarvioon

Talousarvion 2016 lautakunta-kohtainen käyttötalouden toteutuminen on esitetty oheisessa taulukossa. Taulukko sisältää alkuperäisen talousarvion ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset. Poikkeamana on esitetty muutetun talousarvion ja tilinpäätöksen erotus. Talousarvion sitovuus on toimielimen tasolla.

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN						
Ulkoiset menot ja tulot (t€), eliminoimaton						
	TA16	TA muutos	Muutettu TA16	TP16	Poikkeama	Tot. %
1 KONSERNIHALLINTO						
toimintatuotot	3 373	-148	3 225	2 492	-733	77,3
toimintakulut	-5 235	402	-4 833	-5 591	-758	115,7
toimintakate	-1 862	254	-1 608	-3 099	-1 491	192,7
2 SOSIAALI- JA TERVEYSLTK						
toimintatuotot	28 139	92	28 231	28 413	182	100,6
toimintakulut	-102 322	-203	-102 526	-100 560	1 965	98,1
toimintakate	-74 184	-111	-74 295	-72 147	2 148	97,1
3 SMISTYSLTK						
toimintatuotot	2 856	175	3 031	3 033	2	100,1
toimintakulut	-29 882	-252	-30 134	-29 793	341	98,9
toimintakate	-27 026	-77	-27 103	-26 760	344	98,7
4 VAPAA-AIKALTK						
toimintatuotot	1 109	73	1 182	1 060	-122	89,7
toimintakulut	-3 711	-91	-3 802	-3 825	-22	100,6
toimintakate	-2 602	-18	-2 620	-2 765	-145	105,5
5 YMPÄRISTÖLTK						
toimintatuotot	716	0	716	744	27	103,8
toimintakulut	-1 304	0	-1 304	-1 177	127	90,2
toimintakate	-588	0	-588	-433	155	73,7
6 TEKNINEN LTK						
toimintatuotot	12 762	19	12 781	13 290	509	104,0
toimintakulut	-28 590	-67	-28 657	-28 030	627	97,8
toimintakate	-15 828	-48	-15 876	-14 740	1 136	92,8
KÄYTTÖTALOUS YHT						
toimintatuotot	48 955	212	49 166	49 033	-134	99,7
toimintakulut	-171 045	-212	-171 257	-168 977	2 280	98,7
toimintakate	-122 090	0	-122 090	-119 944	2 147	98,2

Valtuusto on päättänyt muutoksista talousarvioon seuraavasti: 8.2.2016 § 9, 2.5.2016 35 §, 13.6.2016 § 49, 13.6.2016 § 56, 13.6.2016 § 57, 17.10.2016 § 79, 17.10.2016 § 91 ja 17.10.2016 § 93.

Toimintatuottojen ja -kulujen poikkeamat

Talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 12,3 miljoonaa euroa, josta 14,3 miljoonaa euroa oli arvioitu vesihuollon yhtiöittämisestä saatavaksi satunnaisesti eräksi. Toteutunut tilikauden ylijäämä oli 16,5 miljoonaa euroa, joka oli 4,3 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa arvioitu. Tilikauden tulokseen vaikutti olennaisesti kertaluonteiset satunnaiset erät vesihuollon yhtiöittämisestä 15,2 miljoonaa euroa ja asfalttikartellioikeudenkäynnin lopputuloksena saadut korvaukset 1,3 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot

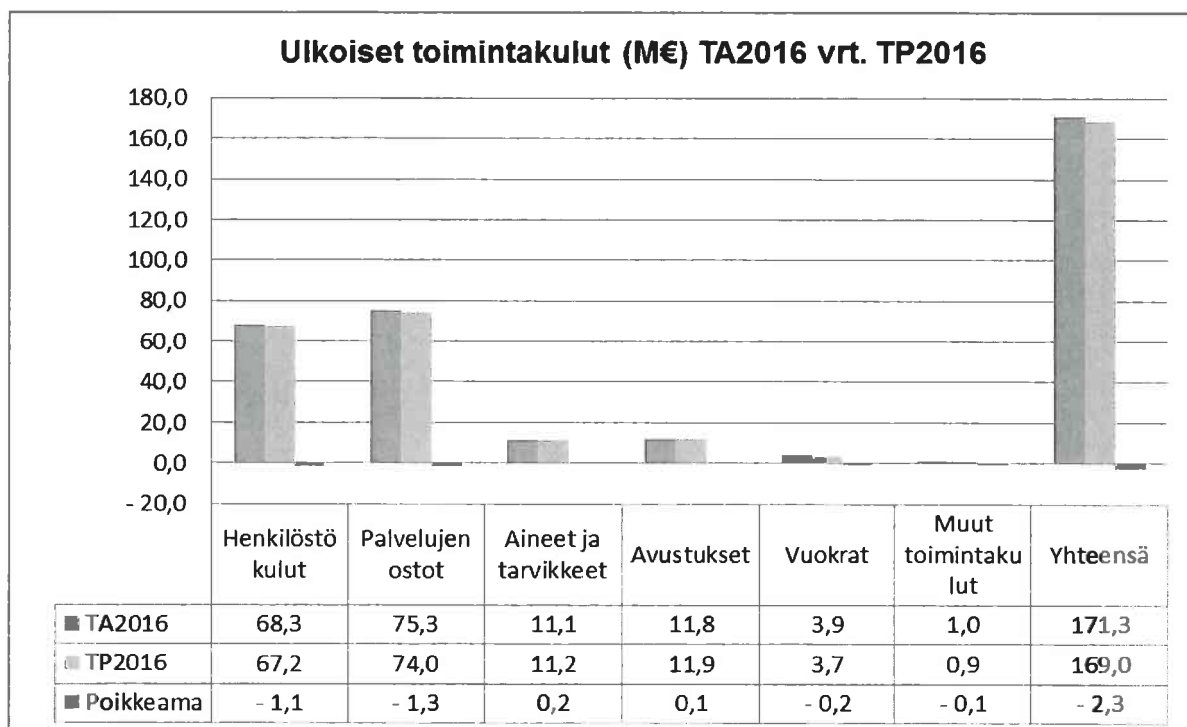
Lautakuntien toimintatuotot jäivät kokonaisuudessaan noin 0,1 miljoonaa euroa alle talousarvion. Toimintatuotot toteutuivat näin ollen lähes talousarvion mukaisesti.

Toimintatuotoista talousarviossa arvioidusta jäivät olennaisesti pakolaisten toimeentulokorvaukset 0,5 miljoonaa euroa, valtion osuus perustoimeentulotuen kustannuksiin 0,5 miljoonaa euroa sekä myyntituotot kunnilta 0,7 miljoonaa euroa. Kiinteän omaisuuden myyntivoitosta toteutui ainoastaan 0,3 miljoonaa euroa. Kiinteän omaisuuden myyntivoittotavoite talousarviossa oli 1,0 miljoonaa euroa.

Toimintatuotoista erityisesti maksutuotot kasvoivat noin miljoonalla eurolla verrattuna talousarvioon. Maksutuottojen kasvuun vaikutti terveydenhuollon ja sosiaalitoimen asiakasmaksujen korotukset. Vuokratuotot ylittivät talousarvion 0,4 miljoonaa euroa.

Toimintakulut

Lautakuntien toimintakulut toteutuivat kokonaisuudessaan 2,3 miljoonaa euroa pienempinä kuin talousarviossa arvioitu.



Henkilöstökulut toteutuivat 1,1 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviossa on arvioitu. Talousarviossa konsernihallinnon henkilöstömenoissa oli mukana arvioitu henkilöstösäästö, jonka vaikutus oli 0,8 miljoonaa euroa. Henkilöstösäästöä ei toteutettu eikä näin ollen kohdennettu keskuksille.

Palvelujen ostot alittuivat talousarvioon nähden 1,3 miljoonalla eurolla eli 1,7 prosentilla. Päivähoidon palvelusetelikulujen kirjaustapa muuttui vuonna 2016. Kustannukset kirjattiin vuonna 2015 palvelujen ostoihin ja vuonna 2016 avustuksiin. Kirjaustavan muutoksella on vaikutusta talousarviovertailuun. Päivähoidon palvelusetelikulut olivat 1,1 miljoonaa euroa. Edellä mainitun lisäksi palvelujen ostoista olennaisimmat poikkeamat liittyivät asiakaspalvelujen ostoihin muilta ja toimisto- ja asiantuntijapalveluihin, koska sähkökauppaan liittyvien kustannusten kirjaustapa muuttui ja näin ollen vaikutti näiden erien talousarviovertailuun.

Palvelujen ostoista jätevesimaksuihin liittyvät palvelut alittuivat 0,4 miljoonaa euroa ja posti- ja kuriiripalvelut 0,3 miljoonaa euroa. Palvelujen ostoista matkustus- ja kuljetuspalvelut ylittivät 0,4 miljoonaa euroa.

Aineet ja tarvikkeet toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa arvioitu.

Avustukset toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa arvioitu. Avustuksista olennaisimmat poikkeamat liittyivät perustoimeentulotuen kustannuksiin, jotka alittuivat 0,9 miljoonaa euroa talousarvioon verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 0,2 miljoonalla eurolla talousarvioon verrattuna. Päivähoidon palvelusetelikulujen kirjaustapa muuttui, joka vaikutti myös avustusten suuruuteen. Kustannukset kirjattiin vuonna 2015 palvelujen ostoihin ja vuonna 2016 avustuksiin. Kirjaustavan muutoksella on vaikutusta vertailtaviin vuosiin. Päivähoidon palvelusetelikulut olivat 1,1 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden poikkeamat tulo- ja menoarvioihin sekä strategisten tavoitteiden toteutuminen on esitetty yksityiskohtaisemmin lautakunnittain ko. lautakunnan kohdalla.

Toimintakate

Toimintakate oli 2,1 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2016 tuloveroprosentti oli 19,75 ja se oli sama kuin vuonna 2015. Samoin kiinteistöveroprosentit olivat samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Verotuloja tilitettiin vuonna 2016 98,1 miljoonaa euroa. Verotulojen toteutuma jäi yhteensä 0,5 miljoonaa euroa alle talousarviossa arvioidun. Kunnallisveroa saatiin 0,9 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Kiinteistöverojen kertymä oli 0,1 miljoonaa euroa ja yhteisöverojen tuotto 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitu. Kaupunki sai vuonna 2016 valtionosuuksia yhteensä 30,4 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia maksettiin 0,2 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

Verotulot ja valtionosuudet (M€) TA2016 vrt. TP2016				
	TA2016 M€	TP2016 M€	tot. %	Muutos M€
Verotulot	98,6	98,1	99,5 %	-0,5
Kunnallisvero	86,2	85,4	99,0 %	-0,9
Kiinteistövero	7,6	7,7	101,6 %	0,1
Yhteisövero	4,8	5,0	105,3 %	0,3
Valtionosuudet	30,6	30,4	99,4 %	-0,2

2.2.

Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1.

Konsernihallinto

KAUPUNGINHALLITUKSEN SITOVA TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	-5.305.195	4.314.270	-990.925
TP2015	-5.330.607	2.886.675	-2.443.912
TA2016*alkuperäinen	-5.235.062	3.372.885	-1.862.177
TP2016	-5.591.242	2.492.117	-3.099.125

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä

Mittari tai seurantatapa

Toimenpiteet

Tavoitetaso 2016
Toteutunut 2016

1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan

Tilinpäätösseuranta: henkilökunnan määrä, henkilötyövuodet sekä palveluiden ostot
Henkilöstömäärä ei kasva

Tavoite toteutui osittain: Vuoden vaihteessa henkilökunnan määrä oli kaksi henkilöä suurempi kuin vuotta aiemmin. Vakinaista henkilöstöä oli yksi henkilö vähemmän ja määräaikaista kolme enemmän. Henkilötyövuodet pienentyivät 3,3 henkilötyövuotta. Henkilöstökustannukset vähenivät 0,2 miljoonaa euroa eli 0,2 % vuoteen 2015 verrattuna. Lomapalkkavaruksen vaikutus henkilöstökustannuksiin oli kustannuksia alentava 0,7 miljoonaa euroa.

Palveluostot eivät ylitä yleistä kustannustason nousua

Tavoite toteutui: Palvelujen ostot kasvoivat ainoastaan 0,4 % vuoteen 2015 verrattuna.

1.2. Ostopalvelut pyritään kilpailuttamaan siten, että toimivilta markkinoilta saadaan kustannustehokkaita vaihtoehtoja

Laaditaan palvelutuotantosuunnitelman arviointi

Tavoite toteutui: palvelutuotantosuunnitelman arviointi on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.12.2016 § 388.

1.3. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

Henkilöstökertomus
Arvioidaan voimavarojen uudelleenkohdentamiskäytäntö

Tavoite toteutui: luotiin järjestelmä, jolla seurataan vakanssien täyttöä vuoden aikana.

1.4. Raisio on vetovoimainen työnantaja

Työnantajan vetovoimaa kuvaava Kunta 10-mittari
Paranee edellisestä mittauksesta

Tavoite toteutui.

1.5. Kaupungin käytössä olevien tilojen määrää pyritään laskemaan.

Kiinteistökustannukset/henkilökunnan määrä
Pienenevä trendi

Tavoite ei toteutunut:

tp-12 7.143 €/htv

tp-13 6.694 €/htv

tp-14 6.515 €/htv

tp-15 6.680 €/htv

tp-16 6.692 €/htv

1.6. Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti.

Tilinpäätösseuranta
Nettovelan määrä kasvaa vuonna 2016 enintään 3 M€.

Tavoite toteutui: lainamäärä pienentyi 4,1 miljoonaa euroa.

Yhteismittari menestystekijälle:
Taseen alijäämäisyyttä koskeva uuden kuntalain mukainen arviointimenettely ei toteudu

Tavoite toteutui: taseessa on vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen edellisten vuosien ylijäämää 17,0 miljoonaa euroa.

2. Hyvinvointia ja kustannustehokkuutta ennakoivista palveluista

Ennakoivilla palveluilla ja ylisektorisella yhteistyöllä Raisio hakee asiakaslähtöisyyttä ja parempaa kustannusten hallintaa palvelutarpeen muutoksiin. Raisio on hyvä ja turvallinen paikka käydä koulua ja opiskella

2.1 Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys
Osuus pienenee

Tavoite toteutunut osittain: ympärivuorokautisessa hoidossa olevien osuuden kasvua on pystytty hillitsemään ja asutaan nykyistä lyhempi aika. SAS-prosessi toimii.

2.2 Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

Erikoissairaanhoidon polikliiniset käynnit ja hoitovuorokaudet
Vähenevä trendi

Tavoite toteutunut osittain: psykiatria kasvoi Ruskon

osalta. SHP:n käyttö lisääntyi hieman Raision osalta, hoitajaksot 101,9 % suunnitellusta pysyen edellisvuoden tasossa. Poliklinikkakäynnit 100,8 % suunnitellusta ja nousivat 1,4 % edellisvuodesta.

Erikoissairaanhoidon nettokustannusten kasvu ja perusterveydenhuollon nettokustannusten kasvu
Hidastuva kasvu

Tavoite toteutunut osittain: erikoissairaanhoido pysyi budjetissa Raision osalta, mutta Ruskon osalta oli pientä kasvua. Tilinpäätös vuosien välillä on lievää kasvua. Kustannusten kasvu oli 0,6 miljoonaa euroa eli 1,7 % edelliseen vuoteen verrattuna.

2.3 Ennakoivalla lastensuojelulla vähennetään häiriötilanteista koituvia haittoja ja tarvetta huostaanottoihin

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen hoitopäivät
Vähenevä trendi

Tavoite toteutunut osittain: hoitopäivät ovat vähentyneet Ruskon osalta, mutta Raision osalta ne ovat lisääntyneet. Perhehoidon osuus on pysynyt suurempana kuin laitoshoidon.

2.4 Raision kaupunki kannustaa terveeseen elämäntapaan

Ikävakioitu sairastavuusindeksin kehitys
Seurataan tilinpäätöksen yhteydessä

Indeksiä ei ole julkaistu vielä vuodelta 2015.

2.5 Raisio on liikuntakaupunki

Liikuntapaikkojen käyttö
Seurataan tilinpäätöksen yhteydessä

Sisäliikuntatilojen, Ulpukka, Jäähallit ja liikuntasalit, kokonaiskävijämäärä ylitti edellisvuoden määrät. Ainoastaan Uintikeskus Ulpukan kävijämäärä jäi tavoitteesta.

Isojen ulkokenttien käyttöaste on noussut. Reittien ja latujen käyttö on kasvussa.

Arvio liikuntakäynneistä yli 1 milj. käyntiä / vuosi.

2.6 Määritellään Raision varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen kehittämiskohteet ja painopisteet

Laaditaan koulutuksen järjestäjän kehittämissuunnitelma
Kehittämissuunnitelma valmis 2016

Valmis vuonna 2017. Tehdään opetussuunnitelmatyön jälkeen.

2.7 Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto- tai työpaikka tai muu jatkosuunnitelma

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä
Nuoria < viisi

Kevään 2016 yhteishaussa Vaisaaren koulun oppilaista kolme jäi ilman opiskelupaikkaa. Kaikille kolmelle on järjestynyt opiskelupaikat muualta (yksi ammatilliseen ja kaksi Valmaan).

**Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys
Työttömyysaste on pienempi kuin Turun seudulla
keskimäärin**

Tavoite on koko työttömyysasteen osalta toteutunut: työttömyysaste on pienempi kuin Turun seudulla keskimäärin. Työttömyysasteen keskiarvo oli Raisiossa 12,1 % ja seudulla 13,7 %.

Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien osalta tavoite ei ole kuitenkaan toteutunut: vuoden 2015 lopusta vuoden 2016 loppuun työttömien nuorten määrä kasvoi 5 henkilöllä ja pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi 12 henkilöllä.

**Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien määrä
pienenee**

Tavoite ei toteutunut: Vaikka työttömyysaste on vähentynyt, pitkäaikaistyöttömien määrä on hieman kasvanut. Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien määrä on edellisen vuoden tasolla.

3. Houkuttelevat asuinalueet ja vetovoimainen keskusta

Raisio pidetään asukkaille vetovoimaisena vaikuttamalla erityisesti tonttitarjontaan, asumisen edellytyksiin ja lähiympäristön viihtyvyyteen.

3.1 Tonttitarjonnan painopiste on omakotitonteissa ja laadukkaassa kerrostaloasumisessa kaupunkikeskustassa.

**Väestömäärä
Vähintään Raision korjatun väestöennusteen
mukainen**

Tavoite ei toteutunut: väestötavoite vuodelle 2016 oli 24 400, väkiluku vuoden lopulla 24 276.

**Lapsiperheiden osuus
Muutos parempi kuin valtakunnallinen trendi**

Tavoite on toteutunut: Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä koko maassa 38,7 % ja Raisiossa 39,6 %

**Huoltosuhte
Raision väestöennusteen mukainen (57,2) tai
parempi**

Tavoite on toteutunut: Toteutunut huoltosuhte oli 58,2.

**Asuntotuotannon määrä
Noin 100 asuntoa vuosittain. Määrä ei ole
strategian mukainen, mutta siinä on huomioitu
tämän hetkinen markkinatilanne.**

Tavoite toteutui: asuntoja valmistui 130 kpl.

3.2 Kaavoitusohjelma laaditaan siten, että ohjelmassa määritetään seuraavan kolmen vuoden kaavoituksen suuntaviivat.

Raision toimenpide- ja kaavoitusohjelma rakennemallin toteuttamiseksi
Seurataan toteutumista.

Strategisessa maankäyttösuunnitelmassa määritetään tätä pidempi suunnitelma, joka pohjautuu kaupunkiseudun MAL - aiesopimuksessa määritettyihin maankäytön suunnitelmiin.

MAL-hankkeen yhteydessä laaditun Raision kaupungin toimenpide- ja kaavoitusohjelman toteutumista on seurattu ja sitä on pääosin noudatettu laadittaessa Raision kaupungin kaavoitusohjelmaa vuosille 2016–2018.

3.3 Kaavoitussuunnitelmissa huomioidaan taloudelliset edellytykset suunnitellun maankäytön toteutumiselle.

Kaavoitusohjelma
Merkittävien kaavoitushankkeiden yhteydessä tehdään kaavataloudellinen tarkastelu

Vuonna 2016 vahvistettiin kaksi asemakaavaa; Palovuoren asemakaava ja Leilimaan asemakaava. Nämä molemmat olivat pieniä asemakaavoja, joihin ei tehty erillistä kaavataloudellista tarkastelua. 2017 käsittelyyn tulee mm. Kantokankaan asemakaava, johon tällainen tarkastelu tehdään.

3.4 Vuokra-asuntojen ja muun asumisen tavoitteet määritellään asunto- ja maankäyttöohjelmassa.

Asunto- ja maankäyttöohjelma
Seurataan toteutumista.
Kaupunginvaltuusto palautti asunto- ja maankäyttöohjelman uudelleen valmisteluun.

3.5 Joukkoliikenteen käyttöä edistetään.

Joukkoliikenteen käyttäjämäärä
Korttitilauksia 11700
Korttitilauksia oli yhteensä 12347, kausikorttimatkaa 545 100 kausikorttimatkaa/ vuosi

3.6 Asunto-alueiden suunnittelussa huomioidaan MAL -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti hyvä saavutettavuus ja joukkoliikenneyhteydet

Raision toimenpide- ja kaavoitusohjelma rakennemallin toteuttamiseksi
Seurataan ohjelman toteutumista

MAL-hankkeen yhteydessä laaditun Raision kaupungin toimenpide- ja kaavoitusohjelman toteutumista on seurattu ja sitä on pääosin noudatettu laadittaessa Raision kaupungin kaavoitusohjelmaa vuosille 2016–2018.

4. Elinkeinoelämän tarpeet huomioiva kaupunki

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja markkinointiin panostetaan vuosittain. Uusia toimijoita haetaan myös seudun ulkopuolelta.

Raisio hyödyntää logistista asemaansa elinkeinopoliittisessa maankäytössä. Liikenneyhteyksien toimivuudesta huolehditaan riittävien investointien, aktiivisen yhteistyön sekä edunvalvonnan kautta.

Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät kaupungin toimintatapa yritysyhteistyössä

4.1 Yritystonttien kaavoitus ja niihin liittyvät investoinnit suunnataan erityisesti kauppakeskusalueelle, pohjoisille alueille sekä Raision keskustan alueelle sekä Hahdenniemen alueelle.

**Työpaikkaomavaraisuus
Kasvaa**

Ei toteutunut: Tilinpäätösvuonna julkaistun tuoreimman tiedon mukaan Raision työpaikkaomavaraisuus on 93,7 % (v. 2014).

**Yritysten määrä
Kasvaa**

1581 (v. 2015), yrityskannan suuruusluokka on pysytellyt paikoillaan, uudempia tilastotietoja ei ole vielä saatavilla.

4.2 Osana elinkeinopoliittista ohjelmaa keskeisimmistä yritysalueista laaditaan kehityssuunnitelma.

**Elinkeinopoliittinen ohjelma
Seurataan ohjelman toteutumista**

Elinkeinopoliittinen ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 1.12.2015. Elinkeinopoliittisen ohjelman toteutumista arvioitiin ensimmäisen kerran 13.6.2016 kaupunginvaltuustossa.

4.3 Raision ydinkeskustan vetovoimasta huolehditaan ja kehittämiseen suunnataan voimavaroja.

**Tilinpäätösseuranta
Ydinkeskustan vetovoima kasvaa**

Ydinkeskustan vetovoima on parantunut tehtyjen investointien myötä.

4.4 Raisio osallistuu seudulliseen elinkeinopoliittikan yhteistyöhön.

**Uuden sopimuksen mukainen toiminta ja rahoitus
Toteutuu**

Uusi seudullinen elinkeinoyhtiö TSEK Oy aloitti toimintansa 15.6.2016. Raision kaupunki on aktiivinen vaikuttaja yhtiössä.

4.5 Yrityksiä kohdellaan palveluhenkisesti ja tasapuolisesti.

**Elinkeinoelämän ilmapiiri (Elinkeinoelämän keskusliiton tutkimus)
Raisio viiden parhaan joukossa**

EK:n tutkimuksessa Turun seutu nousi toiseksi parhaaksi seuduksi elinkeinoelämän ilmapiiritutkimuksessa. Raision kuntakohtainen tulos ei ole tästä tutkimuksesta saatavilla. Maakunnan yritysbarometrissa Raision kokonaisluku on parantunut vuoden takaisesta ja Raisio oli tutkimuksen neljännellä sijalla.

4.6 Raisioon houkutellaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviä ja kehittäviä yrityksiä.

Raisiossa toimii Smart Chemistry Park, Cleantech-kemian alan yritysten laajin keskittymä Suomessa. Kaupunki tukee toimintaa TSEK:n elinkeinorahaston kuntakohtaisella avustuksella.

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

5.1 Raisio on mukana kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa.

Tilinpäätösseuranta
Raisio osallistuu MAL-aiesopimukseen edellyttäen, että valtio on mukana riittävällä panostuksella.

Raisio on mukana seudun v. 2016 uudistetussa MAL-aiesopimuksessa 2016-2019.

5.2 Raisio osallistuu seudullista yhteistyötä edistäviin selvityksiin.

Tilinpäätösseuranta
Toteutuu

Seudullisia yhteistyökohteita tilinpäätösvouden aikana ovat olleet Blue Industry Park, moottorirata, UUMA 2-hanke ja MAI-yhteistyö.

5.3 Raision kaupunki tavoittelee sitä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen laatutaso ja kustannukset eivät oleellisesti kasva uudessa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelmässä

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä

Raision kaupunki on antanut lausunnot sote-valmisteluun liittyen ja osallistunut seudulliseen valmisteluun.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ (€)

Vuosi	henkilöstökulut	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2014	1.319.980	21	18,7
TP2015	1.276.022	21	18,9
TA2016	1.332.978	21	18,7
TP2016	1.246.467	23	18,5

*) Kaikissa luvuissa on mukana myös konsernihallinnon oman henkilöstön palkkojen lisäksi kokouspalkkiot

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2014	3.534.199
TP2015	3.647.727

TA2016	3.474.111
TP2016	3.860.266

TOIMINTATULOJEN JA -MENOJEN POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

Konsernihallinnon toimintatuotot olivat 0,7 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua pienemmät.

Maanmyyntivoittojen tavoite talousarviossa oli 1,0 miljoonaa euroa. Tavoitetta ei saavutettu, koska maanmyyntivoittoja kertyi 0,3 miljoonaa euroa.

Konsernihallinnon talousarvion henkilöstökuluissa on mukana henkilöstösäästö, jonka suuruus on 0,8 miljoonaa euroa. Henkilöstösäästöä ei toteutettu. Talousarviossa on mukana myös koko kaupungin työllisyysvaraus, joka kohdennetaan keskuksille.

Henkilöstökustannukset jäivät noin 0,1 miljoonaa euroa alle talousarvion ja palvelujen ostot ylittivät talousarvion 0,4 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen ylitys johtui sähkökauppaan liittyvien kustannusten ylityksestä 0,4 miljoonaa euroa. Luottotappiot myyntisaamisista olivat poikkeuksellisen suuret vuonna 2016 ja lisäsi kustannuksia 0,1 miljoonaa euroa.

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamutos	
1						
Konsernihallinto						
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
*	Myyntituotot	1.734.352	1.861.046,30	126.694,30-	107,3	0
*	Tuet ja avustukset	351.924	336.395,84	15.528,16	95,6	148.076-
*	Vuokratuotot	21.397	6.048,43	15.348,57	28,3	0
*	Muut toimintatuotot	1.117.136	288.626,78	828.509,22	25,8	0
***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3.224.809	2.492.117,35	732.691,65	77,3	148.076-
TOIMINTAKULUT						
*	Palkat ja palkkiot	352.134-	943.978,85-	591.844,85	268,1	892-
*	Eläkekulut	161.542-	245.909,97-	84.367,97	152,2	153-
*	Muut henkilösivukulut	20.406-	56.577,68-	36.171,68	277,3	59-
**	Henkilöstökulut yhteensä	534.082-	1.246.466,50-	712.384,50	233,4	1.104-
*	Palvelujen ostot	3.474.111-	3.860.266,31-	386.155,31	111,1	0
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31.789-	48.050,24-	16.261,24	151,2	0
*	Avustukset	66.730-	66.396,20-	333,80-	99,5	0
*	Vuokrat	125-	1.356,62-	1.231,62	1.085,3	0
*	Muut toimintakulut	726.308-	368.706,46-	357.601,54-	50,8	403.021
***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	4.833.145-	5.591.242,33-	758.097,33	115,7	401.917
	TOIMINTAKATE	1.608.336-	3.099.124,98-	1.490.788,98	192,7	253.841
Poistot ja arvonalentumiset						
*	Suunnitelman mukaiset poistot	16.265-	16.264,88-	0,12-	100,0	0
	TILIKAUDEN TULOS	1.624.601-	3.115.389,86-	1.490.788,86	191,8	253.841
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1.624.601-	3.115.389,86-	1.490.788,86	191,8	253.841

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
1					
*					
*					
*					
*					

*					
*					
*					
**					
*					
*					
*					
*					
*					

*					

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET VUODELLE 2016

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Uuden kuntalain 121 §:n 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutusta sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä ja loppuvuoden osalta kaupunginsihteerinä.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden keskuksen talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskuksia tarpeen mukaan.

Toteutunut 31.12.2016:

Vuoden 2015 tilinpäätöksen valmistumisesta on kuultu johtavia viranhaltijoita. Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus ovat valmistuneet ja kaupunginhallitus on käsitellyt tilintarkastuskertomusta 25.4.2016 § 123 ja arviointikertomusta 25.4.2016 § 130 ja 30.5.2016 § 145. Valtuuston käsitelyssä tilintarkastuskertomus on ollut 13.6.2016 § 46 ja arviointikertomus 13.6.2016 § 47.

Vuoden 2016 arvioinnin painopistealueena on ollut ympäristölautakunnan alaisten tehtävälalueiden tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä kaupungin sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan arviointi.

Lautakunta on kokoontunut vuoden 2016 aikana 10 kertaa.

Lautakunta on tehnyt arviointikäynnin nuorisotila Noppaan ja vanhaan jätevedenpuhdistamoon. Kokouksissaan lautakunta on kuullut ympäristöpäällikkö Kirsi Anttilaa, terveystarkastaja Kirsi Puolaa, rakennustarkastaja Petri Ojasta ja teknisen keskuksen johtajaa Antti Kortea sekä eri palvelualueiden johtavia viranhaltijoita. Lisäksi tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan säännöllisesti kaupunginjohtajaa ja talousjohtajaa.

Konsernihallinto

Sitovat tavoitteet

(Ulkoiset ja sisäiset erät)

	TOT 12/2016	TOT %	MTA2016	TP2015	TP2014	
Vaalit	534	0	0	21 787	19 502	
Valtuusto	138 492	70	197 021	151 231	148 783	
Kaupunginhallitus*)	4 517 359	126	3 597 410	4 265 064	4 103 761	
Avustukset	40 000	100	40 000	25 000	27 000	
Projektit ja hankkeet	34 607	102	33 912	0	16 652	
Suhdetoiminta	240 792	85	284 295	262 685	300 832	
Yhdyskuntasuunnittelu	349 081	95	366 382	302 256	306 227	
Talouden ja toiminnan ohjaus	302 428	92	327 291	290 326	316 948	
josta: Maksuliikenne ja rahoitus						
maksuliikennetapahtumat	92 464		91 000	94 651	91 177	
€/maksuliikennetapahtuma	1,83 €	79	2,32 €	1,93 €	2,40 €	
menot yhteensä	169 311 €	80	210 743 €	182 265 €	219 228 €	
Asiantuntijapalvelut	1 273 862 €	105	1 218 973 €	1 233 293	1 195 122	
josta:						
Henkilöstöhallinto						
henkilökunnan määrä	1 275		1 299	1 276	1 296	vuositason tieto
€/vak. henkilö/vuosi	166,07 €	96	172,30 €	168,09 €	177,62 €	
menot yhteensä	211 741 €	95	223 823 €	214 483 €	230 199 €	
Työterveyshuolto						
henkilökunnan määrä	1 275		1 299	1 276	1 296	vuositason tieto
€/vak. henkilö/vuosi	561,16 €	120	466,20 €	508,80 €	491,36 €	
menot yhteensä	715 475 €	118	605 598 €	649 231 €	636 803 €	
Työsuojelu						
henkilökunnan määrä	1 275		1 299	1 276	1 296	vuositason tieto
€/vak. henkilö/vuosi	67,88 €	97	69,86 €	69,63 €	65,34 €	
menot yhteensä	86 543 €	95	90 750 €	88 853 €	84 682 €	
Tarkastuslautakunta	50 704	83	60 825	51 528	50 484	
Menot yhteensä	6 947 858	113	6 126 109	6 603 171	6 485 310	
Tulot yhteensä	3 243 560	82	3 976 252	3 705 375	5 086 193	

Tuottajan viesti tilaajalle:

Suhdetoiminta -kohtaan sisältyy myös koko kaupungin eläkelahjat.

Henkilöstömäärä on koko Raision kaupungin vakituisen henkilökunnan määrä.

Talousarviossa 2016 on 0,8 miljoonan euron jakamaton säästötavoite.

*) Sisältää sähkökaupan nettoyksikön.

Sähkökauppa	Menot	-2 310 465	119	-1 937 929	-2 115 091	-1 929 190
	Tulot	1 823 067	107	1 700 000	1 264 220	1 697 455
	Netto	-487 398	226	-237 929	-850 871	-231 735

2.2.2.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN LAUTAKUNTA

SITOVAT TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	-94.836.729 €	28.248.770 €	-66.587.959 €
TP2015	-99.696.915 €	27.843.783 €	-71.853.132 €
TA2016	-102.525.545 €	28.230.867 €	-74.294.678 €
TP2016	-100.560.137 €	28.413.053 €	-72.147.084 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2016 / Toteutunut 2016

1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan

Tilinpäätösseuranta: henkilökunnan määrä, henkilötyövuodet sekä palveluiden ostot

1) Henkilöstömäärää voidaan kasvattaa, jos palveluiden ostoja voidaan samalla vähentää siten, että kokonaisuus on kaupungille taloudellisesti perusteltua. I Htv:t ovat nousseet. Palveluiden ostot jäivät alle talousarvion tason, mutta tilinpäätösten välillä palveluiden ostot ovat kasvaneet.

1.2. Ostopalvelut pyritään kilpailuttamaan siten, että toimivilta markkinoilta saadaan kustannustehokkaita vaihtoehtoja

1) Toteutetaan erityisryhmien asumispalveluiden kilpailutus seudullisena. I Toteutui.

2) Toteutetaan ikäihmisten hyvinvointiohjelmia sekä lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmia. I Toteutuivat.

1.3. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

1) Henkilön eläköitymisen yhteydessä tarkastellaan aina, täytetäänkö kyseistä vakanssia. Vakanssien muutoksia tehdään säännöllisesti vastaamaan paremmin palveluiden muuttuvaan kysyntään. I Toteutui. On tarkasteltu ja tehty vakanssien muutoksia sekä lisäksi on myös jätetty täyttämättä.

2) Esimiesten työn kohdentuminen yksiköidensä johtamiseen. I Toteutui, Uuden ajan esimies –koulutus sekä Kunta10-tulokset.

1.4. Raisio on vetovoimainen työnantaja

Tavoitteena on, että kaikkiin rekrytointeihin saadaan määrällisesti ja laadullisesti kattavasti hakijoita. / Toteutui. Avoinna oleviin paikkoihin on saatu paljon hakijoita.

1.5. Kaupungin käytössä olevien tilojen määrää pyritään laskemaan.

Jatketaan käytössä olevien tilojen käytön kriittistä tarkastelua. Tehdään ehdotuksia tilojen käytön järjestyttämiseksi tilapalveluille. / Toteutui. On tehty ja tehdään jatkossakin tilojen kriittistä tarkastelua.

2. Hyvinvointia ja kustannustehokkuutta ennakoivista palveluista

Ennakoivilla palveluilla ja ylisektorisella yhteistyöllä Raisio hakee asiakaslähtöisyyttä ja parempaa kustannusten hallintaa palvelutarpeen muutoksiin. Raisio on hyvä ja turvallinen paikka käydä koulua ja opiskella

2.1 Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.

Tavoitteena on, että ympärivuorokautisessa hoidossa olevien osuus pienenee ja ympärivuorokautisessa hoidossa asutaan nykyistä lyhyempi aika. Tehostetaan edelleen SAS-prosessia ja panostetaan kotihoitoon. / Toteutunut osittain. Ympärivuorokautisessa hoidossa olevien osuuden kasvua on pystytty hillitsemään ja asutaan nykyistä lyhyempi aika. SAS-prosessi toimii.

2.2 Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

Erikoissairaanhoidon polikliiniset käynnit ja hoitovuorokaudet. Erikoissairaanhoidon nettokustannusten kasvu ja perusterveydenhuollon nettokustannusten kasvu. / Osittain toteutunut. Psykiatria kasvoi.

Tavoitteena on, että panostetaan/laajennetaan osaamista perusterveydenhuollossa, jolloin erikoissairaanhoidon käyttö vähenee. Terveyskeskuksen jonot pyritään pitämään alle 25 arkipäivän. Tarkastellaan erikoissairaanhoidon käyttöä erikoisaloittain, joita on yhteensä 50. Kiinnitetään erityistä huomiota niihin osa-alueisiin, joissa menot kasvavat nopeimmin. / Terveyskeskuksen jono pääsääntöisesti alle 25 arkipäivää. Neuvotteluja on käyty erikoisaloittain.

2.3 Ennakoivalla lastensuojelulla vähennetään häiriötilanteista koituvia haittoja ja tarvetta huostaanottoihin

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen hoitopäivät vähenevät edelleen. Tavoitteena on, että lastensuojeluilmoituksiin reagoidaan välittömästi. Lastensuojelun ja sivistyspalveluiden yhteistyö vahvistuu ja tiivistyy. / Hoitopäivät ovat vähentyneet Ruskon osalta, mutta Raision osalta ne ovat lisääntyneet. Perhehoidon osuus on pysynyt suurempana kuin laitoshoidon. Ilmoituksiin on reagoitu välittömästi. Yhteistyö on vahvistunut

ja tiivistynyt. Oppilashuollon työryhmä ja Hyve-työryhmä.

2.4 Raision kaupunki kannustaa terveeseen elämäntapaan

Ikävakioitu sairastavuusindeksin kehitys

Seurataan tilinpäätöksen yhteydessä / Indeksiä ei ole vielä julkaistu vuodelta 2015.

2.5 Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto- tai työpaikka tai muu jatkosuunnitelma

Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys

Työttömyysaste on pienempi kuin Turun seudulla keskimäärin. / Toteutunut. Työttömyysaste on pienempi kuin Turun seudulla keskimäärin.

Nuorisotyöttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrä ei kasva. Panostetaan entistä enemmän työllistämiseen. / Ei toteutunut. Nuorisotyöttömien määrä on pysynyt samana ja pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut.

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

5.1. Raision kaupunki tavoittelee sitä, että perustason sosiaali- ja terveyspalveluissa järjestämisvastuu säilyy kaupungilla

Seurataan aktiivisesti valtakunnallisen lainsäädännön kehittymistä ja olemme aktiivisesti alueellisen toimeenpanon suunnittelussa. / Toteutui. On osallistuttu Sote-valmisteluun.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökulut	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet
TP2014	28.934.354 €	571 kpl	598,6 htv
TP2015	29.011.660 €	547 kpl	584,5 htv
TA2016	30.300.839 €	562 kpl	594,5 htv
TP2016	29.389.172 €	573 kpl	600,8 htv

TP2016 henkilöstökus-
tannuksiin vaikuttavat
kilpailukyksopimuksen
lomarahalaukukset.

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

	Ostot yhteensä	Ostot kuntayhtymiltä	Ostot muilta
TP2014	53.226.332 €	34.761.484 €	18.464.848 €
TP2015	57.033.383 €	36.466.979 €	20.566.404 €
TA2016	58.112.014 €	36.882.908 €	21.229.106 €
TP2016	57.842.222 €	37.116.581 €	20.725.641 €

TOIMINTATULOJEN JA –MENOJEN POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN (ulkoiset)

	TP2015	TA2016	TP2016	TP2016/TA2016 Yli (+) / ali (-)
Myyntituotot	18 536 637	19 264 023	18 423 424	- 840 599
Maksutuotot	4 287 502	4 097 724	5 318 117	1 220 393
Tuet ja avustukset	3 242 239	2 954 498	2 831 190	- 123 308
Vuokratuotot	1 491 548	1 621 300	1 599 441	- 21 859
Muut toimintatuotot	285 857	293 322	240 880	- 52 442
Yhteensä	27 843 783	28 230 867	28 413 053	182 186
Henkilöstökulut	29 011 660	30 300 839	29 389 172	- 911 667
Palvelujen ostot	57 033 383	58 112 014	57 842 222	- 269 792
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 213 735	2 243 514	2 406 551	163 037
Avustukset	9 569 727	10 012 689	9 002 049	- 1 010 640
Vuokrat	1 794 701	1 829 186	1 786 202	- 42 984
Muut toimintakulut	73 708	27 303	133 940	106 637
Yhteensä	99 696 914	102 525 545	100 560 137	- 1 965 408

SUURIMMAT POIKKEAMAT TULOSALUEITTAIN TALOUSARVIOON NÄHDEN

(tuotot: alle (-) / yli (+), kulut: alle (-) / yli (+))

HALLINTO

Tuotot

Myyntituotot kunnilta -687.005 €

Alitukseen vaikuttavat vuosilta 2015 ja 2016 Ruskolle maksettavat maksuosuuksien palautukset.

Muut tuet ja avustukset valtiolta +60.513 €

Arvioitua suuremmat rahoitusosuudet hankkeista.

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta -78.688 €

Hankkeiden ennakoitua alhaisemmat asiakaspalveluiden ostot.

ERIKOISSAIRAANHOITO

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot kuntayhtymiltä -98.285 €

Ei suurempaa poikkeamaa, budjetoidun mukainen.

VASTAANOTTOPALVELUT

Tuotot

Kotikuntakorvaukset +62.631 €

Asiakasmaksut +126.774 €

Maksuista asetus talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Muut tuet ja avustukset valtiolta +166.162 €

Eryiskustannuskorvaukset.

Kulut

Henkilöstökulut -346.209 €

Lomarahojen vaihtoja vapaisiin, palkattomat poissaolot, ei aina sijaisia.

Palveluiden ostot -178.391 €

Lääkkeet ja hoitotarvikkeet -90.142 €

KUNTOUTUSPALVELUT

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta -52.737 €

Ostopalveluiden tarve väheni.

Muu materiaali -47.421 €

Tarve apuvälineille oli ennakoitua vähäisempää.

SUUN TERVEYDENHUOLTO

Tuotot

Asiakasmaksut +269.550 €

Maksuista asetus talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta -40.865 €

Arvioitua pienempi tarve.

TYÖTERVEYSHUOLTO

Tuotot

Työterveyshuollon maksut -108.245 €

Kulut

Henkilöstökulut -148.575 €

Henkilöstön vaihtuvuus.

Asiakaspalveluiden ostot muilta +167.135 €

Ostopalvelulääkäreiden tarpeen kasvu.

PERHEPALVELUT

Tuotot

Myyntituotot kunnilta -135.135 €

Toteutunut laskutus arvioitua vähäisempää.

Kulut

Henkilöstökulut -187.851 €

Uusia vakansseja ei täytetty heti.

Asiakaspalveluiden ostot kunnilta -164.716 €

Tarve arvioitua vähemmän.

Asiakaspalveluiden ostot kuntayhtymiltä +386.693 €

V-S LSKY:n käyttö kasvoi.

Asiakaspalveluiden ostot muilta -270.489 €

Tarve arvioitua vähemmän.

Muut avustukset kotitalouksille -70.621 €

AIKUISSOSIAALITYÖ

Tuotot

Pakolaisten toimeentulokorvaukset -493.771 €

Valtionosuudet perustoimeentulotuen kustannuksiin -550.567 €

Myönnetyn perustoimeentulotuen väheneminen.

Muut tuet ja avustukset valtiolta +85.768 €

Perustoimeentulotuen takaisinperintä -57.788 €

Kulut

Henkilöstökulut -88.835 €

Perustoimeentulotuki -900.913 €

Tarveharkintainen toimeentulotuki -82.654 €

Ennaltaehkäisevä toimeentulotuki -76.195 €

Työmarkkinatuen kuntaosuus +188.500 €

VAMMAISPALVELUT

Tuotot

Muut tuet ja avustukset valtiolta +99.326 €

Eryityiskustannuskorvaukset.

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta +455.144 €

Vammaispalvelulain mukaan myönnettyyn palveluasumiseen jäi vuonna 2016 huomattavasti alustavaa arviota enemmän asiakkaita samalla kun suuri osa asiakkaista siirtyi sosiaalihoitolain mukaan myönnettävän palveluasumisen piiriin. Laskutus suuntautui vammaispalveluun niiden asiakkaiden osalta, joita koskevat kustannukset oli kuitenkin budjetoitu sosiaalihoitolain mukaiseen palveluasumiseen, jota hallinnoi aikuissosiaalityön yksikkö.

Matkustus- ja kuljetuspalvelut +91.575 €

VPL:n mukaiset kuljetuspalvelut, subjektiivinen oikeus.

Vammaisille annetut avustukset -74.854 €

Avustajan palkkaus +221.593 €

Subjektiivinen oikeus. Vaikeasti sairaiden tai vammaisten lasten/nuorten ostopalveluna hankitut avustajakustannukset olivat kasvusuunnassa.

KEHITYSVAMMAHUOLTO

Tuotot

Muut sosiaalitoimen maksut +41.351 €

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot kuntayhtymiltä -50.920 €

Eryityshuoltopiiriin käyttö väheni.

Asiakaspalveluiden ostot muilta -83.449 €

Ostopalveluiden tarve arvioitua vähäisempää.

AIKUISTEN PSYKOSOSIAALISET PALVELUT

Tuotot

Kotikuntakorvaukset +58.675 €

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta -84.872 €

Laitoskuntoutus vähäisempää, testamenttilahjoitukseen varatut palveluostot menivät suoraan taseesta.

HOITO- JA HOIVAPALVELUT

Tuotot

Sotilasvammalain mukaiset korvaukset +52.624 €

Annetut palvelut arvioita suuremmat.

Ateriamaksut +153.906 €

Asiakasmaksut +55.408 €

Muut terveydenhuollon maksut +52.932 €

Muut kodinhoitoapumaksut +321.405 €

Muut sosiaalitoimen maksut +356.877 €

Kaiken kaikkiaan tuottojen lisäykset selittyvät muun muassa tehostetun palveluasumisen vuokrien alijäämän korjaamisella sekä kotihoidon hoitoisemmilla asiakkailla.

Kulut

Asiakaspalveluiden ostot muilta -445.928 €

Muun muassa ympärivuorokautisen hoidon kasvun hillitseminen.

Matkustus- ja kuljetuspalvelut +89.054 €

Muun muassa kotihoito ja päiväkeskus.

ICT-palvelut +35.646 €

Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmä.

Lääkkeet ja hoitotarvikkeet +199.130 €

Muun muassa kotihoito sekä akuutti- ja kuntoutusosasto.

Omaishoidon tuki -120.835 €

Omaishoidettavien asiakkaiden siirtymistä ympärivuorokautisen hoidon asukkaiksi.

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos	
2						
Sosiaali- ja terveyslautakunta						
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
*	Myyntituotot	19.264.023	18.423.423,74	840.599,26	95,6	0
*	Maksutuotot	4.097.724	5.318.117,43	1.220.393,43-	129,8	0
*	Tuet ja avustukset	2.954.498	2.831.190,40	123.307,60	95,8	92.093
*	Vuokratuotot	1.621.300	1.599.440,82	21.859,18	98,7	0
*	Muut toimintatuotot	293.322	240.880,18	52.441,82	82,1	0
***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	28.230.867	28.413.052,57	182.185,57-	100,6	92.093
TOIMINTAKULUT						
*	Palkat ja palkkiot	23.376.865-	22.417.471,34-	959.393,66-	95,9	166.877-
*	Eläkekulut	5.543.672-	5.460.970,02-	82.701,98-	98,5	35.482-
*	Muut henkilösivukulut	1.380.302-	1.510.731,07-	130.429,07	109,4	727-
**	Henkilöstökulut yhteensä	30.300.839-	29.389.172,43-	911.666,57-	97,0	203.086-
*	Palvelujen ostot	58.112.014-	57.842.221,69-	269.792,31-	99,5	0
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2.243.514-	2.406.550,92-	163.036,92	107,3	0
*	Avustukset	10.012.689-	9.002.049,47-	1.010.639,53-	89,9	0
*	Vuokrat	1.829.186-	1.786.201,61-	42.984,39-	97,7	0
*	Muut toimintakulut	27.303-	133.940,49-	106.637,49	490,6	0
***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	102.525.545-	100.560.136,61-	1.965.408,39-	98,1	203.086-
	TOIMINTAKATE	74.294.678-	72.147.084,04-	2.147.593,96-	97,1	110.993-
Poistot ja arvonalentumiset						
*	Suunnitelman mukaiset poistot	230.015-	236.568,79-	6.553,79	102,8	0
	TILIKAUDEN TULOS	74.524.693-	72.383.652,83-	2.141.040,17-	97,1	110.993-
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	74.524.693-	72.383.652,83-	2.141.040,17-	97,1	110.993-

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
2 Sosiaali- ja terveyslautakunta					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	19.864.023	19.141.805,27	722.217,73	96,4	0
* Maksutuotot	4.212.724	5.433.117,43	1.220.393,43-	129,0	0
* Tuet ja avustukset	2.954.498	2.831.190,40	123.307,60	95,8	92.093
* Vuokratuotot	1.621.300	1.599.440,82	21.859,18	98,7	0
* Muut toimintatuotot	293.322	240.880,18	52.441,82	82,1	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	28.945.867	29.246.434,10	300.567,10-	101,0	92.093
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
* Palkat ja palkkiot	23.376.865-	22.417.535,60-	959.329,40-	95,9	166.877-
Henkilösivukulut					
* Eläkekulut	5.543.672-	5.460.970,02-	82.701,98-	98,5	35.482-
* Muut henkilösivukulut	1.380.302-	1.510.731,07-	130.429,07	109,4	727-
** Henkilöstökulut yhteensä	30.300.839-	29.389.236,69-	911.602,31-	97,0	203.086-
* Palvelujen ostot	60.476.752-	60.239.890,00-	236.862,00-	99,6	0
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2.243.514-	2.408.224,27-	164.710,27	107,3	0
* Avustukset	10.012.689-	9.002.049,47-	1.010.639,53-	89,9	0
* Vuokrat	4.585.904-	4.544.569,90-	41.334,10-	99,1	0
* Muut toimintakulut	27.303-	133.940,49-	106.637,49	490,6	0
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	107.647.001-	105.717.910,82-	1.929.090,18-	98,2	203.086-
TOIMINTAKATE	78.701.134-	76.471.476,72-	2.229.657,28-	97,2	110.993-
Poistot ja arvonalentumiset					
* Suunn.mukaiset poistot	230.015-	236.568,79-	6.553,79	102,8	0
TILIKAUDEN TULOS	78.931.149-	76.708.045,51-	2.223.103,49-	97,2	110.993-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	78.931.149-	76.708.045,51-	2.223.103,49-	97,2	110.993-

Nettobudjettiyksikkö:

Työterveyshuolto

	2016	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		1 223 200,00	1 129 123,38
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		-1 807 229,00	-1 848 695,52
toimintakate		<u>-584 029,00</u>	<u>-719 572,14</u>
poistot		-5 180,00	-3 548,40
sisämyynti		600 000,00	715 623,44
yli/alijäämä		<u>10 791,00</u>	<u>-7 497,10</u>

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Palvelu 235

2.2.3.

Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	29 496 413 €	2 989 824 €	26 506 589 €
TP2015	29 962 765 €	3 322 438 €	26 640 326 €
TA2016	30 134 342 €	3 030 968 €	27 103 342 €
TP2016	29 793 269 €	3 033 428 €	26 759 840 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seuranta
Tavoitetaso 2016/Toteutunut 2016

1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan

Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva.
Vakituinen päätoiminen henkilökunta 2015: 470, 2016: 460 (ei hanketyöntekijöitä).

1.2. Ostopalvelut pyritään kilpailuttamaan siten, että toimivilta markkinoilta saadaan kustannustehokkaita vaihtoehtoja

1.3. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

Eläkkeelle jäämisen ja muusta syystä vapautuvien vakanssien täyttäminen harkitaan tapauskohtaisesti.
Perhepäivähoitajia on jäänyt eläkkeelle vuonna 2016 kolme. Yhtään perhepäivähoitajan vakanssia ei ole täytetty.

1.4. Raisio on vetovoimainen työnantaja

Kunta 10-tutkimuksen tulokset.
Käydään läpi keväällä 2017.

Sairauspoissaolojen määrä 2016/2015.
**Sairauspoissaolopäivät vuonna 2015: 6650, vuonna 2016: 7723.
Sairauspoissaolopäivien määrän kasvu varhaiskasvatuksessa.**

1.5. Kaupungin käytössä olevien tilojen määrää pyritään laskemaan

Selvitetään mahdollisuudet sulkea yksi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö.
Ei suljettu yhtään ryhmäperhepäivähoitoyksikköä, yhden yksikön vuokraamisesta luovuttu.

1.6. Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti

1.7. Raision kaupunki on kiinnostunut osallistumaan valtiovarainministeriön valmistelemaan kokeiluun, joka koskee kuntien velvoitteiden uudelleen arviointia/keventämistä

2. Hyvinvointia ja kustannustehokkuutta ennakoinnista palveluista

Ennakoivilla palveluilla ja ylisektorisella yhteistyöllä Raisio hakee asiakaslähtöisyyttä ja parempaa kustannusten hallintaa palvelutarpeen muutoksiin. Raisio on hyvä ja turvallinen paikka käydä koulua ja opiskella

Koulut ja päiväkodit tekevät yhteistyötä muiden palvelukeskusten ja toimijoiden kanssa.

- seurakunta (hartaudet, joulu- ja kevätkirjot, seurakunnan vierailut)
- kirjasto (kirjavinkkaus, kirjastovierailut, Ajassa-luennot, lasten luennot)
- liikuntapalvelut (Ulpukka, Kerttula)
- Harkko (vierailut, valinnaiset aineet)
- työväenopisto, MLL, aikuissosiaalityön yksikkö /maahanmuuttajien palvelut (Perhekeskus Satelliitti, suomen kielen päiväkourssit kotiäideille, muskarit)

2.1 Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

2.2 Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

2.3 Ennakoivalla lastensuojelulla vähennetään häiriötilanteista koituvia haittoja ja tarvetta huostaanottoihin

Sivistyspalvelujen ja perhepalvelujen yhteistyön kehittäminen. **Päiväkoteihin on nimetty omat perhetyöntekijät, jotka ovat vanhempien ja henkilökunnan tavattavissa säännöllisesti. Perhepalvelut on palkannut alakouluihin yhteisen psykiatrisen sairaanhoitajan ja sosiaalityöntekijän, samoin Vaisaaren kouluun.**

2.4 Raision kaupunki kannustaa terveeseen elämäntapaan

Terveisiin elämäntapoihin kasvatus ja opetus sisältyvät opetussuunnitelmiin. **Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot on laaja-alaisen osaamisen alue uudessa opetussuunnitelmassa. Tätä toteutetaan Raisiossa esimerkiksi aktiivisen kansalaisen polulla, joka tutustuttaa oppilaan oman talouden hallintaan ja kuluttajana toimimiseen, sekä arjen taitojen polulla, joka tutustuttaa oppilaan elämässä ja arjessa selviämiseen edellyttäviin moninlaisiin taitoihin. Jokaisessa koulussa on turvallisuussuunnitelma. Tästä suunnitelmasta nousevat arjen taitojen ja hyvinvoinnin aihealueet.**

Työväenopistossa kursseja, jotka tähtäävät terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Tanssi, liikunta ja terveys –ainekokonaisuus: toteutuneita kursseja 137, opetustunteja 2110, kurssilaisia 3271.

Uusia kursseja: Luova tanssi (5-7 v), Hip hop (8-12 v), Frisbeegolfin alkeet, Miesten kuntolentopallo, Lavis®, Keppijumppa, Kahvakuula, After work –jooga, Äitiysjooga, Foamrolling, Nauraen iloa elämään, Latinobic.

2.5 Raisio on liikuntakaupunki

Liikkuva koulu –hanke

Oppilaita koulutetaan välituntiohjaajiksi.

Friisilän ja Kerttulan koulut mukana Liikkuva koulu –hankkeessa.

Tavoitteena on tunti liikuntaa jokaisen koulupäivän aikana. Kerttulan koulun välituntialueelle on hankittu osin hankerahalla monitoimiareena courty –alustalla. Friisilän koulun pihalle siirrettiin Panna-areena sekä hankittiin kiipeilyverkko. Oppilaita koulutettiin välituntiohjaajiksi. Henkilökunta saivat Liikun järjestämää koulutusta mm. toiminnalliseen oppimiseen.

Raision alakouluissa aloitettiin seurakerho yhteistyö. Torstaisin klo 14–16 jokaisessa alakoulussa toimii seurojen vetämät kerhot. Osassa kouluja seurat järjestävät myös aamukerhoja. Kerhot toteutetaan liikunta- ja koulutoimen sekä seurojen yhteistyönä.

Työväenopiston liikuntakurssit.

Tanssi, liikunta ja terveys –ainekokonaisuus: Raisiossa toteutuneita kursseja 92, opetustunteja 1434, kurssilaisia 2251.

2.6 Määritellään Raision varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen kehittämiskohteet ja painopisteet

Esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lukion opetussuunnitelmatyöt ovat käynnissä. Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016. Kehittämishojelma laaditaan opetussuunnitelmatyön yhteydessä. **Esiopetuksen uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2016 ja uuden varhaiskasvatussuunnitelman työstäminen on aloitettu marraskuussa. Kehittämiskohteet ja painopistealueet määritellään, kun varhaiskasvatussuunnitelmatyö valmistuu 2017.**

Peruskouluissa alakoulujen uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2016.

Lukion uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä, samaan aikaan aloitettiin lukiossa tuntijakokokeilu, joka mahdollistaa reaaliaineiden aiempaa suuremman valinnaisuuden. Puolet ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoista osallistuvat tuntijakokokeiluun.

Kehittämishojelma valmis vuonna 2017.

Yhteisöllinen oppilashuolto

Peruskoulujen ja lukion yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät kokoontuneet säännöllisesti.

Yrittäjyyskasvatus eri kouluasteilla

Lukion yrittäjyyskasvatuksen linjaa uudistettiin syksystä alkaen yhteistyössä YES-Varsinais-Suomen kanssa "Lukiot työelämään"-projektin puitteissa. Neuvottelut yhteistyöstä Turun Yliopiston ja Turun Ammattikorkeakoulun kanssa aloitettiin. Ensimmäinen Raisio Business Race järjestettiin yhdessä Rasekon ja Raision Yrittäjien kanssa. NY24-h leiri järjestettiin Microsoft Challeng –leirinä yhdessä Naantalien lukion ja Turun Klassillisen lukion kanssa.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman laadinta on aloitettu. Työhön on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahaa.

Vaisaaren koulussa voi valita valinnaisaineeksi ekonomia-oppineen, jossa kahdeksannella luokalla perehdytään talouselämän perustietoihin ja yhdeksännellä otetaan osaa Vuosi yrittäjänä-opinto-ohjelmaan, jossa oppilaat perustavat lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivan harjoitusyrityksen. Nuoret saavat oma- aloitteisesti suunnitella yrityksensä liikeidean sekä toteuttaa liikeidean mukaista yritystoimintaa lukuvuoden ajan.

Kaikkien alakoulujen 6. luokat ovat mukana Yrityskylä-toiminnassa. Yrityskylä on kuudensille ja yhdeksänsille luokille suunnattu yhteiskunnan, talouden, työelämän ja yrittäjyyden oppimiskokonaisuus. Kuudesluokkalaisten Yrityskylä koostuu opettajien koulutuksesta, kymmenestä oppitunnista sekä vierailusta Yrityskylä-oppimisympäristöön.

Friisilän koulu mukana Pikkuyrittäjä toiminnassa. Lapset perustavat opettajan avustuksella omia pikkuyrityksiään ja oppivat tärkeitä työelämätaitoja.

Tieto- ja viestintäteknikan kehittäminen opetuksessa.

Lukiossa on otettu tehokkaasti käyttöön digitaalisia oppimateriaaleja, jatkettu Google G Suite for Education ja Moodle –oppimisympäristöjen palveluiden ja lukuisten muiden sovellusten hyödyntämistä, tehty Abitti-järjestelmään sähköisiä kokeita ja sähköiset ylioppilaskirjoitukset ovat käynnistyneet syksyllä saksan, maantieteen ja filosofian kokeilla ilman teknisiä ongelmia.

Perusopetuksessa on vuoden 2016 aikana luotu pohjaa koko Raision yhtenäiselle tv-t-kulttuurille. Tätä työtä jatketaan kevään 2017 aikana. Perustettiin tvt-vastaavien tiimi perusopetukseen.

Jokaiseen alakouluun on hankittu lisää yhteiskäyttötabletteja sekä Chromebookeja. Alakoulujen langattomat verkot vaativat edelleen kehittämistä. Google G Suite for Education on vahvistumassa alakoulujen käyttöön syksystä 2016 alkaen.

Vaisaaren kouluun rakennettiin koko koulun kattava langaton verkko kesällä 2016. Kaikille seitsemännen luokan oppilaille ja opettajille jaettiin käyttöön henkilökohtaiset tablettitietokoneet syksyllä 2016. Syksyn 2016 aikana on luotu pohjaa digiopetukselle sekä koulutettu opettajia tvt-asioissa. Vaisaaren koulussa otettiin käyttöön Google G Suite for Education syksyllä 2016. Sähköisiä oppimateriaaleja on pyritty hyödyntämään mahdollisimman paljon opetuksessa. Vaisaaren koulussa on tuettu digitaalisten työkalujen hyödyntämistä opetuksessa sekä yleisesti työskentelyssä.

Esiopetuksessa Wilma käyttöön 3-portaisen tuen ja oppilashuoltoon liittyvien asiakirjojen kirjaamisessa.
Ei ole toteutunut.

Kehitetään varhaiskasvatuksen sähköistä asiointia ottamalla käyttöön Effican sähköinen palvelu WetumaWeb.
Toteutunut joulukuussa 2016.

Lisätään Effican Läsnän käyttöä päiväkodeissa, jotta siirtyminen tuntiperusteiseen laskutukseen on jatkossa mahdollista.
Toteutuu Kaanaan ja Leijapuiston päiväkodeissa.

Varhaiskasvatuksen ryhmäkokomitoitus pidetään ennallaan.
Toteutunut.

2.7 Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto- tai työpaikka tai muu jatkosuunnitelma

Tavoitteena on, että syksyllä 2016 Raisiossa ei ole yhtään nuorta, jolla ei ole koulutuspaikkaa tai ei ole muun ohjatun toiminnan piirissä.
Kevään 2016 yhteishaussa Vaisaaren koulun oppilaista kolme jäi ilman opiskelupaikkaa. Kaikille kolmelle on järjestynyt opiskelupaikat muualta (yksi ammatilliseen ja kaksi Valmaan).

3. Houkuttelevat asuinalueet ja vetovoimainen keskusta

Raisio pidetään asukkaille vetovoimaisena vaikuttamalla erityisesti tonttitarjontaan, asumisen edellytyksiin ja lähiympäristön viihtyvyyteen.

3.1 Tonttitarjonnan painopiste on omakotitonteissa ja laadukkaassa kerrostaloasumisessa kaupunkikeskustassa.

3.2 Kaavoitusohjelma laaditaan siten, että ohjelmassa määritetään seuraavan kolmen vuoden kaavoituksen suuntaviivat. Strategisessa maankäyttösuunnitelmassa määritetään tätä pidempi suunnitelma, joka pohjautuu kaupunkiseudun MAL - aiesopimuksessa määritettyihin maankäytön suunnitelmiin.

3.3 Kaavoitussuunnitelmissa huomioidaan taloudelliset edellytykset suunnitellun maankäytön toteutumiseksi.

3.4 Vuokra-asuntojen ja muun asumisen tavoitteet määritellään asunto- ja maankäyttöohjelmassa.

3.5 Joukkoliikenteen käyttöä edistetään.

3.6 Asunto-alueiden suunnittelussa huomioidaan MAL -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti hyvä saavutettavuus ja joukkoliikenneyhteydet

4. Elinkeinoelämän tarpeet huomioiva kaupunki

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja markkinointiin panostetaan vuosittain. Uusia toimijoita haetaan myös seudun ulkopuolelta.

Raisio hyödyntää logistista asemaansa elinkeinopoliittisessa maankäytössä. Liikenneyhteyksien toimivuudesta huolehditaan riittävien investointien, aktiivisen yhteistyön sekä edunvalvonnan kautta.

Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät kaupungin toimintatapaa yritysyhteistyössä

4.1 Yritystonttien kaavoitus ja niihin liittyvät investoinnit suunnataan erityisesti kauppakeskusalueelle, pohjoisille alueille sekä Raision keskustan alueelle sekä Hahdenniemen alueelle.

4.2 Osana elinkeinopoliittista ohjelmaa keskeisimmistä yritysalueista laaditaan kehityssuunnitelma.

4.3 Raision ydinkeskustan vetovoimasta huolehditaan ja kehittämiseen suunnataan voimavaroja.

4.4 Raisio osallistuu seudulliseen elinkeinopoliittikan yhteistyöhön.

4.5 Yrityksiä kohdellaan palveluhenkisesti ja tasapuolisesti.

4.6 Raisioon houkutellaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviä ja kehittäviä yrityksiä.

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

Raision sivistyspalvelut ovat aktiivisesti mukana Turun seudun opetusfoorummin (TSO) toiminnassa.

Raision lukio on tehnyt yhteistyötä alueen muiden lukioiden kanssa TSO-kuntien lukiokoulutuksen jaoston puitteissa, mm. rehtoreiden tapaamiset, opettajien yhteiset VESO- ja muut pedagogiset ja digitalisoitumiseen liittyvät koulutukset.

Työväenopisto järjestää aktiivisesti kurssitoimintaa lähikunnissa ja on mukana Ilo oppia! -opistoverkostossa.

Lähikunnissa toteutui 187 kurssia, joista uusia olivat mm. Miesten kuntojumppa, Venäjän aakkoset ja alkeet, Mucho gusto, Buenas tardes, Bella Italia, Windows 10 tutuksi, Tee oma valokuvakirja, Lasten kuvataidelauantait, Kehitysvammaisten harrastekerho jne. Opisto osallistui Ilo oppia! -opistoverkoston rehtoreiden tapaamisiin, koulutuspäiviin ja oli mukana Onni Oppia – Osaava hankkeessa. Hanke sai jatkorahoituksen, joka päättyi kesällä 2017. Lokakuussa 2016 hanke järjesti opistoverkoston opettajille Ilo oppia ja opettaa – kehittämispäivän Huhkon kartanossa.

Molla -hanke esiopetuksessa.

Hanke on päätynyt. Hanke laajensi tablettien käyttöä jokaiseen esiopetusryhmään sekä oppimisympäristön digitalisointia.

5.1 Raisio on mukana kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa.

5.2 Raisio osallistuu seudullista yhteistyötä edistäviin selvityksiin. Osallistuminen uusiin yhteistyömuotoihin edellyttää selkeitä laskelmia järjestelyjen myönteisestä vaikutuksesta palvelujen tulevaan saatavuuteen ja kustannustehokkuuteen

5.3 Raision kaupunki tavoittelee sitä, että perustason sosiaali- ja terveystalouksissa järjestämisvastuu säilyy kaupungilla

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökulut	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)	
TP2014	23 738 465 €	482	511,5	
TP2015	24 005 535 €	470	510,0	
TA2016	23 940 694 €			
TP2016	23 594 235 €	460	502	sis. lomapalkkakajaksotukset (166 470 €)

*Tp-16 henkilöstö-
kustannuksiin vaikuttaa
kilpailukyky sopimuksen
lomarahaleikkaukset

SEURANTA: PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2014	3 449 706 €	
TA2015	3 627 915 €	
TA2016	3 787 702 €	
TP2016	2 733 189 €	Palveluseteli menot ei sis. 1 106 355 € ovat aiemmin olleet palveluiden ostoissa

TUOTTAJAN VIESTI TILAAJALLE

Toimintatulojen ja menojen poikkeamat talousarvioon nähden

	TA2016	TP2016	yli/alle
Toimintatulot	3 030 968 €	3 033 428 €	yli 2 460 €
Toimintamenot	30 134 342 €	29 793 263 €	alle 341 072 €
			netto 343 533€

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuuotos	
3	Sivistyslautakunta KÄYTTÖTALOUS					
	TOIMINTATUOTOT					
*	Myyntituotot	384.401	582.359,98	197.958,98-	151,5	0
*	Maksutuotot	1.858.917	1.749.108,52	109.808,48	94,1	0
*	Tuet ja avustukset	751.888	692.507,46	59.380,54	92,1	174.997
*	Muut toimintatuotot	35.762	9.452,84	26.309,16	26,4	0
***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3.030.968	3.033.428,80	2.460,80-	100,1	174.997
	TOIMINTAKULUT					
*	Palkat ja palkkiot	18.776.808-	18.310.701,97-	466.106,03-	97,5	162.545-
*	Eläkekulut	4.047.231-	4.055.500,30-	8.269,30	100,2	47.512-
*	Muut henkilösivukulut	1.116.655-	1.228.032,80-	111.377,80	110,0	1.874-
**	Henkilöstökulut yhteensä	23.940.694-	23.594.235,07-	346.458,93-	98,6	211.931-
*	Palvelujen ostot	3.787.702-	2.733.189,79-	1.054.512,21-	72,2	25.000-
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	700.518-	627.772,41-	72.745,59-	89,6	0
*	Avustukset	1.565.000-	2.705.911,43-	1.140.911,43	172,9	0
*	Vuokrat	72.993-	67.943,73-	5.049,27-	93,1	0
*	Muut toimintakulut	67.435-	64.216,66-	3.218,34-	95,2	15.010-
***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	30.134.342-	29.793.269,09-	341.072,91-	98,9	251.941-
	TOIMINTAKATE	27.103.374-	26.759.840,29-	343.533,71-	98,7	76.944-
	Poistot ja arvonalentumiset					
*	Suunnitelman mukaiset poistot	206.480-	243.621,62-	37.141,62	118,0	0
	TILIKAUDEN TULOS	27.309.854-	27.003.461,91-	306.392,09-	98,9	76.944-
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	27.309.854-	27.003.461,91-	306.392,09-	98,9	76.944-
	KAAVASTA PUUTTUVAT TILIT:					
6320	Viivästyskorot ja korotukset	0	5,73-	5,73	0,0	0
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	27.309.854-	27.003.467,64-	306.386,36-	98,9	76.944-

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamutos
3					
*					
*					
*					
*					
*					

*					
*					
**					
*					
*					
*					
*					

*					

2.2.4.

Vapaa-aikalautakunta

VAPAA-AIKALAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	3 690 530 €	1 031 046 €	2 659 483 €
TP2015	3 667 719 €	1 024 328 €	2 643 390 €
TA2016	3 802 477 €	1 182 388 €	2 620 089 €
TP2016	3 824 924 €	1 060 265 €	2 764 658 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2016/Toteutunut 2016

1. 1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan

Liikunta- ja nuorisopalveluissa vapautuneet vakanssit täytetään **Liikuntapalveluissa liikuntapaikkamestarin ja uinninvalvojen, 2,5 olemassa ollutta vakanssia on saatu täytettyä. Nuorisopalveluissa täytettiin kaksi etsivän nuorisotyöntekijän vakanssia.**

1.2. Ostopalvelut pyritään kilpailuttamaan siten, että toimivilta markkinoilta saadaan kustannustehokkaita vaihtoehtoja

Osa ulkoliikuntapaikkojen pienten pallo- /jäähkenttien talvihoidosta on teknisen alueurakoitsijoiden hoidossa. **Kenttien auraus on alueurakoissa. Muu hoito liikuntapaikkojen hoitajilla.**

Nuorisopalvelujen iltapäivätoiminnan sopimus on voimassa 1.6.2016 saakka. Selvitetään palvelun tuotanto kaupungin toimesta tai kilpailutetaan uudestaan. **Iltapäivätoiminnan sopimusta jatkettiin sopimuksen option perusteella 2.6.2017 saakka. Päätös IP-toiminnan siirtämisestä Opetuspalveluille on tehty.**

1.3. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

Kirjasto on mukana kirjastojen alueellisissa ja valtakunnallisissa kilpailutuksissa. **Kirjasto on osallistunut mm. Vaski-kirjastojen ja Kirjastokonsortion yhteiskilpailutuksiin.**

Nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalveluissa ei ole tiedossa olevia eläköitymisiä. Liikuntapalveluissa mahdollisesti yksi osa-aikaeläke. Tehtävät järjestellään uudelleen. **Kirjastossa yksi ennakkoimaton takautuva eläköityminen, täyttölupa 2017. Liikuntapalveluissa toteutui yksi osa-aikaeläkkeelle siirtyminen. Tehtävät järjestettiin henkilöstön kesken.**

1.2. Raisio on vetovoimainen työnantaja

Kunta10 –tutkimuksen tulokset. Sairauspoissaolot. **Kunta 10-tulokset parantuneet. Kirjasto-kulttuurin sairauspoissaolot vähentyneet 48 % ja Liikunta- ja nuorisopalvelujen 41% vuodesta 2015.**

1.5. Kaupungin käytössä olevien tilojen

Keskustan Nuorisotila Mahittulasta ja Raision teatteri siirtyvät Kauppaoppilaitoksen tiloihin.

määrää pyritään laskemaan.

Liikuntapalveluissa ei tule muutoksia tiloihin.
Tiloissa ei muutoksia.

1.6. Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti.

1.7. Raision kaupunki on kiinnostunut osallistumaan valtiovarainministeriön valmistelemaan kokeiluun, joka koskee kuntien velvoitteiden uudelleen arviointia/keventämistä

2. 2. Hyvinvointia ja kustannustehokkuutta ennakovista palveluista

Ennakoivilla palveluilla ja ylisektorisella yhteistyöllä Raisio hakee asiakaslähtöisyyttä ja parempaa kustannusten hallintaa palvelutarpeen muutoksiin. Raisio on hyvä ja turvallinen paikka käydä koulua ja opiskella

Vapaa-aikapalvelut tekevät yhteistyötä kaupungin muiden hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittävät vapaaehtoistoiminnan käyttöä palveluissaan yhteistyössä SoTe-palvelujen kanssa.

Vapaa-aikapalvelut ovat mukana yhteistyössä SoTe:n kanssa ja mukana hankkeiden ohjausryhmissä.

Vapaa-aikapalvelut ovat tehneet kiinteää yhteistyötä koulujen, päiväkotien, vanhuspalvelujen ja perhepalveluiden kanssa. Vapaaehtoistyö.fi –palvelun käyttöönotto (kaupunki, seurakunta, yhdistykset).

Liikunta- ja nuorisopalvelujen ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen edustajat ovat Hyve –hankkeen työryhmässä. Nuorisopalvelujen edustaja on Päihde- ja mielenterveystyön johtoryhmässä, lähisuhdeväkivaltatyöryhmässä, Friisilä - Varpeen aluetyöryhmässä sekä alueellisessa työllisyystyöryhmässä. Rasekon kuntien alueella on toiminut myös monialainen Nuorisotyöryhmä. Kirjaston edustaja on Friisilä - Varpeen aluetyöryhmässä ja työikäisten edistävän ja ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelma –ryhmässä.

2.1 Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

Vapaa-aikapalvelujen lakisääteinen perustehtävä. Terveysliikuntaryhmä toimii poikkihallinnollisena yhteistyöryhmänä ja toteuttaa yhteistä Terveysliikuntaohjelmaa. Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa laajaa monialaista verkostoyhteistyötä eri tahojen kanssa.

Kirjastossa lukemisesteisten Celia-palvelun käyttöönotto. Kirjaston edustaja maakunnallisessa ikäihmisten kirjastopalveluja kehittävässä työryhmässä.

Liikuntapalvelut ovat järjestäneet Wertaisliikuttajakoulutusta yhdessä Turun seudun kuntien kanssa sekä avattiin kaksi ryhmää muistisairaille Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen järjestämässä Liiku ja Muista – projektissa.

2.2 Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

2.3 Ennakoivalla lastensuojelulla vähennetään häiriötilanteista koituvia haittoja ja tarvetta huostaanottoihin

Liikuntapalvelujen ja seuratoiminnan tuottamien palvelujen määrä ja käyttö säilyi v. 2015 tasolla.

2.4 Raision kaupunki kannustaa terveeseen elämäntapaan

Liikuntapalvelujen ryhmiä oli enemmän ja osallistumisaktiivisuus parempi kuin 2015.

2.5 Raisio on liikuntakaupunki

2.6 Määritellään Raision varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen kehittämiskohteet ja painopisteet

2.7 Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto- tai työpaikka tai muu jatkosuunnitelma

3. Houkuttelevat asuinalueet ja vetovoimainen keskusta

Raisio pidetään asukkaille vetovoimaisena vaikuttamalla erityisesti tonttitarjontaan, asumisen edellytyksiin ja lähiympäristön viihtyvyyteen.

3.1 Tonttitarjonnan painopiste on omakotitonteissa ja laadukkaassa kerrostaloasumisessa kaupunkikeskustassa.

3.2 Kaavoitusohjelma laaditaan siten, että ohjelmassa määritetään seuraavan kolmen vuoden kaavoituksen suuntaviivat. Strategisessa maankäyttösuunnitelmassa määritetään tätä pidempi suunnitelma, joka pohjautuu kaupunkiseudun MAL - aiesopimuksessa määritettyihin maankäytön suunnitelmiin.

3.3 Kaavoitussuunnitelmissa huomioidaan taloudelliset edellytykset suunnitellun maankäytön toteutumiselle.

3.4 Vuokra-asuntojen ja muun asumisen tavoitteet määritellään asunto- ja maankäyttöohjelmassa.

3.5 Joukkoliikenteen käyttöä edistetään.

3.6 Asunto-alueiden suunnittelussa huomioidaan MAL -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti hyvä saavutettavuus ja joukkoliikenneyhteydet

4. Elinkeinoelämän tarpeet huomioiva kaupunki

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja markkinointiin panostetaan vuosittain. Uusia toimijoita

Nuorisopalvelut vastaa OKM:n rahoittaman Etsivän nuorisotyön palvelusta Raisiossa ja Ruskolla.

Etsivän nuorisotyön palvelut on toteutettu sopimuksen mukaan ja OKM:n rahoitus saatiin 2016 – 17 työhön.

Nuorisopalvelut on mukana alueellisessa monialaisessa verkostotyöryhmässä
Toteutunut

Liikuntapalvelut osallistuu Liikuntaympäristöjen kehittämiseen yhteistyössä Teknisen keskuksen kanssa.

Liikuntapalvelut ovat toteuttaneet yhdessä Teknisen keskuksen kanssa mm. Haunisten FrisbeeGolfradan sekä Haunisten päivätaukokatoksen.

Kirjasto toimii Föli -palvelupisteenä ja tiedottaa joukkoliikennepalveluista.
Kirjastossa Föli tapahtumia 4882 kpl, myynti 150 000 €.

haetaan myös seudun ulkopuolelta.

Raisio hyödyntää logistista asemaansa elinkeinopoliittisessa maankäytössä. Liikenneyhteyksien toimivuudesta huolehditaan riittävien investointien, aktiivisen yhteistyön sekä edunvalvonnan kautta.

Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät kaupungin toimintatapaa yritysyhteistyössä

4.1 Yritystonttien kaavoitus ja niihin liittyvät investoinnit suunnataan erityisesti kauppakeskusalueelle, pohjoisille alueille sekä Raision keskustan alueelle sekä Hahdenniemen alueelle.

4.2 Osana elinkeinopoliittista ohjelmaa keskeisimmistä yritysalueista laaditaan kehityssuunnitelma.

4.3 Raision ydinkeskustan vetovoimasta huolehditaan ja kehittämiseen suunnataan voimavaroja.

4.4 Raisio osallistuu seudulliseen elinkeinopolitiikan yhteistyöhön.

4.5 Yrityksiä kohdellaan palveluhenkisesti ja tasapuolisesti.

4.6 Raisioon houkutellaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviä ja kehittäviä yrityksiä.

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

5.1 Raisio on mukana kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa.

5.2 Raisio osallistuu seudullista yhteistyötä edistäviin selvityksiin. Osallistuminen uusiin yhteistyömuotoihin edellyttää selkeitä laskelmia järjestelyjen myönteisestä

Vapaa-aikapalvelut osallistuvat toimialansa Turun seudun selvitystyöhön ja kehittämishankkeisiin.

Kirjasto toimii aktiivisesti Vaski- ja maakuntakirjastoyhteistyössä, kulttuuripalvelut Kulttuurin Paras –verkostoyhteistyössä. Liikunta- ja nuorisopalvelut ovat osallistuneet oman toimialansa Turun seudun yhteistyöhankkeisiin Liikuntapalvelut on mukana Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla yhteistyössä ja Nuorisopalvelut Turun seudun TURBO yhteistyössä.

vaikutuksesta palvelujen tulevaan
saatavuuteen ja
kustannustehokkuuteen

5.3 Rasion kaupunki tavoittelee sitä,
että perustason sosiaali- ja
terveyspalveluissa järjestämisvastuu
säilyy kaupungilla

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökulut	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2014	2 438 765 €		62,7
TP2015	2 459 326 €	56,5	64,9
TA2016	2 450 246 €		
TP2016	2 479 324 €	53,2	61,2

*Tp-16
henkilöstö-
kustannuksiin
vaikuttaa
kilpailukykyso-
pimuksen
lomarahaleikk-
aukset

SEURANTA: PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2014	629 568 €
TA2015	613 434 €
TA2016	638 057 €
TP2016	694 827 €

TUOTTAJAN VIESTI TILAAJALLE

Toimintatulojen ja menojen poikkeamat talousarvioon nähden

	TA2016	TP2016	yli/alle
Toimintatulot	1 182 388 €	1 060 265 €	alle 122 122 €
Uintikeskus Ulpukka	807 541 €	650 257 €	alle 157 283 €
Toimintamenot	3 802 477 €	3 824 924 €	yli 22 477 €
Uintikeskus Ulpukka	374 648 €	425 412 €	yli 50 764 €

Iltapäivätoiminnan laskutus käytännön muutosten vuoksi Nuorisopalveluissa 87 945 € tuloja aiempaa enemmän ja menoja noin 103 335 € aiempaa enemmän, netto vaikutus -15 390 €.

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
4					
Vapaa-aikalautakunta					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	102.916	118.299,97	15.383,97-	114,9	0
* Maksutuotot	825.614	720.277,22	105.336,78	87,2	0
* Tuet ja avustukset	120.638	123.225,88	2.587,88-	102,1	73.188
* Vuokratuotot	58.567	44.829,70	13.737,30	76,5	0
* Muut toimintatuotot	74.653	53.633,13	21.019,87	71,8	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1.182.388	1.060.265,90	122.122,10	89,7	73.188
TOIMINTAKULUT					
* Palkat ja palkkiot	1.937.582-	1.886.871,35-	50.710,65-	97,4	67.137-
* Eläkekulut	483.465-	467.436,97-	16.028,03-	96,7	12.722-
* Muut henkilösivukulut	109.598-	125.015,97-	15.417,97	114,1	540-
** Henkilöstökulut yhteensä	2.530.645-	2.479.324,29-	51.320,71-	98,0	80.399-
* Palvelujen ostot	648.857-	694.827,49-	45.970,49	107,1	10.800-
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	369.057-	408.512,28-	39.455,28	110,7	0
* Avustukset	144.000-	144.000,00-	0,00	100,0	0
* Vuokrat	106.037-	95.416,10-	10.620,90-	90,0	0
* Muut toimintakulut	3.881-	2.843,84-	1.037,16-	73,3	49-
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	3.802.477-	3.824.924,00-	22.447,00	100,6	91.248-
TOIMINTAKATE	2.620.089-	2.764.658,10-	144.569,10	105,5	18.060-
Poistot ja arvonalentumiset					
* Suunnitelman mukaiset poistot	118.304-	125.035,76-	6.731,76	105,7	0
TILIKAUDEN TULOS	2.738.393-	2.889.693,86-	151.300,86	105,5	18.060-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2.738.393-	2.889.693,86-	151.300,86	105,5	18.060-

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos	
4						
Vapaa-aikalautakunta						
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
*	Myyntituotot	102.916	121.725,76	18.809,76-	118,3	0
*	Maksutuotot	971.199	877.628,83	93.570,17	90,4	0
*	Tuet ja avustukset	120.638	123.225,88	2.587,88-	102,1	73.188
*	Vuokratuotot	104.093	95.998,35	8.094,65	92,2	0
*	Muut toimintatuotot	74.653	53.683,13	20.969,87	71,9	0
***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1.373.499	1.272.261,95	101.237,05	92,6	73.188
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
*	Palkat ja palkkiot	1.937.582-	1.886.871,35-	50.710,65-	97,4	67.137-
Henkilösivukulut						
*	Eläkekulut	483.465-	467.436,97-	16.028,03-	96,7	12.722-
*	Muut henkilösivukulut	109.598-	125.015,97-	15.417,97	114,1	540-
**	Henkilöstökulut yhteensä	2.530.645-	2.479.324,29-	51.320,71-	98,0	80.399-
*	Palvelujen ostot	932.824-	997.355,99-	64.531,99	106,9	10.800-
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	369.057-	409.144,02-	40.087,02	110,9	0
*	Avustukset	144.000-	144.000,00-	0,00	100,0	0
*	Vuokrat	2.844.635-	2.824.242,43-	20.392,57-	99,3	0
*	Muut toimintakulut	3.881-	2.868,84-	1.012,16-	73,9	49-
***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6.825.042-	6.856.935,57-	31.893,57	100,5	91.248-
TOIMINTAKATE						
		5.451.543-	5.584.673,62-	133.130,62	102,4	18.060-
Poistot ja arvonalentumiset						
*	Suunn.mukaiset poistot	118.304-	125.035,76-	6.731,76	105,7	0
TILIKAUDEN TULOS						
		5.569.847-	5.709.709,38-	139.862,38	102,5	18.060-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ						
		5.569.847-	5.709.709,38-	139.862,38	102,5	18.060-

Nettobudjettiyksikkö:

Uintikeskus Ulpukka

	2016	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		807 541,00	650 257,18
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		-1 555 441,00	-1 604 420,92
toimintakate		<u>-747 900,00</u>	<u>-954 163,74</u>
poistot		-11 327,00	-11 326,80
sisämyynti		143 645,00	156 840,61
yli/alijäämä		<u>-615 582,00</u>	<u>-808 649,93</u>

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Kustannuspaikka 431030

2.2.5.

Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN SITOVA TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	-1 157 846	733 057	-424 789
TP2015	-1 138 104	749 421	-388 683
TA2016	-1 304 044	716 456	-587 588
TP2016	-1 176 624	743 572	-433 052

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2016 / Toteutunut 2016

1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan

Tilinpäätösseuranta: palveluiden ostot
Palveluostot toteutuvat TA-16 mukaisina / Tavoite toteutui. Palvelujen ostot olivat 75 000 euroa talousarviossa arvioitua pienemmät.

1.2. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

Henkilöstövoimavarojen hallinta
Eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleenjärjestelyihin / Ei siirtyneitä

3. Houkuttelevat asuinalueet ja vetovoimainen keskusta

Raisio pidetään asukkaille vetovoimaisena vaikuttamalla erityisesti tonttitarjontaan, asumisen edellytyksiin ja lähiympäristön viihtyvyyteen.

3.1 Rakennettu ympäristö ja yleiset alueet ovat viihtyisiä ja terveellisiä

Ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta koskeviin valituksiin reagoidaan viivytyksettä.
Toteutuu / Toteutunut pääosin

Kaupunkiympäristön siisteyttä ja rakennusten kuntoa ja turvallisuutta tarkastetaan ympäristölautakunnan tekemillä vuosittaisilla ympäristökatselmuksilla.
Ympäristökatselmuksia pidetään keväällä. / Ympäristölautakunta piti ympäristökatselmuksen.

4. Elinkeinoelämän tarpeet huomioiva kaupunki

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja markkinointiin panostetaan vuosittain. Uusia toimijoita haetaan myös seudun ulkopuolelta.

Raisio hyödyntää logistista asemaansa elinkeinopoliittisessa maankäytössä. Liikenneyhteyksien toimivuudesta huolehditaan riittävien investointien, aktiivisen yhteistyön sekä edunvalvonnan kautta.

Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät kaupungin toimintatapaa yritysyhteistyössä

4.1 Lupakäsittely on sujuvaa.

Lupahakemukset käsitellään ilman viivytyksiä.
Rakennusluvan käsittelyaika on 2 - 4 viikkoa. / Toteutui. Rakennuslupien käsittelyaika oli 16 vrk.

Rakennuslupien sähköinen haku on käytössä.
Toteutuu / Toteutui

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

5.1 Raisio osallistuu seudullista yhteistyötä edistäviin selvityksiin. Osallistuminen uusiin yhteistyömuotoihin edellyttää selkeitä laskelmia järjestelyjen myönteisestä vaikutuksesta palvelujen tulevaan saatavuuteen ja kustannustehokkuuteen

Tilinpäätösseuranta
Toteutuu / Uusia selvityksiä tai yhteistyömuotoja ei aloitettu.

Kehitetään lähikuntien rakennusvalvonnan yhteistyötä lainsäädäntömuutosten vaatimusten mukaisesti.
Neuvottelut käynnistetään. / Ei käynnistetty. Velvoittavaa lainsäädäntöä ei ole.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Osallistutaan ilmanlaadun tarkkailuun yhteistyössä Turun kaupunkiseudun kaupunkien sekä teollisuus- ja energiantuotantolaitosten kanssa.
Yhteistyö on jatkunut.

Raisionlahden luonnonsuojelualueen ruovikkoalueiden laajentamista ja pusikoitumista ehkäistään talousarvion mahdollistamalla tavalla.
Laiduntamista ja niittoa on jatkettu.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset tehdään laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti.
Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on toteutunut erittäin hyvin. Terveysvalvontajaosto seuraa toteutumaa omassa toiminnassaan.

Laaditaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan tarkastustoimintaa varten.
Valvontasuunnitelman ja -ohjelman luonnokset tehtiin.

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2014	-938 981	19	16,17
TP2015	-959 998	19	17,12
TA2016	-1 030 241	18	17,36
TP2016	-986 982	19	16,85

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2014	-198 776
TP2015	-152 967
TA2016	-239 225
TP2016	-166 973

TOIMINTATULOJEN JA -MENOJEN POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	Ta-2016	Tp-2016	yli/alle
Toimintatulot	716 456	743 572	yli 27 116
Toimintamenot	-1 304 044	-1 176 624	alle 127 420
Toimintakate	-587 588	-433 052	alle 154 536

Ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut 2016

Rakennusvalvonta

Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2016 yhteensä 74 kpl, toimenpidelupia 118 kpl ja maisematyölupia 60 kpl. Myönnettyjen rakennuslupien yhteenlasketut kerrosalaneliöt olivat 18 047 m² ja tilavuudet 138 947 m³. Kaikkiaan erityyppisiä päätöksiä tehtiin 533 kpl. Lupapäätöksen hakija sai käteensä keskimäärin 16 päivässä. Katselmuksia rakennusvalvonnassa tehtiin yhteensä 789 kpl.

Rakennusvalvonta on syksyllä 2014 ottanut käyttöön uuden rakentamisen lupakäsittelyä tehostavan sähköisen asiointipalvelun. Palvelun kautta eri rakennushankkeiden lupahakemukset ja suunnitelmat voidaan valmistella alusta loppuun sähköisesti yhdessä viranomaisten ja muiden rakennusalan ammattilaisten kanssa.

Rakennusvalvonta on jatkanut edelleen yhteistyötä Turun alueen rakennustarkastajat ry:n kanssa mm. yhtenäisten menettelytapojen ja -tulkintojen aikaansaamiseksi.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun palveluita myytiin edelleen Maskulle, Mynämäelle, Nousiaisiin ja Ruskolle. Ympäristölupapäätöksiä koko alueella tehtiin yhteensä 11 kpl. Ympäristöluvista 4 kpl oli louhinta- ja murskauslupia sekä 3 kpl eläinsuojien ympäristölupia yhteistyöalueen kunnissa.

Ilmanlaadun mittausta jatkettiin entiseen tapaan yhteistyössä naapurikaupunkien ja teollisuuslaitosten kanssa. Ilmanlaadun mittaustulosten mukaan ilman laatu Raisiossa oli pääosin tyydyttävää tai hyvää. Ilmanlaadusta saa reaaliaikaista tietoa Raision kaupungin nettisivuilta.

Terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto

Ympäristöterveydenhuollon toiminta-alue ulottuu Naantaliin ja Ruskolle. Yhteistyötä tehdään eläinlääkintähuollossa myös Turun kaupungin ja Uudenkaupungin yhteistoiminta-alueen kanssa. Terveysvalvonnan tavoitteet toteutuivat erittäin hyvin, sillä valvontasuunnitelman mukaisista valvontakäynneistä toteutui elintarvikevalvonnassa 98 %, terveydensuojelussa 98 % ja tupakkavalvonnassa 100 %. Ympäristöterveydenhuollon työajasta kului elintarvikevalvontaan, terveysvalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon kuhunkin kolmasosa ajasta.

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
5 Ympäristölautakunta KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	447.768	451.506,81	3.738,81-	100,8	0
* Maksutuotot	268.688	292.065,18	23.377,18-	108,7	0
* Muut toimintatuotot	0	0,07	0,07-	0,0	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	716.456	743.572,06	27.116,06-	103,8	0
TOIMINTAKULUT					
* Palkat ja palkkiot	807.450-	749.527,85-	57.922,15-	92,8	0
* Eläkekulut	176.037-	184.516,87-	8.479,87	104,8	0
* Muut henkilösivukulut	46.754-	52.937,69-	6.183,69	113,2	0
** Henkilöstökulut yhteensä	1.030.241-	986.982,41-	43.258,59-	95,8	0
* Palvelujen ostot	239.225-	166.973,37-	72.251,63-	69,8	0
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24.678-	15.063,88-	9.614,12-	61,0	0
* Avustukset	2.000-	2.100,00-	100,00	105,0	0
* Vuokrat	4.600-	4.320,73-	279,27-	93,9	0
* Muut toimintakulut	3.300-	1.183,26-	2.116,74-	35,9	0
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1.304.044-	1.176.623,65-	127.420,35-	90,2	0
TOIMINTAKATE	587.588-	433.051,59-	154.536,41-	73,7	0
Poistot ja arvonalentumiset					
TILIKAUDEN TULOS	587.588-	433.051,59-	154.536,41-	73,7	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	587.588-	433.051,59-	154.536,41-	73,7	0

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamutos
5 Ympäristölautakunta					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	447.768	451.506,81	3.738,81-	100,8	0
* Maksutuotot	277.488	304.958,68	27.470,68-	109,9	0
* Muut toimintatuotot	0	0,07	0,07-	0,0	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	725.256	756.465,56	31.209,56-	104,3	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
* Palkat ja palkkiot	807.450-	749.527,85-	57.922,15-	92,8	0
Henkilösivukulut					
* Eläkekulut	176.037-	184.516,87-	8.479,87	104,8	0
* Muut henkilösivukulut	46.754-	52.937,69-	6.183,69	113,2	0
** Henkilöstökulut yhteensä	1.030.241-	986.982,41-	43.258,59-	95,8	0
* Palvelujen ostot	291.776-	218.396,61-	73.379,39-	74,9	0
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24.678-	15.080,58-	9.597,42-	61,1	0
* Avustukset	2.000-	2.100,00-	100,00	105,0	0
* Vuokrat	72.385-	72.297,23-	87,77-	99,9	0
* Muut toimintakulut	3.300-	1.183,26-	2.116,74-	35,9	0
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1.424.380-	1.296.040,09-	128.339,91-	91,0	0
TOIMINTAKATE	699.124-	539.574,53-	159.549,47-	77,2	0
Poistot ja arvonalentumiset					
TILIKAUDEN TULOS	699.124-	539.574,53-	159.549,47-	77,2	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	699.124-	539.574,53-	159.549,47-	77,2	0

2.2.6.

Tekninen lautakunta

TEKNISEN LAUTAKUNNAN SITOVA TAVOITTEET 2016

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2014	-27 680 126	13 169 110	-14 511 016
TP2015	-27 843 528	13 752 544	-14 090 984
TA2016	-28 657 315	12 780 979	-15 876 336
TP2016	-28 030 324	13 290 392	-14 739 931

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2016 / Toteutunut 2016

1. Tasapainoinen talous

Investoinnit kustannetaan keskipitkällä aikavälillä omarahoitteisesti eikä nettovelan määrä kasva. Vuositulos on positiivinen ja eikä yksikään kriisikuntamittareista täyty.

1.1. Henkilöstön määrä ja palveluiden ostot hallitaan.

Tilinpäätösseuranta: henkilöstötyövuodet sekä palveluiden ostot.
Henkilötyövuosien määrä tp-16:sta enintään 250 htv / Tavoite toteutui. Henkilötyövuosien määrä vuonna 2016 oli 242,9 htv.
Palveluostot toteutuvat ta-16 mukaisina / Tavoite toteutui. Palvelujen ostot olivat -344.488 euroa talousarviossa arvioitua pienemmät.

1.2. Ostopalvelut pyritään kilpailuttamaan siten, että toimivilta markkinoilta saadaan kustannustehokkaita vaihtoehtoja.

Osallistutaan palvelujentuotantosuunnitelman laadintaan konsernin ohjauksen mukaisesti.
Laaditaan palvelujentuotantosuunnitelman arviointi / Tavoite toteutui. Kaupunginhallitus käsitteli palvelutuotantosuunnitelman arvion 19.12.2016 § 388.

1.3. Henkilöstön voimavarat kohdennetaan oikein, eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin

Henkilöstövoimavarojen hallinta: mahdolliset uudelleenjärjestelyt ja työtaturmien määrä.
Eläkkeelle siirtymisten yhteydessä hyödynnetään mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin / Tavoite toteutui. Ennen tehtävien täyttämistä kartoitetaan mahdollisuudet uudelleen järjestelyihin.
Työtaturmat vähenevät vuoden 2012 tasolta / Tavoite toteutui. Vuonna 2012 korvauspäiviä oli 286 kpl, vuonna 2015 128 kpl ja tilinpäätösvuonna 2016 103 kpl. Korvauspäivien määrä on vähentynyt viime vuosina.

1.5. Kaupungin käytössä olevien tilojen määrää pyritään laskemaan.

Kiinteistökustannukset/henkilökunnan määrä.
Pienenevä trendi / Toteutuma
tp-12 7.143 €/htv
tp-13 6.694 €/htv
tp-14 6.515 €/htv
tp-15 6.680 €/htv
tp-16 6.692 €/htv.

3. Houkuttelevat asuinalueet ja vetovoimainen keskusta

Raisio pidetään asukkaille vetovoimaisena vaikuttamalla erityisesti tonttitarjontaan, asumisen edellytyksiin ja lähiympäristön viihtyvyyteen.

3.1. Tonttitarjonnan painopiste on omakotitonteissa ja laadukkaassa kerrostaloasumisessa kaupunkikeskustassa kuitenkin siten, että tarjolla on riittävästi myös kohtuuhintaisia ja laadukkaita vuokra-asuntoja.

Vuoden aikana tarjolla olleiden tonttien määrä (kpl/vuosi).
Noin 200 asuntoa vuosittain /
Vuoden aikana oli varattavissa 63 omakotitonttia ja 15 yhtiömuotoista asuintonttia, asuntoja näissä on kaikkiaan arviolta noin 346 kpl.

Vuoden aikana myytyjen tonttien määrä (kpl/vuosi).
Vuoden aikana luovutettiin 19 asuintonttia, joista 2 myytyjä omakotitontteja ja 1 myyty rivitalotontti, muut vuokrattuja.

3.2. Kaavoitusohjelma laaditaan siten, että ohjelmassa määritetään seuraavan kolmen vuoden kaavoituksen suuntaviivat. Raision kaupungin toimenpide- ja kaavoitusohjelmassa rakennemallin toteuttamiseksi määritetään tätä pidempi suunnitelma, joka pohjautuu kaupunkiseudun MAL-aiesopimuksessa määritettyihin maankäytön suunnitelmiin.

Raision kaupungin toimenpide- ja kaavoitusohjelma rakennemallin toteuttamiseksi.
Toimenpide- ja kaavoitusohjelman toteuttaminen /
MAL-hankkeen yhteydessä laaditun Raision kaupungin toimenpide- ja kaavoitusohjelman toteutumista on seurattu ja sitä on pääosin noudatettu laadittaessa Raision kaupungin kaavoitusohjelmaa vuosille 2016–2018.

3.5. Joukkoliikenteen käyttöä edistetään.

Kausikorttimatkojen määrä.
Kausikorttimatkat/vuosi /
545 100 kausikorttimatkaa/vuosi

4. Elinkeinoelämän tarpeet huomioiva kaupunki

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja markkinointiin panostetaan vuosittain. Uusia toimijoita haetaan myös seudun ulkopuolelta.

Raisio hyödyntää logistista asemaansa elinkeinopoliittisessa maankäytössä. Liikenneyhteyksien toimivuudesta huolehditaan riittävien investointien, aktiivisen yhteistyön sekä edunvalvonnan kautta.

Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät kaupungin toimintatapaa yritysyhteistyössä.

4.1. Yritystonttien kaavoitus ja niihin liittyvät investoinnit suunnataan erityisesti kauppakeskusalueelle, pohjoisille alueille sekä Raision keskustan alueelle sekä Hahdenniemen alueelle.

Vuoden aikana tarjolla olleiden yritystonttien määrä (kpl/vuosi).
Tonttituotanto vastaa kysyntää /
Vuoden aikana myytyjen yritystonttien määrä (kpl/vuosi).
Yritystontteja on ollut vuoden aikana tarjolla kaikkiaan 26 kappaletta, joista luovutettiin vuokraamalla 3 kpl.

5. Itsenäinen toimija ja aktiivinen vaikuttaja seutuyhteistyössä

Raisio on itsenäinen peruskunta, joka tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa ja osallistuu aktiivisesti kaupunkiseutua hyödyttäviin hankkeisiin. Raisio kantaa seudullista vastuuta ja edellyttää sitä myös muilta alueen kunnilta.

5.2. Raisio osallistuu seudullista yhteistyötä edistäviin selvityksiin. Osallistuminen uusiin yhteistyömuotoihin edellyttää selkeitä laskelmia järjestelyjen myönteisestä vaikutuksesta palvelujen tulevaan saatavuuteen ja kustannustehokkuuteen.

Raisio on aktiivinen toimija seudullisten yhtiöiden toiminnassa.

Tilinpäätösseuranta /

Toteutui / Seudullisia yhteistyökohteita tilinpäätös-
vuoden aikana ovat olleet Blue Industry Park,
moottorirata, UUMA 2 -hanke ja MAL-yhteistyö

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökulut	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2014	-9 486 643	261	233,0
TP2015	-9 644 235	261	250,2
TA2016	-9 969 153	261	250,0
TP2016*	-9 552 585	261	242,9

*Tp-16 henkilöstö-
kustannuksiin vaikuttaa
kilpailukykysovimuksen
lomarahaleikkaukset.

SEURANTA: PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2014	-8 394 989
TP2015	-8 515 343
TA2016	-9 002 873
TP2016	-8 658 385

TUOTTAJAN VIESTI TILAAJALLE

TOIMINTATULOJEN JA -MENOJEN POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	Ta-2016	Tp-2016	yli/alle
Toimintatulot	12 780 979	13 224 423	yli 443 444
Vesi- ja jätevesimaksut			yli 202 994
Rakennusten vuokrat			yli 219 827
Muut tuotot			yli 188 312
Toimintamenot	28 657 315	28 045 000	alle 612 315
Lomapalkkavaraus			alle 183 282
Jätevesimaksut			alle 346 167

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
6 Tekninen lautakunta KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	1.492.876	1.496.770,59	3.894,59-	100,3	0
* Maksutuotot	69.586	70.706,31	1.120,31-	101,6	0
* Tuet ja avustukset	19.471	62.666,85	43.195,85-	321,8	19.471
* Vuokratuotot	3.616.827	4.032.508,63	415.681,63-	111,5	0
* Muut toimintatuotot	16.504	66.937,40	50.433,40-	405,6	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5.215.264	5.729.589,78	514.325,78-	109,9	19.471
TOIMINTAKULUT					
* Palkat ja palkkiot	6.955.663-	6.549.201,73-	406.461,27-	94,2	57.437-
* Eläkekulut	2.049.615-	2.081.869,14-	32.254,14	101,6	8.739-
* Muut henkilösivukulut	400.245-	441.631,67-	41.386,67	110,3	1.139-
** Henkilöstökulut yhteensä	9.405.523-	9.072.702,54-	332.820,46-	96,5	67.315-
* Palvelujen ostot	7.314.792-	7.090.831,64-	223.960,36-	96,9	0
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5.265.141-	5.074.895,55-	190.245,45-	96,4	0
* Vuokrat	1.765.802-	1.686.224,59-	79.577,41-	95,5	0
* Muut toimintakulut	157.682-	346.006,74-	188.324,74	219,4	0
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	23.908.940-	23.270.661,06-	638.278,94-	97,3	67.315-
TOIMINTAKATE	18.693.676-	17.541.071,28-	1.152.604,72-	93,8	47.844-
Poistot ja arvonalentumiset					
* Suunnitelman mukaiset poistot	6.338.436-	6.464.024,14-	125.588,14	102,0	0
TILIKAUDEN TULOS	25.032.112-	24.005.095,42-	1.027.016,58-	95,9	47.844-
* Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	13.602	6.798,48	6.803,52	50,0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	25.018.510-	23.998.296,94-	1.020.213,06-	95,9	47.844-

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamutos
6 Tekninen lautakunta KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
* Myyntituotot	7.565.715	7.560.473,76	5.241,24	99,9	0
* Muut toimintatuotot	0	328,76	328,76-	0,0	0
*** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7.565.715	7.560.802,52	4.912,48	99,9	0
TOIMINTAKULUT					
* Palkat ja palkkiot	430.409-	345.422,31-	84.986,69-	80,3	0
* Eläkekulut	108.302-	111.676,45-	3.374,45	103,1	0
* Muut henkilösivukulut	24.919-	22.779,09-	2.139,91-	91,4	0
** Henkilöstökulut yhteensä	563.630-	479.877,85-	83.752,15-	85,1	0
* Palvelujen ostot	1.688.081-	1.567.553,34-	120.527,66-	92,9	0
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2.421.642-	2.658.757,38-	237.115,38	109,8	0
* Vuokrat	75.022-	54.577,35-	20.444,65-	72,7	0
* Muut toimintakulut	0	1.108,00	1.108,00-	0,0	0
*** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	4.748.375-	4.759.657,92-	11.282,92	100,2	0
TOIMINTAKATE	2.817.340	2.801.144,60	16.195,40	99,4	0
Poistot ja arvonalentumiset					
* Suunnitelman mukaiset poistot	1.629.951-	1.563.129,71-	66.821,29-	95,9	0
TILIKAUDEN TULOS	1.187.389	1.238.014,89	50.625,89-	104,3	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1.187.389	1.238.014,89	50.625,89-	104,3	0

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos	
6						
Tekninen lautakunta						
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
*	Myyntituotot	8.526.836	8.854.127,28	327.291,28-	103,8	0
*	Maksutuotot	69.586	70.706,31	1.120,31-	101,6	0
*	Tuet ja avustukset	19.471	62.666,85	43.195,85-	321,8	19.471
*	Vuokratuotot	16.032.242	16.464.193,16	431.951,16-	102,7	0
*	Muut toimintatuotot	16.504	66.937,40	50.433,40-	405,6	0
***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	24.664.639	25.518.631,00	853.992,00-	103,5	19.471
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
*	Palkat ja palkkiot	6.955.663-	6.549.206,46-	406.456,54-	94,2	57.437-
Henkilösivukulut						
*	Eläkekulut	2.049.615-	2.081.869,14-	32.254,14	101,6	8.739-
*	Muut henkilösivukulut	400.245-	441.631,67-	41.386,67	110,3	1.139-
**	Henkilöstökulut yhteensä	9.405.523-	9.072.707,27-	332.815,73-	96,5	67.315-
*	Palvelujen ostot	8.813.197-	9.007.974,52-	194.777,52	102,2	0
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5.298.141-	5.112.248,77-	185.892,23-	96,5	0
*	Vuokrat	3.016.948-	2.954.275,09-	62.672,91-	97,9	0
*	Muut toimintakulut	157.682-	346.006,74-	188.324,74	219,4	0
***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	26.691.491-	26.493.212,39-	198.278,61-	99,3	67.315-
TOIMINTAKATE						
		2.026.852-	974.581,39-	1.052.270,61-	48,1	47.844-
Poistot ja arvonalentumiset						
*	Suunn.mukaiset poistot	6.338.436-	6.464.024,14-	125.588,14	102,0	0
TILIKAUDEN TULOS						
*	Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	8.365.288-	7.438.605,53-	926.682,47-	88,9	47.844-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ						
		8.351.686-	7.431.807,05-	919.878,95-	89,0	47.844-

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamutos
6					
*					
*					

*					
*					
**					
*					
*					
*					
*					

*					

Nettobudjettiyksikkö:**Tilapalvelut**

	2016	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		303 353,00	466 574,37
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		-9 671 953,00	-9 539 605,06
toimintakate		<u>-9 368 600,00</u>	<u>-9 073 030,69</u>
poistot+poistoeron väh.		-2 422 783,00	-2 510 632,20
sisämyynti		11 635 667,00	11 635 667,00
yli/alijäämä		<u>-155 716,00</u>	<u>52 004,11</u>

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Huom. Ei sisällä ruokapalvelua.

Tulosityksiköt: 6310-6350

Nettobudjettiyksikkö:**Ruokapalvelut**

	2016	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		318 534,00	317 203,47
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		-4 336 520,00	-4 093 327,83
toimintakate		<u>-4 017 986,00</u>	<u>-3 776 124,36</u>
poistot		-7 659,00	-7 657,44
sisämyynti		3 987 202,00	3 991 115,27
yli/alijäämä		<u>-38 443,00</u>	<u>207 333,47</u>

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Tulosityksikkö 6360

2.3. Tuloslaskelman toteutuminen

	TA-2016 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Ta muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	70 491	212	70 703	71 045	342
Myyntituotot	39 722	0	39 722	39 657	-65
Maksutuotot	7 414	0	7 414	8 459	1 046
Tuet ja avustukset	3 987	212	4 198	4 046	-152
Vuokratuotot	17 831	0	17 831	18 219	388
Muut toimintatuotot	1 537	0	1 537	663	-874
TOIMINTAKULUT	-192 581	-212	-192 793	-190 989	1 804
Henkilöstökulut	-67 742	-564	-68 306	-67 249	1 057
Palvelujen ostot	-84 219	-36	-84 255	-83 389	866
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 089	0	-11 089	-11 282	-193
Avustukset	-11 790	0	-11 790	-11 920	-130
Vuokrat	-16 367	0	-16 367	-16 233	134
Muut toimintakulut	-1 374	388	-986	-916	70
TOIMINTAKATE	-122 090	0	-122 090	-119 944	2 147
VEROTULOT	98 611	0	98 611	98 130	-481
VALTIONOSUUDET	30 607	0	30 607	30 425	-182
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
<i>KORKOTUOTOT</i>	<i>85</i>	<i>0</i>	<i>85</i>	<i>85</i>	<i>0</i>
<i>KORKOTUOTOT TASEYKSIKÖLTÄ</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>61</i>	<i>-39</i>
<i>MUUT RAHOITUSTUOTOT</i>	<i>170</i>	<i>0</i>	<i>170</i>	<i>802</i>	<i>632</i>
<i>KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA</i>	<i>266</i>	<i>0</i>	<i>266</i>	<i>266</i>	<i>0</i>
<i>KORKOKULUT</i>	<i>-1 000</i>	<i>0</i>	<i>-1 000</i>	<i>-960</i>	<i>40</i>
<i>MUUT RAHOITUSKULUT</i>	<i>-266</i>	<i>0</i>	<i>-266</i>	<i>-284</i>	<i>-18</i>
VUOSIKATE	6 482	0	6 482	8 582	2 100
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 539	0	-8 539	-8 649	-109
SATUNNAISET ERÄT	14 300	0	14 300	16 585	2 285
TILIKAUDEN TULOS	12 243	0	12 243	16 518	4 276
POISTOERON LISÄYS(-),VÄHENNYS(+)	14	0	14	7	-7
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12 256	0	12 256	16 525	4 269

Tuloslaskelman toteutumisvertailussa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot, korkotuotot taseyksiköltä, muut rahoitus tuotot, korvaus peruspääomasta, korkokulut ja muut rahoituskulut.

Verotulot

Vuonna 2016 tuloveroprosentti oli 19,75 ja se oli sama kuin vuonna 2015. Samoin kiinteistöveroprosentit olivat samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Verotuloja tilitettiin vuonna 2016 98,1 miljoonaa euroa. Verotulojen toteutuma jäi yhteensä 0,5 miljoonaa euroa alle talousarviossa arvioidun. Kunnallisveroa saatiin 0,9 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Kiinteistöverojen kertymä oli 0,1 miljoonaa euroa ja yhteisöverojen tuotto 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitu.

Kunnallisverotulot kasvoivat 0,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöverotulot kasvoivat 2,7 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Yhteisöverot laskivat 14,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteisöverojen voimakkaaseen laskuun vuonna 2016 vaikutti pääosin kuntien jako-osuuden määräaikaisen 5 prosenttiyksikön korotuksen päättyminen.

	TA2016 alkuperäinen	TA- muutokset	TA2016 muutosten jälkeen	Toteuma 2016	poikkeama	TP2015
Verotulot	98 611 000	0	98 611 000	98 130 154	-480 846	98 293 724
Kunnallisvero	86 249 000	0	86 249 000	85 391 002	-857 998	84 899 747
Kiinteistövero	7 574 000	0	7 574 000	7 697 212	123 212	7 496 017
Yhteisövero	4 788 000	0	4 788 000	5 041 940	253 940	5 897 960

Valtionosuudet

Valtionosuuksia maksettiin tilinpäätösvouden aikana 30,4 miljoonaa euroa. Toteutuma oli 0,2 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua pienempi. Valtionosuudet kasvoivat 7,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

	TA2016 alkuperäinen	TA- muutokset	TA2016 muutosten jälkeen	Toteuma 2016	poikkeama	TP2015
Valtionosuudet yhteensä	30 606 577	0	30 606 577	30 424 557	-182 020	28 388 442
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 986 281	0	33 986 281	33 854 512	-131 769	31 825 312
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-436 000	0	-436 000	-432 002	3 998	-366 653
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 943 704	0	-2 943 704	-2 997 953	-54 249	-3 070 217
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0

2.4.

Investointien toteutuminen

2.4.1.

Hankkeiden toteutuma lautakunnittain

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama
9 Investoinnit					
910010Konsernihallinto					
1010 Kiinteä omaisuus					
* Investointimenot	-600.000	0	-600.000	-676.899,50	-76.899,50
* Investointitulot	505.000	0	505.000	70.246,22	-434.753,78
Nettomeno	-95.000	0	-95.000	-606.653,28	-511.653,28
1015 Vesihuollon omaisuuden myynti					
* Investointitulot	0	0	0	25.659.675,75	25.659.675,75
Nettomeno	0	0	0	25.659.675,75	25.659.675,75
1020 Koha käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-43.000	0	-43.000	-9.285,71	33.714,29
Nettomeno	-43.000	0	-43.000	-9.285,71	33.714,29
1090 Arvopaperit					
* Investointimenot	-10.000.000	0	-10.000.000	-5.361,94	9.994.638,06
* Investointitulot	37.000.000	0	37.000.000	0,00	-37.000.000,00
Nettomeno	27.000.000	0	27.000.000	-5.361,94	-27.005.361,94
910010Konsernihallinto YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-10.643.000	0	-10.643.000	-691.547,15	9.951.452,85
* Investointitulot	37.505.000	0	37.505.000	25.729.921,97	-11.775.078,03
Nettomeno	26.862.000	0	26.862.000	25.038.374,82	-1.823.625,18
920010Sosiaali- ja terveyslautakunta					
1100 Sote käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-410.270	0	-410.270	-194.489,43	215.780,57
Nettomeno	-410.270	0	-410.270	-194.489,43	215.780,57
920010Sosiaali- ja terveyslautakunta YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-410.270	0	-410.270	-194.489,43	215.780,57
Nettomeno	-410.270	0	-410.270	-194.489,43	215.780,57
930010Sivistyslautakunta					
1300 Sila käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-295.000	0	-295.000	-276.927,98	18.072,02
Nettomeno	-295.000	0	-295.000	-276.927,98	18.072,02
930010Sivistyslautakunta YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-295.000	0	-295.000	-276.927,98	18.072,02
Nettomeno	-295.000	0	-295.000	-276.927,98	18.072,02
940010Vapaa-aikalautakunta					
1600 Vala käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-70.500	0	-70.500	-68.889,09	1.610,91
Nettomeno	-70.500	0	-70.500	-68.889,09	1.610,91
940010Vapaa-aikalautakunta YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-70.500	0	-70.500	-68.889,09	1.610,91
Nettomeno	-70.500	0	-70.500	-68.889,09	1.610,91
960010Tekninen lautakunta					
2000 Tela käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-20.000	0	-20.000	-19.950,00	50,00
Nettomeno	-20.000	0	-20.000	-19.950,00	50,00
2030 Tietohallinto käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-50.000	0	-50.000	-30.289,10	19.710,90
Nettomeno	-50.000	0	-50.000	-30.289,10	19.710,90
2050 Konevarikko käyttöomaisuus					
* Investointimenot	-75.000	0	-75.000	-74.500,00	500,00
Nettomeno	-75.000	0	-75.000	-74.500,00	500,00
3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-53.224,93	46.775,07
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-53.224,93	46.775,07
3009 Maaliikennekeskus					
* Investointimenot	-180.000	0	-180.000	-15.002,16	164.997,84
Nettomeno	-180.000	0	-180.000	-15.002,16	164.997,84
3013 Perusparannus					
* Investointimenot	-220.000	16.851	-203.149	-194.086,97	9.062,03
Nettomeno	-220.000	16.851	-203.149	-194.086,97	9.062,03

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama
3014 Taitorakenteet					
* Investointimenot	-370.000	-16.851	-386.851	-386.851,26	-0,26
Nettomeno	-370.000	-16.851	-386.851	-386.851,26	-0,26
3027 Kantokangas					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
3031 Hahdenniemen alueen kehitt.					
* Investointimenot	-230.000	-242.000	-472.000	-558.162,56	-86.162,56
Nettomeno	-230.000	-242.000	-472.000	-558.162,56	-86.162,56
3035 Keskustan kehittäminen					
* Investointimenot	-50.000	0	-50.000	-49.985,67	14,33
Nettomeno	-50.000	0	-50.000	-49.985,67	14,33
3100 Suunnittelu					
* Investointimenot	-285.000	0	-285.000	-203.766,37	81.233,63
Nettomeno	-285.000	0	-285.000	-203.766,37	81.233,63
3200 Kadut, liikenneturvallisuus					
* Investointimenot	-530.000	41.839	-488.161	-375.851,02	112.309,98
Nettomeno	-530.000	41.839	-488.161	-375.851,02	112.309,98
3300 Katuvalaistus					
* Investointimenot	-200.000	0	-200.000	-193.203,67	6.796,33
Nettomeno	-200.000	0	-200.000	-193.203,67	6.796,33
3400 Päälllystykset					
* Investointimenot	-450.000	-41.839	-491.839	-491.838,65	0,35
Nettomeno	-450.000	-41.839	-491.839	-491.838,65	0,35
3500 Viheralueet					
* Investointimenot	-120.000	0	-120.000	-119.749,44	250,56
Nettomeno	-120.000	0	-120.000	-119.749,44	250,56
4010 Hankesuunnittelu					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-70.724,63	29.275,37
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-70.724,63	29.275,37
4101 Kaupungintalo *					
* Investointimenot	-250.000	0	-250.000	-311.812,05	-61.812,05
Nettomeno	-250.000	0	-250.000	-311.812,05	-61.812,05
4105 Kuninkojan paloasema *					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-14.998,53	85.001,47
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-14.998,53	85.001,47
4402 Friisilän koulun per.p.					
* Investointimenot	-50.000	0	-50.000	-1.149,40	48.850,60
Nettomeno	-50.000	0	-50.000	-1.149,40	48.850,60
4406 Kauppaoppilaitos *					
* Investointimenot	-600.000	0	-600.000	-36.374,31	563.625,69
Nettomeno	-600.000	0	-600.000	-36.374,31	563.625,69
4705 Kerttulan liikuntahalli *					
* Investointimenot	-750.000	0	-750.000	-982.224,41	-232.224,41
* Investointitulot	115.000	0	115.000	225.000,00	110.000,00
Nettomeno	-635.000	0	-635.000	-757.224,41	-122.224,41
5010 Peruskorjaukset					
* Investointimenot	-800.000	0	-800.000	-799.922,52	77,48
* Investointitulot	0	0	0	13,13	13,13
Nettomeno	-800.000	0	-800.000	-799.909,39	90,61
6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet					
* Investointimenot	-30.000	0	-30.000	-29.423,67	576,33
Nettomeno	-30.000	0	-30.000	-29.423,67	576,33
7010 Kiinteistöjen pihatyöt					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-99.726,20	273,80
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-99.726,20	273,80
960010Tekninen lautakunta YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-5.760.000	-242.000	-6.002.000	-5.112.817,52	889.182,48
* Investointitulot	115.000	0	115.000	225.013,13	110.013,13
Nettomeno	-5.645.000	-242.000	-5.887.000	-4.887.804,39	999.195,61

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama

960020 Vesihuollon taseyksikkö					
3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
3009 Maaliikennekeskus					
* Investointimenot	-20.000	0	-20.000	0,00	20.000,00
Nettomeno	-20.000	0	-20.000	0,00	20.000,00
3013 Perusparannus					
* Investointimenot	-480.000	0	-480.000	-474.072,99	5.927,01
Nettomeno	-480.000	0	-480.000	-474.072,99	5.927,01
3021 Pumpaamoiden saneeraus					
* Investointimenot	-200.000	-30.000	-230.000	-36.377,29	193.622,71
Nettomeno	-200.000	-30.000	-230.000	-36.377,29	193.622,71
3027 Kantokangas					
* Investointimenot	-300.000	0	-300.000	0,00	300.000,00
Nettomeno	-300.000	0	-300.000	0,00	300.000,00
3031 Hahdenniemen alueen kehitt.					
* Investointimenot	-120.000	0	-120.000	0,00	120.000,00
Nettomeno	-120.000	0	-120.000	0,00	120.000,00
3100 Suunnittelu					
* Investointimenot	-295.000	0	-295.000	-120.226,89	174.773,11
Nettomeno	-295.000	0	-295.000	-120.226,89	174.773,11
3700 Vedenjakelu, muut työt					
* Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-39.682,22	60.317,78
Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-39.682,22	60.317,78
3800 Viemäröinti, muut työt					
* Investointimenot	-170.000	0	-170.000	-105.140,74	64.859,26
Nettomeno	-170.000	0	-170.000	-105.140,74	64.859,26
3900 Sadevesiviemäröinti, muut työt					
* Investointimenot	-170.000	0	-170.000	-25.957,27	144.042,73
Nettomeno	-170.000	0	-170.000	-25.957,27	144.042,73
960020 Vesihuollon taseyksikkö YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-1.955.000	-30.000	-1.985.000	-801.457,40	1.183.542,60
Nettomeno	-1.955.000	-30.000	-1.985.000	-801.457,40	1.183.542,60
9 Investoinnit YHTEENSÄ					
* Investointimenot	-19.133.770	-272.000	-19.405.770	-7.146.128,57	12.259.641,43
* Investointitulot	37.620.000	0	37.620.000	25.954.935,10	-11.665.064,90
Nettomeno	18.486.230	-272.000	18.214.230	18.808.806,53	594.576,53

2.4.2. Monivuotisten hankkeiden määrärahojen vuotuisen käytön vahvistaminen

Monivuotisen hankkeen kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahakäyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

4101 Kaupungintalo*

	<i>Hanke</i>	<i>Ed. vuodet</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio</i>	1 095 000	595 000	250 000	250 000		
<i>Käyttö</i>	1 093 961	487 448	294 701	311 812		

4105 Kuninkojan paloasema*

	<i>Hanke</i>	<i>Ed. vuodet</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio</i>	1 600 000			100 000	1 000 000	500 000
<i>Käyttö</i>	14 999			14 999		

4406 Kauppaoppilaitoksen perusparannus*

	<i>Hanke</i>	<i>Ed. vuodet</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio</i>	2 560 000			600 000	800 000	1 160 000
<i>Käyttö</i>	36 374			36 374		

4705 Kerttulan liikuntahalli*

	<i>Hanke</i>	<i>Ed. vuodet</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio</i>	3 250 000			750 000	1 500 000	1 000 000
<i>Käyttö</i>	982 224			982 224		

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

	TA-2016 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Ta muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSKATE	6 482	0	6 482	8 582	2 100
SATUNNAISET ERÄT	14 300	0		16 585	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-15 300	0	-15 300	-15 238	62
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-19 134	-272	-19 406	-7 146	12 260
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHN	115	0	115	225	110
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. LUOV.TULOT	52 805	0	52 805	41 227	-11 578
Toiminnan ja investointien rahavirta	39 268	-272	38 996	44 236	5 239
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-35 400	0	-35 400	-5 293	30 107
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	0	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	3 764	0	3 764	0	-3 764
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 733	0	-1 733	-2 965	-1 233
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	2 000	2 000	-1 900	-3 900
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-5 900	-1 728	-7 628	-33 534	-25 906
Rahoituksen rahavirta	-39 268	272	-38 996	-43 693	-4 696

Rahoitusosan toteutumisvertailussa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos.

2.6. Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Määrärahat					Tuloarvot				
	TA 2016 alkuperäinen €	TA-muutokset €	TA 2016 muutosten jälkeen	Toteutuma €	Poikkema €	TA 2016 alkuperäinen €	TA-muutokset €	TA 2016 muutosten jälkeen	Toteutuma €	Poikkema €
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Konsernihallinto	-6 528 026	401 917	-6 126 109	-6 947 858	-821 749	4 124 328	-148 076	3 976 252	3 243 560	-732 692
Konsernihallinto yhteensä	-6 528 026	401 917	-6 126 109	-6 947 858	-821 749	4 124 328	-148 076	3 976 252	3 243 560	-732 692
Sosiaali- ja terveyslautakunta										
Hallintopalvelut	-723 559	0	-723 559	-613 867	109 692	15 182 195	0	15 182 195	14 536 644	-645 551
Erikoissairaanhoido	-36 133 939	0	-36 133 939	-36 060 437	73 502	0	0	0	81 574	81 574
Vastaanottopalvelut	-8 847 913	0	-8 847 913	-8 269 056	578 857	713 941	0	713 941	1 098 993	385 052
Kuntoutuspalvelut	-1 040 650	-871	-1 041 521	-953 004	88 517	32 722	1 082	33 804	53 263	19 459
Suun terveydenhuolto	-3 680 192	0	-3 680 192	-3 696 187	-15 995	1 023 541	0	1 023 541	1 328 703	305 162
Työterveyshuolto	-1 807 229	0	-1 807 229	-1 848 696	-41 467	1 823 200	0	1 823 200	1 844 747	21 547
Perhepalvelut	-8 236 191	0	-8 236 191	-8 001 927	234 264	996 430	0	996 430	855 834	-140 596
Aikuissosiaalityö	-12 878 013	-43 340	-12 921 353	-11 959 179	962 174	4 253 000	20 379	4 273 379	3 259 237	-1 014 142
Vammaispalvelut	-6 288 176	-33 389	-6 321 565	-6 783 678	-462 113	177 300	14 684	192 184	366 683	174 499
Aikuisten psykosos. palvelut	-1 659 998	0	-1 659 998	-1 549 614	110 384	70 369	0	70 369	97 989	27 620
Hoito- ja hoivapalvelut	-28 148 055	-125 486	-28 273 541	-25 982 267	2 291 274	4 581 076	55 748	4 636 824	5 722 769	1 085 945
Sosiaali- ja terveystk yhteensä	-107 443 915	-203 086	-107 647 001	-105 717 911	1 929 090	28 853 774	92 093	28 945 867	29 246 434	300 567
Sivistyslautakunta										
Hallintopalvelut	-863 945	-132 873	-996 818	-955 823	40 995	787 587	132 873	920 460	829 358	-91 102
Lukio	-3 064 098	0	-3 064 098	-2 976 040	88 058	144 391	0	144 391	151 436	7 045
Perusopetus	-19 626 545	-81 105	-19 707 650	-19 400 359	307 291	331 153	25 961	357 114	578 345	221 231
Työväenopisto	-670 967	-8 000	-678 967	-660 296	18 671	160 917	8 000	168 917	202 028	33 111
Varhaiskasvatus	-14 853 259	-29 963	-14 883 222	-14 923 102	-39 880	1 852 479	8 163	1 860 642	1 684 229	-176 413
Sivistyslautakunta yhteensä	-39 078 814	-251 941	-39 330 755	-38 915 620	415 135	3 276 527	174 997	3 451 524	3 445 394	-6 130
Vapaa-aikalautakunta										
Vapaa-aikalautakunta	-12 546	0	-12 546	-13 218	-672	0	0	0	0	0
Kirjastopalvelut	-1 483 155	-10 642	-1 493 797	-1 419 929	73 868	71 992	6 368	78 360	68 118	-10 262
Kulttuuripalvelut	-513 060	-5 630	-518 690	-481 664	37 026	46 349	3 800	50 149	47 047	-3 102
Liikuntapalvelut	-3 424 358	-5 621	-3 429 979	-3 475 309	-45 330	1 085 262	0	1 085 262	936 591	-148 672
Nuorisopalvelut	-1 300 675	-69 355	-1 370 030	-1 466 816	-96 786	96 708	63 000	159 708	220 506	60 798
Vapaa-aikalautakunta yhteensä	-6 733 794	-91 248	-6 825 042	-6 856 936	-31 694	1 300 311	73 188	1 373 499	1 272 262	-101 237
Ympäristölautakunta										
Ympäristö- ja rakennusvalvonta	-1 424 380	0	-1 424 380	-1 296 040	128 340	725 256	0	725 256	756 466	31 210
Ympäristölautakunta yhteensä	-1 424 380	0	-1 424 380	-1 296 040	128 340	725 256	0	725 256	756 466	31 210
Tekninen lautakunta+taseyksikkö										
Talous- ja hallintopalvelut	-3 123 072	0	-3 123 072	-2 898 578	224 494	784 534	0	784 534	788 124	3 590
Tietohallintopalvelut	-1 084 579	0	-1 084 579	-1 222 497	-137 918	1 179 349	0	1 179 349	1 182 406	3 057
Tiipalvelut	-13 960 301	-48 172	-14 008 473	-13 832 933	375 540	16 232 040	12 718	16 244 756	16 410 580	165 804
Maankäyttöpölvclut	-1 787 243	0	-1 787 243	-1 709 793	77 450	2 541 167	0	2 541 167	2 764 628	223 459
Kunnallistekniset palvelut	-6 640 143	-19 143	-6 659 286	-6 972 060	-312 774	2 408 078	6 755	2 414 833	2 872 679	457 846
Kaukoliämpöpölvclut	-28 838	0	-28 838	-57 351	-28 513	1 500 000	0	1 500 000	1 500 236	236
Vesihuolto	-4 748 375	0	-4 748 375	-4 761 196	-12 821	7 565 715	0	7 565 715	7 562 341	-3 374
Tekninen Itk + vesihuolto yhteensä	-31 372 551	-67 315	-31 439 866	-31 254 408	185 458	32 210 883	19 471	32 230 354	33 080 972	850 618
Käyttötauososa yhteensä	-192 581 480	-211 673	-192 793 153	-190 988 774	1 804 379	70 491 079	211 673	70 702 752	71 045 088	342 336
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot	0	0	0	0	0	98 611 000	0	98 611 000	98 130 154	-480 846
Vallionosuudet	0	0	0	0	0	30 606 577	0	30 606 577	30 424 557	-182 020
Korkotuotot	0	0	0	0	0	185 000	0	185 000	145 571	-39 429
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	436 000	0	436 000	1 068 825	632 825
Korkokulut	-1 000 000	0	-1 000 000	-959 862	40 138	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-266 000	0	-266 000	-283 772	-17 772	0	0	0	0	0
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0	14 300 000	0	14 300 000	16 585 279	2 285 279
Tuloslaskelmaosa yhteensä	-1 266 000	0	-1 266 000	-1 243 634	22 366	144 138 577	0	144 138 577	146 354 385	2 215 808
INVESTOINTIOSA										
Konsernihallinto	-10 643 000	0	-10 643 000	-691 547	9 951 453	37 505 000	0	37 505 000	25 729 922	-11 775 078
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-410 270	0	-410 270	-194 489	215 781	0	0	0	0	0
Sivistyslautakunta	-295 000	0	-295 000	-276 928	18 072	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunta	-70 500	0	-70 500	-68 889	1 611	0	0	0	0	0
Ympäristölautakunta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta	-7 715 000	-272 000	-7 987 000	-5 914 275	2 072 725	115 000	0	115 000	225 013	110 013
Investointiosa yhteensä	-19 133 770	-272 000	-19 405 770	-7 146 129	12 259 641	37 620 000	0	37 620 000	25 954 935	-11 665 065
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainojen lisäys	-35 400 000	0	-35 400 000	-5 289 026	30 110 974	0	0	0	0	0
Antolainojen vähennys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	3 764 198	0	3 764 198	0	-3 764 198
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 732 604	0	-1 732 604	-2 083 298	-350 694	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-2 000 000	-2 000 000	0	2 000 000	2 000 000	0	-2 000 000
Oman pääoman muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	-34 320 467	-34 320 467	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	-250 113 854	-483 673	-250 597 527	-243 071 327	7 526 200	256 013 854	2 211 673	258 225 527	243 354 408	-14 871 119

3

Tilinpäätöslaskelmat

3.1.

Tuloslaskelma

RAISION TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2016		01.01. - 31.12.2015	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	29 782 823,26		29 061 166,53	
Maksutuotot	8 150 274,66		7 637 981,65	
Tuet ja avustukset	4 045 986,43		4 937 875,28	
Muut toimintatuotot	6 288 110,74	48 267 195,09	7 178 771,09	48 815 794,55
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-51 203 175,40		-51 504 916,20	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-12 607 879,72		-12 894 097,83	
Muut henkilösivukulut	-3 437 705,97		-2 957 771,05	
Palvelujen ostot	-73 528 882,72		-73 211 511,57	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 955 092,68		-10 417 153,58	
Avustukset	-11 920 457,10		-11 398 764,05	
Muut toimintakulut	-4 557 687,18	-168 210 880,77	-4 492 009,28	-166 876 223,56
Toimintakate		-119 943 685,68		-118 060 429,01
Verotulot		98 130 153,58		98 293 723,92
Valtionosuudet		30 424 557,00		28 388 442,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	84 581,55		98 434,31	
Muut rahoitustuotot	802 433,17		603 943,16	
Korkokulut	-898 872,88		-905 706,27	
Muut rahoituskulut	-17 380,28	-29 238,44	-9 614,17	-212 942,97
Vuosikate		8 581 786,46		8 408 793,94
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 648 644,90		-8 914 549,63	
Arvonalentumiset	0,00	-8 648 644,90	-5 875,00	-8 920 424,63
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	16 585 278,59	16 585 278,59	0,00	0,00
Tilikauden tulos		16 518 420,15		-511 630,69
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		6 798,48		13 601,05
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		16 525 218,63		-498 029,64

3.2.

Rahoituslaskelma

RAISION RAHOITUSLASKELMA

01.01. - 31.12.2016

01.01. - 31.12.2015

Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	8 581 786,46		8 408 793,94	
Satunnaiset erät	16 585 278,59			
Tulorahoituksen korjauserät	-15 237 679,14	9 929 385,91	-1 113 223,25	7 295 570,69
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-7 146 128,57		-13 069 119,06	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	225 000,00		261 548,88	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	41 227 366,24	34 306 237,67	1 774 547,21	-11 033 022,97
Toiminnan ja investointien rahavirta		44 235 623,58		-3 737 452,28
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-5 289 025,60	-5 289 025,60		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 083 297,58		-1 731 282,57	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000 000,00	-4 083 297,58	1 500 000,00	-231 282,57
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-28 385,65		-29 834,42	
Vaihto-omaisuuden muutos	12 698,46		-7 952,06	
Saamisten muutos	-27 975 097,16		351 731,85	
Korottomien velkojen muutos	-6 329 682,47	-34 320 466,82	-23 681,80	290 263,57
Rahoituksen rahavirta		-43 692 790,00		58 981,00
Rahavarojen muutos		542 833,58		-3 678 471,28
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 395 686,90		3 852 853,32	
Rahavarat 1.1.	3 852 853,32	542 833,58	7 531 324,60	-3 678 471,28

3.3.

Tase

RAISION TASE

	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	151 668 284,15	173 836 709,98
Aineettomat hyödykkeet	318 683,94	400 662,72
Aineettomat oikeudet	111 773,27	121 337,43
Muut pitkävaikutteiset menot	206 910,67	279 325,29
Aineelliset hyödykkeet	114 715 114,89	142 095 949,48
Maa- ja vesialueet	34 398 409,57	33 791 756,29
Rakennukset	42 790 602,48	43 335 131,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	35 171 219,24	62 653 714,55
Koneet ja kalusto	1 381 951,30	1 465 511,11
Muut aineelliset hyödykkeet	66 462,05	66 462,05
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	906 470,25	783 373,52
Sijoitukset	36 634 485,32	31 340 097,78
Osakkeet ja osuudet	28 645 459,72	28 640 097,78
Muut lainasaamiset	7 891 478,80	2 700 000,00
Muut saamiset	97 546,80	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	836 618,95	3 553 568,75
Valtion toimeksiannot	737 972,96	3 452 679,71
Lahjoitusrahastojen varat	98 645,99	100 889,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 069 139,18	11 563 906,90
Vaihto-omaisuus	143 119,61	155 818,07
Aineet ja tarvikkeet	143 119,61	155 818,07
Saamiset	35 530 332,67	7 555 235,51
Pitkäaikaiset saamiset	28 316 148,17	807 410,58
Lainasaamiset	27 950 928,17	259 580,58
Muut saamiset	365 220,00	547 830,00
Lyhytaikaiset saamiset	7 214 184,50	6 747 824,93
Myyntisaamiset	5 008 082,14	4 460 766,45
Lainasaamiset	1 201 199,01	48 425,90
Muut saamiset	787 648,76	1 743 512,72
Siirtosaamiset	217 254,59	495 119,86
Rahat ja pankkisaamiset	4 395 686,90	3 852 853,32
	192 574 042,28	188 954 185,63

	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	118 728 533,80	102 203 315,17
Peruspääoma	101 691 382,64	101 691 382,64
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	511 932,53	1 009 962,17
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 525 218,63	-498 029,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET	2 841,59	9 640,07
Poistoero	2 841,59	9 640,07
PAKOLLISET VARAUKSET	1 116 458,97	856 706,97
Muut pakolliset varaukset	1 116 458,97	856 706,97
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 136 151,63	3 881 487,08
Valtion toimeksiannot	960 098,59	3 664 553,68
Lahjoitusrahastojen pääomat	176 053,04	216 933,40
VIERAS PÄÄOMA	71 590 056,29	82 003 036,34
Pitkäaikainen	45 713 214,26	54 573 778,38
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	42 387 945,00	44 089 267,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	349 538,47
Lainat muilta luotonantajilta	92 984,94	92 984,94
Saadut ennakot	216 471,00	216 471,00
Liittymismaksut ja muut velat	3 015 813,32	9 326 042,43
Siirtovelat	0,00	499 474,54
Lyhytaikainen	25 876 842,03	27 429 257,96
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 701 322,00	10 701 322,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	32 437,11
Saadut ennakot	21 115,97	12 028,89
Ostovelat	5 539 787,66	5 194 369,21
Muut velat	1 160 986,54	1 126 689,29
Siirtovelat	10 453 629,86	10 362 411,46
	192 574 042,28	188 954 185,63

3.4.

Vastuusitoumukset

VASTUUSITOUMUKSET

	Alkuperäinen pääoma	Jäljellä oleva pääoma
Kerttulan Tenniskeskus Oy	120 000,00	58 000,00
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö	805 000,00	227 052,00
Raision Vuokra-asunnot Oy	19 434 762,28	13 833 849,28
Asunto Oy Kuulaharjat	5 150 000,00	4 600 000,00
Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	2 495 074,35	2 135 387,95
Turun Seudun Vesi Oy	24 701 000,00	22 390 537,07
	<u>52 705 836,63</u>	<u>43 244 826,30</u>

3.5.

Konsernitilinpäätös

3.5.1.

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2016		01.01. - 31.12.2015	
Toimintatuotot		97 987 137,55		98 482 370,87
Toimintakulut		-219 069 320,74		-218 879 744,02
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		9 177,00		41 269,72
Toimintakate		-121 073 006,19		-120 356 103,43
Verotulot		98 130 153,58		98 293 723,92
Valtionosuudet		38 145 171,15		36 401 404,48
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	93 015,76		113 436,51	
Muut rahoitustuotot	827 584,68		590 008,77	
Korkokulut	-1 447 071,95		-1 602 000,54	
Muut rahoituskulut	-63 526,99	-589 998,50	-56 287,90	-954 843,16
Vuosikate		14 612 320,04		13 384 181,81
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 229 807,20		-13 294 361,12	
Arvonalentumiset	-13 704,19	-13 243 511,39	-8 542,98	-13 302 904,10
Satunnaiset erät		1 344 954,34		0,00
Tilikauden tulos		2 713 762,99		81 277,71
Tilikauden verot		0,00		-61 860,99
Laskennalliset verot		-184 098,00		-166 621,00
Vähemmistöosuudet		-5 615,00		-4 663,73
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		2 524 049,99		-151 868,01

3.5.2.

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

01.01. - 31.12.2016

01.01. - 31.12.2015

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	14 612 320,04		13 384 181,81	
Satunnaiset erät	1 344 954,34			
Tilikauden verot	0,00		-61 860,99	
Tulorahoituksen korjaukset	-110 589,52	15 846 684,86	-948 402,29	12 373 918,53

Investointien rahavirta

Investointimenot	-13 621 269,35		-15 255 038,22	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	245 368,70		293 810,87	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	377 953,61	-12 997 947,04	1 948 502,76	-13 012 724,59

Toiminnan ja investointien rahavirta
2 848 737,82
-638 806,06
Rahoituksen rahavirta
Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 797 688,48		727 760,80	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 710 728,91		-5 176 362,69	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 022 039,19	-1 935 079,62	1 489 218,30	-2 959 383,59

Oman pääoman muutokset
175 178,97
-35 827,88
Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-36 032,69		-28 923,58	
Vaihto-omaisuuden muutos	-121 256,24		129 228,24	
Saamisten muutos	186 285,17		113 959,91	
Korottomien velkojen muutos	-94 015,51	-65 019,27	245 021,43	459 286,00

Rahoituksen rahavirta
-1 824 919,92
-2 535 925,47
Rahavarojen muutos
1 023 817,90
-3 174 731,53
Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12.	11 243 076,66		10 219 258,76	
Rahavarat 1.1.	10 219 258,76	1 023 817,90	13 393 990,29	-3 174 731,53

3.5.3.

Konsernitase

KONSERNITASE

	2016	2015	2016	2015
	€	€	€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	
Aineellomat hyödykkeet	224 653 077,43	224 619 477,35	Peruspääoma	117 493 988,65
Aineettomat oikeudet	645 579,83	837 667,21	Säästöiden ja yhdistysten peruspääomat	101 691 382,64
Muut pitkävaikutteiset menot	129 512,83	138 591,46	Anonkorotusraho	331 874,81
Ennakkomaksut	493 162,24	676 698,24	Muut omat rahastot	12 974,95
	22 904,76	22 377,51	Edellisten tilikausien ylijäämä (allijäämä)	643 727,78
Aineelliset hyödykkeet	204 768 156,96	204 556 468,68	Tilikauden ylijäämä (allijäämä)	12 289 978,48
Maa- ja vesialueet	38 085 212,88	37 470 678,05		2 524 049,99
Rakennukset	90 259 587,87	96 552 445,58	VÄHEMMISTÖOSUUDET	349 050,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet	63 905 984,37	62 717 768,15	PAKOLLISET VARAUKSET	2 692 639,11
Koneet ja kalusto	4 950 895,24	5 391 772,10	Eläkevaraukset	10 655,99
Muut aineelliset hyödykkeet	700 534,76	704 105,53	Muut pakolliset varaukset	2 681 983,12
Ennakkomaksut ja keskenraiset hankinnat	6 865 941,84	1 719 699,27	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 579 854,94
Sijoitukset	19 239 340,64	19 225 341,46	VIERAS PÄÄOMA	127 047 460,93
Osakkuusyhteisöosuudet	351 021,78	330 758,97	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	76 797 351,12
Muut osakkeet ja osuudet	16 106 517,87	16 112 781,50	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	11 391 843,58
Muut lainasaamiset	2 700 000,00	2 700 000,00	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	12 504 464,83
Muut saamiset	81 800,99	81 800,99	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	26 353 801,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 246 830,14	3 803 353,84		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 263 086,91	22 304 297,94	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	249 162 994,48
Vaihto-omaisuus	1 028 214,57	906 958,33		
Saamiset	10 991 795,68	11 178 080,85		
Pitkäaikaiset saamiset	1 147 947,84	826 600,43		
Lyhytaikaiset saamiset	9 843 847,84	10 351 480,42		
Rahoitusarvopaperit	2 776 802,62	2 014 512,62		
Rahat ja pankkisaamiset	8 466 274,04	8 204 746,14		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	249 162 994,48	250 727 129,13		

4

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Satunnaisiin eriin Satunnaisten tuottojen ryhmään on kirjattu tilille ”Muut satunnaiset tuotot” 1.344.954,34 euroa asfalttikartellituomiosta johtuvaa tuloa. Lisäksi tilille ”Pysyvien vastaavien myyntivoitot” on kirjattu 15.240.324,25 euroa myyntivoittoa liiketoimintakaupasta Raision Vesi Oy:n kanssa. Yhteensä Satunnaisiin tuottoihin on kirjattu 16.585.278,59 euroa.

Vuodenvaihteessa maksamatta olevat, tilikaudelle 2016 kuuluvat, palkat on vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta jaksotettu suoriteperusteiden mukaisesti. Uusia jaksotettavia eriä on tilinpäätökseen kirjattu sivukuluineen 497.967,04 euroa. Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perusteena olevat palkat kirjataan. Lomapalkkavelan kirjaamisessa on otettu huomioon Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamat ohjeet ja lausunnot. Lomarahojen 30 % leikkaus 1.4.-31.12.2016 kertyneistä lomarahajoista on otettu huomioon lomapalkkavelassa 31.12.2016. Vastavasti palkkojen sivukulut on jaksotettu suoriteperusteiden mukaisesti.

Pakollisena varauksena on taseen vastattaviin tilille ”Kaatopaikan jälkihoito-varaus” ja tuloslaskelmaan tilille ”Muut toimintakulut” kirjattu vuonna 2016 Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n pyynnöstä poikkeuksellisesti kaksinkertainen määrä normaaliin tilikauteen verrattuna eli 259.752,- euroa.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Kaupungin pysyvien vastaavien hyödykkeet arvostettiin uudelleen 1.1.1997 kuntien siirtyessä uuteen kirjanpitokäsittelyyn. Omaisuudelle haettiin todelliset hankinta-hinnat, joista vähennettiin liittymismaksut, valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Hankintahintainen jäännösarvo vuoden 1997 avaavaa tasetta varten saatiin vähentämällä kumulatiiviset suunnitelmapoistot 31.12.1996 saakka.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on rakennusten, muiden maa- ja vesirakenteiden sekä kuljetusvälineiden poistoaikojen tarkistettu 1.1.2013 alkaen uusien hankintojen osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistoeron vähennystä kirjataan suunnitelman mukaisten poistojen tahdissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisten käsittely

Johdannaissopimukset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja tavoitteena on ollut korkokulujen hallinta ja korkokustannusten vaihtelun pienentäminen. Sopimuksia on pääasiassa 5-6 vuoden maturiteeteille ja yksi koronvaihtosopimus vuoteen 2026 asti ja yhdessä sopimuksessa on optio vuoteen 2048 asti. Lähes kaikki johdannaissopimukset ovat päättymässä seuraavan kahden vuoden aikana. Ei ole tiedossa, että sopimuksia purettaisiin ennen niiden päättymistä.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta tai kirjanpitolautakunnan antamista ohjeista poikkeavaksi.

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tiedot ovat vertailukelpoiset.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Palkkojen jaksottamista on lisätty vastaamaan suoriteperiaatetta. Kirjaukset kohdistuvat henkilöstömenoihin. Avustuksiin on kirjattu palvelusetelikuluja, jotka aikaisemmin kirjattiin palveluiden ostoihin.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tällaisia olennaisia eriä ei ole.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Kuluneella tilikaudella konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma. Lisäksi on laadittu yhdistelylaskelmat, joissa on eritelty, miten konsernitilinpäätös on laadittu. Laadinnassa on sovellettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta 22.12.2015.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi vastaa olennaisilta osiltaan hankintamenomenetelmää. Vuonna 2016 on uutena 100 prosenttisena tytäryhteisönä yhdistelty Raision Vesi Oy.

Tytäryhteisön asemassa oleva Eero Rantasen Säätiö on yhdistelty kuten tytäryhteisö. Säätiön peruspääomaa vastaavat oman pääoman erät 331.874,81 euroa on esitetty konsernitaseessa rivillä Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Peruspääomaosuudet prosentteina pysyvät tilikauden aikana samoina.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuus-menetelmän mukaisesti. Yhdistelyssä on otettu huomioon vapaaehtoisen varauksen ja sen muutoksen jakaminen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tämän vaikutus tulososuuteen sekä osakkuusyhtiöosuuden arvoon. Osakkuusyhteisöjen yhdistelyn vaikutus omaan pääomaan oli 269.944,04 euroa Raision kaupungin osalta sekä 14.085,88 euroa muiden konserniyhteisöjen osalta, yhteensä 284.029,92 euroa.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhtiöiden kaupungille maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. KOY Kerttulan Jäähallin negatiivista vähemmistöosuutta ei ole erotettu, mutta sen aiheuttama oikaisu on tehty. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten käsittelytavan muuttamisella ei ole vaikutusta vähemmistöosuuden erottamiseen, koska oikaisujen jälkeinenkin oma pääoma on negatiivinen. Eero Rantasen säätiössä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

V-S Erityishuoltopiirin kuntayhtymässä vuonna 2016 tehtyä arvonkorotusta ei ole eliminoitu sen vähäisen määrän (4.614,60 euroa) takia. V-S Lastensuojelun kuntayhtymän aikaisempina tilikausina tehtyä arvonkorotusta ei ole eliminoitu, koska kuntayhtymästä ei saatu kyseistä liitetietoa tilinpäätösaikataulussa. Aikaisemmista tilinpäätöksistä tuota tietoa ei ole ollut saatavissa. Arvonkorotuksen määrä (12.973,41 euroa) on vähäinen.

Hulvelan Palvelutalossäätiö, Sosiaalipalvelusäätiö Raina ja Raisio-Naantalin Fountain House on kirjanpidon kuntajaoston ohjeiden mukaan jätetty yhdistelemättä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2016 jaettu yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Laskennallinen verovelka on laskettu seuraavien yhtiöiden osalta: Raision Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Kuulaharjat ja KOY Kerttulan Jäähalli.

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Konsernihallinto	7 352 878,98	8 038 235,65	2 492 117,35	2 886 694,99
Sosiaali- ja terveyslautakunta	71 491 434,88	70 083 668,90	28 413 052,57	27 843 782,96
Sivistyslautakunta	3 033 428,80	3 322 438,86	3 033 428,80	3 322 438,86
Vapaa-aikalautakunta	2 341 798,59	2 805 953,20	1 060 265,90	1 024 328,76
Ympäristölautakunta	1 109 278,11	1 122 983,44	743 572,06	749 421,02
Tekninen lautakunta	12 658 318,19	13 109 090,82	12 524 758,41	12 989 127,96
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>97 987 137,55</i>	<i>98 482 370,87</i>	<i>48 267 195,09</i>	<i>48 815 794,55</i>

7. Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2016	2015
Kunnan tulovero	85 391 001,70	84 899 746,89
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 041 939,79	5 897 959,77
Kiinteistövero	7 697 212,09	7 496 017,26
Muut verotulot	0,00	0,00
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>98 130 153,58</i>	<i>98 293 723,92</i>

8. Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	Kunta	
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 422 510,00	31 458 659,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	-432 002,00	-366 653,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 997 953,00	-3 070 217,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>30 424 557,00</i>	<i>28 388 442,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	55 350 086,89	57 516 924,87
Muiden palvelujen ostot	18 178 795,83	15 694 586,70
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>73 528 882,72</i>	<i>73 211 511,57</i>

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ole.

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 9.12.2013 § 155 uudet suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet. Uusi poistosuunnitelma tuli voimaan 1.1.2013 ja se koskee uusia pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintoja.

Pienet pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

		Poisto- suunnitelma 01.01.1997- 31.12.2012	Uusi poistosuositus	Uusi poisto- suunnitelma 01.01.2013-
PYSYVÄT VASTAAVAT		Tasapoisto Poistoaika vuosina	Tasapoisto Poistoaika vuosina	Tasapoisto Poistoaika vuosina
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot				
100505	Tietokoneohjelmistot 5 v.	5	2-5	5
101005	Muut pitkävaikutteiset menot 5 v.	5	2-5	5

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet

110000	Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
110200	Kiinteistöjen liittymismaksut	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa

Rakennukset ja rakennelmat

111030	Asuinrakennukset 30 v.		30-50	30
111040	Asuinrakennukset 40 v.	40	30-50	
111050	Asuinrakennukset 50 v.	50	30-50	
111530	Hallinto- ja lait.rak. 30 v.	30	20-50	30
111540	Hallinto- ja lait.rak. 40 v.	40	20-50	
111550	Hallinto- ja laitosrak. 50 v.	50	20-50	
112320	Muut rakennukset 20 v.	20	20-30	20
112330	Muut rakennukset 30 v.	30	20-30	

Kiinteät rakenteet ja laitteet

113010	Muut maa- ja vesirakenteet 10 v.	10	15-30	15
113015	Muut maa- ja vesirakenteet 15 v.		15-30	15
113016A	Puisto- ja virkistysal. 16 v.	16	15-20	16
113016B	Venesatama 16 v.	16	15-30	16
113016C	Sillat, laiturit ja uim. 16 v.	16	10-30	16
113020A	Katu- ja tieverkosto 20 v.	20	15-20	20
113020B	Liikuntapaikat 20 v.	20	15-30	20
114010	Puhelinverkko 10 v.	10	10-12	10
114016	Katuvalaistus 16 v.	16	15-20	16
114020	Kaukolämpöverkko 20 v.	20	20-30	20
114030A	Vedenjakeluverkostot 30 v.	30	30-40	30
114030B	Viemäriverkko 30 v.	30	30-40	30
115010A	Laitosten laitosk. ja l. 10 v.	10	10-20	10
115010B	Liikennevalot 10 v.	10	10-15	10

Koneet ja kalusto

116007	Kuljetusvälineet 7 v.		4-7	7
116008	Kuljetusvälineet 8 v.	8	4-7	7
117004	Atk-laitteet 4 v.	4	3-5	4
117005A	Liikkuvat kevyet työkoneet 5 v.	5	5-10	5
117005B	Muut koneet ja laitt. 5 v.	5	5-10	5
117005C	Muu irtaimisto 5 v.	5	3-5	5
117010	Liikkuvat raskaat työk. 10 v.	10	5-10	10

Muut aineelliset hyödykkeet				
118000	Luonnonvarat	Käytön mukainen	Käytön mukainen	Käytön mukainen poisto
118400	Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet				
120100	Tytäryhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120300	Kuntayhtymäosuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120500	Osakkuusyhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120800	Muut osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa

PIENHANKINNAT

Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään	V. - 2014	8 000
Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään	V. 2015 -	10 000

12. Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	856 706,97	786 512,18	856 706,97	786 512,18
Lisäykset	259 752,00	70 194,79	259 752,00	70 194,79
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	1 116 458,97	856 706,97	1 116 458,97	856 706,97
Vesilaitoksen patojen hoitovaraus 1.1.	0,00	133 737,55	0,00	133 737,55
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-133 737,55	0,00	-133 737,55
Vesilaitoksen patojen hoitovaraus 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 1.1. (ky)	10 655,99	10 655,99	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12. (ky)	10 655,99	10 655,99	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1. (ky)	1 642 108,58	1 312 964,13	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	329 144,45	0,00	0,00
Vähennykset	-76 584,43	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12. (ky)	1 565 524,15	1 642 108,58	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	243 846,63	1 173 755,01	243 846,63	1 166 796,94
Rakennusten luovutusvoitot	5 983,00	3 149,84	0,00	3 149,84
Muut luovutusvoitot	37 763,65	131 438,41	13 273,39	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>287 593,29</i>	<i>1 308 343,26</i>	<i>257 120,02</i>	<i>1 169 946,78</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	7 764,42	0,00	7 764,42
Rakennusten luovutustappiot	13,13	111 691,92	13,13	108 068,57
Muut luovutustappiot	0,00	5 126,63	0,00	4 433,30
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>13,13</i>	<i>124 582,97</i>	<i>13,13</i>	<i>120 266,29</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
Myyntivoitto Raision Vesi Oyn liiketoimintakaupasta	0,00	0,00	15 240 324,25	0,00
Asfalttikartellikorvaukset	1 344 954,34	0,00	1 344 954,34	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>1 344 954,34</i>	<i>0,00</i>	<i>16 585 278,59</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2016	2015
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0	0
Osinkotuotot muista yhteisöistä	729 231,34	505 454,20
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	40 156,44	57 135,48
<i>Yhteensä</i>	<i>769 387,78</i>	<i>562 589,68</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

Poistoeron muutokseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

Erittely poistoeron muutoksista		
	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	6 798,48	13 601,05
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	0,00	0,00
<i>Poistoeron muutos yhteensä</i>	<i>6 798,48</i>	<i>13 601,05</i>

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ole.

18. Arvonkorotukset

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	19 573,80	12 973,41	0	0
Arvonkorotukset	4 614,60	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	24 188,40	12 973,41	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>17 588,01</i>	<i>12 973,41</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Arvonkorotukset on tehty V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä ja V-S Lastensuojelun kuntayhtymässä.

V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä arvonkorotus perustuu auktorisoidun arvioijan tekemään arvioon läheisesti samalla sijainnilla V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymän myynnissä olevien maa-alueiden arvonmääritykseen. Arvonkorotus on kirjattu vuonna 2016.

V-S Lastensuojelun kuntayhtymässä arvonkorotus on tehty Kaarinan kaupungilta saadun lahjoitustontin arvoon ennen tilinpäätösvootta.

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Liite

Pysyvien vastaavien sijoitukset
Liite

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto		Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt
Poistamaton hankintameno 1.1.	121 337,43	279 325,29	0,00	400 662,72	33 791 756,29	43 335 131,96	62 653 714,55	1 465 511,11	66 462,05	783 373,52	142 095 949,48
Lisäykset tilikauden aikana	38 980,00	16 028,98	0,00	55 008,98	676 899,50	1 305 216,05	3 579 330,28	619 065,29	0,00	905 246,53	7 085 757,65
Raholusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	70 246,22	13,13	25 659 675,75	0,00	0,00	0,00	25 729 935,10
Siirrot ennen välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	782 149,80	0,00	0,00	0,00	-782 149,80	0,00
Tilikauden poisto	48 544,16	88 443,60	0,00	136 987,76	0,00	2 406 882,20	5 402 149,84	702 625,10	0,00	0,00	8 511 657,14
Arvonlennukset ja niiden pal.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	111 773,27	206 910,67	0,00	318 683,94	34 398 409,57	42 790 602,48	35 171 219,24	1 381 951,30	66 462,05	906 470,25	114 715 114,89
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	111 773,27	206 910,67	0,00	318 683,94	34 398 409,57	42 790 602,48	35 171 219,24	1 381 951,30	66 462,05	906 470,25	114 715 114,89
Olennaiset lisäpoistot											
Erityily olennaisista lisäpoistoista				0,00							0,00

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset						Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisö-yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	616 880,14	0,00	12 144 381,41	15 878 836,23	28 640 097,78	0,00	0,00	0,00	0,00	2 700 000,00	2 700 000,00
Lisäykset	2 500,00	0,00	0,00	2 861,94	5 361,94	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	619 380,14	0,00	12 144 381,41	15 881 698,17	28 645 459,72	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	2 700 000,00	7 989 025,60
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	619 380,14	0,00	12 144 381,41	15 881 698,17	28 645 459,72	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	2 700 000,00	7 989 025,60

20 – 22 Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt (liitetiedot 20 - 22)						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Raision Vuokra-asunnot Oy	Raisio	100	100	812	17 563	-68
Eero Rantasen säätiö	Raisio	60	60	375	1	5
As. Oy Kuulaharjat	Raisio	100	100	491	6 338	0
KOY Kerttulan Jäähalli	Raisio	50	50	25	1 094	0
Raision Vesi Oy	Raisio	100	100	1	41 055	1
			Yhteensä	1 703	66 050	-62
Kuntayhtymät						
V-S Sairaanhoidopiirin ky	Turku	5,70449	5,70449	10 367	18 764	775
V-S Erytishuoltopiirin ky	Naskarla	3,5150	3,5150	50	919	-14
Varsinais-Suomen liitto	Turku	5,42482	5,42482	60	61	9
V-S Lastensuojelukuntayhtymä	Halikko	20,68	20,68	301	424	115
Ky Raision-Naantalın Vesilaitos	Raisio	50	50	1 603	254	33
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Raisio	47,13	47,13	4 519	1 148	488
			Yhteensä	16 899	21 571	1 407
Osakkuusyhteisöt						
As. Oy Raision Keonkatu 3	Raisio	31,26	31,26	247	298	0
			Yhteensä	247	298	0

23. Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	124 292,68	0,00	134 168,50
Lainasaamiset	27 715 776,00	1 154 824,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>27 715 776,00</i>	<i>1 279 116,68</i>	<i>0,00</i>	<i>134 168,50</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	124 885,16	0,00	154 413,32
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	83 242,10	0,00	338 236,07
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>208 127,26</i>	<i>0,00</i>	<i>492 649,39</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>27 715 776,00</i>	<i>1 487 243,94</i>	<i>0,00</i>	<i>626 817,89</i>

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
T3-sairaalahankkeen investointimenot	530 302,53	93 708,46	0,00	0,00
Etukäteen maksetut vuokratulot	5 772,89	5 772,89	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>536 075,42</i>	<i>99 481,35</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Tulojäämät	51 237,31	78 498,97	3 889,30	4 894,75
Siirtyvät korot	48 030,76	54 005,29	45 955,67	66 555,79
Tasa-erälaskutuksen lisälaskutus	67 492,32	304 218,27	71 575,32	309 590,25
Muut tulojäämät	908 479,10	948 069,53	95 834,30	114 079,07
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>1 024 002,18</i>	<i>1 306 293,09</i>	<i>213 365,29</i>	<i>490 225,11</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>1 075 239,49</i>	<i>1 384 792,06</i>	<i>217 254,59</i>	<i>495 119,86</i>

25. Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	331 874,81	331 874,81	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rakennusrahaston pääoma 1.1.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahaston pääoma 31.12.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Muut omat rahastot pääoma 1.1.	0,00	0,00		
Siirrot rahastoon	12 588,45	0,00		
Siirrot rahastosta	0,00	0,00		
Muut omat rahastot pääoma 31.12.	12 588,45	0,00		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	643 727,78	631 139,33	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	12 156 675,14	12 308 543,15	511 932,53	1 009 962,17
Oikaisu, Raision Vuokra-asunnot Oy kirjannut edellisille tilikausille 2014 ja 2015 kuuluvia tuloja.	133 303,34			
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) yhteensä 31.12.	12 289 978,48	12 308 543,15	511 932,53	1 009 962,17
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 524 049,99	-151 868,01	16 525 218,63	-498 029,64
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>117 493 988,65</i>	<i>114 824 046,87</i>	<i>118 728 533,80</i>	<i>102 203 315,17</i>

26. Erittely poistoerosta

Erittely poistoerosta		
	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 841,59	9 640,07
EVL-poistoihin liittyvä poistoero	0,00	0,00
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>2 841,59</i>	<i>9 640,07</i>

27. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pitkäaikaiset velat		
	Kunta	
	2016	2015
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 582 637,00	15 283 979,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	208 623,87
Lainat muilta luotonantajilta	92 984,94	92 984,94
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>13 675 621,94</i>	<i>15 585 587,81</i>

28. Joukkovelkakirjalainat

Ei ole.

29. Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus	0	0		0
Vahingonkorvausvaraus	0	0		0
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista	0	0		0
Ympäristövastuut	1 116 458,97	856 706,97	1 116 458,97	856 706,97
Osuus kuntayhtymän alijäämistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu (ky)	10 655,99	10 655,99	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	1 565 524,15	1 642 108,58	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset (ky)	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>2 692 639,11</i>	<i>2 509 471,54</i>	<i>1 116 458,97</i>	<i>856 706,97</i>

30.

Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2016		2015	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	15 655,15	0,00	2 594,70
Liittymismaksut ja muut velat	86 271,58	59 464,90	91 333,78	0,00
Siirtovelat	0,00	95 215,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>170 335,05</i>	<i>91 333,78</i>	<i>2 594,70</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	433 798,84	0,00	448 567,24
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00	16 073,50	0,00
Siirtovelat	0,00	93 932,89	0,00	94 171,23
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>527 731,73</i>	<i>16 073,50</i>	<i>542 738,47</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>698 066,78</i>	<i>107 407,28</i>	<i>545 333,17</i>

31.

Sekkilimiitti

Sekkilimiittiä ei ole.

32.

Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Liittymismaksut ja muut velat				
Liittymismaksut	9 711 175,50	9 204 795,21	3 015 813,32	9 326 042,43
Muut velat	7 961,48	9 761,40	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>9 719 136,98</i>	<i>9 214 556,61</i>	<i>3 015 813,32</i>	<i>9 326 042,43</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	0,00	499 474,54	0,00	499 474,54
<i>Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>499 474,54</i>	<i>0,00</i>	<i>499 474,54</i>
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Valtionosuusernakot	547 525,00	724 010,00	547 525,00	724 010,00
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	11 316 374,50	12 208 406,40	7 292 105,66	8 038 513,46
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 983 588,29	1 429 341,37	1 546 165,93	1 044 043,40
Korkojaksotukset	410 633,45	324 350,65	256 805,99	243 972,08
Muut menojäämät	1 790 111,62	1 498 364,17	811 027,28	311 872,52
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>16 048 232,86</i>	<i>16 184 472,59</i>	<i>10 453 629,86</i>	<i>10 362 411,46</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>16 048 232,86</i>	<i>16 683 947,13</i>	<i>10 453 629,86</i>	<i>10 861 886,00</i>

34. Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 584 847,15	4 910 647,15	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	5 584 847,15	4 910 647,15	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>5 584 847,15</i>	<i>4 910 647,15</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	233 105,50	0,00	0,00
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00	233 105,50	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>233 105,50</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35 - 37. Vakuudet, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	405 427,80	405 427,80	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>405 427,80</i>	<i>405 427,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			0,00	0,00
Pantatut arvopaperit			0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	347 308,00	347 308,00	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>347 308,00</i>	<i>347 308,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>752 735,80</i>	<i>752 735,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	26 770 736,41	27 186 625,99	25 613 963,94	26 379 952,21
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 366 592,08	2 389 887,08	2 151 590,04	2 123 493,24
- sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuiden yhteismäärä	1 823 832,55	1 718 265,94	580 917,61	306 389,24
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	621 467,93	567 736,10	179 771,99	89 538,80
-sitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut		0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>28 594 568,96</i>	<i>28 904 891,93</i>	<i>26 194 881,55</i>	<i>26 686 341,45</i>
Leasing sopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39. Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	27 079 836,63	23 382 574,90
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	20 569 237,23	17 982 033,52
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	25 626 000,00	25 626 000,00	25 626 000,00	25 626 000,00
Jäljellä oleva pääoma	22 675 589,07	23 178 756,90	22 675 589,07	23 168 525,09
<i>Vastuusitoumukset yhteensä</i>	<i>22 675 589,07</i>	<i>23 178 756,90</i>	<i>43 244 826,30</i>	<i>41 150 558,61</i>

40. Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	117 125 834,00	116 222 843,59
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	87 426,66	82 821,07

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat veloitteet	216 471,00	216 471,00	216 471,00	216 471,00
Sitoumus Lounais-Suomen Ympäristökeskukselle				
Isosuon kaatopaikan jälkihoidon toteuttamiseksi	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
Osuus Turun seudun puhdistamo Oyn osakaskuntien kokonaisvastuista ja leasing-ennakkomaksuista	5 850 770,46	8 569 898,55	5 850 770,46	8 569 898,55
Muut sopimusvastuut				
Keskeneräisen konsultti- ja urakkasopimukset ja muut sopimusvastuut	749 426,79	1 329 753,16	0,00	0,00
Sopimusvastuut yhteensä	8 316 668,25	11 616 122,71	7 567 241,46	10 286 369,55
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	-4 349 342,85	-3 716 344,96	-4 349 342,85	-3 716 344,96
Kohde-etuuden arvo	58 285 390,00	59 736 713,00	58 285 390,00	59 736 713,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	35 382,05	41 713,04	0,00	0,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 081 016,93	3 331 016,93	4 081 016,93	3 331 016,93
Osuus kuntayhtymien alijäämistä	568 061,90	617 991,93	568 061,90	617 991,93
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	8 651 786,28	11 890 499,65	7 866 977,44	10 519 033,45

- 1) Veloitteet perustuvat kauppakirjoihin eikä niissä ole sitouduttu tarkkaan toteutusaikatauluun. Tasetileillä maankäyttömaksuista on yhteensä 216.471,- €.
- 2) Lounais-Suomen Jätehuolto Oyn laatujohtajan antaman selvityksen mukaan kaatopaikan jälkihoidon kokonaiskustannusten arvioidaan olevan noin 1.500.000 € . Jälkihoitovaraus kertyy täysimääräiseksi viiden vuoden kuluessa.
- 3) Turun seudun puhdistamo Oyn antama todistus on liitetietojen erittelyssä.
- 4) Muista sopimusvastuista on erilliset laskelmat liitetietojen erittelyssä.
- 5) Koronvaihtosopimuksista on erillinen laskelma liitetietojen erittelyssä.
- 6) Arvonlisäveron palautusvastuusta on erillinen laskelma vuosilta 2008 - 2016 liitetietojen erittelyssä.
Palautusvastuu ei tämän hetkisen tiedon mukaan ole toteutumassa.
- 7) Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuusta on erillinen laskelma liitetietojen erittelyssä.
- 8) Rasion jäsenosuus V-S Sairaanhoidopiirin kyn alijäämistä on 508.294,72 €. Pakollista varausta osuudesta kuntayhtymän alijäämistä ei ole kirjattu, koska V-S Sairaanhoidopiirin ky aikoo kattaa edellisten tilikausien alijäämät tuottavuusohjelmansa avulla.

Rasion jäsenosuus V-S Erityishuoltopiirin kyn alijäämistä on 59.767,18 €.
Siitä ei ole kirjattu pakollista varausta, koska summa ei ole olennainen Rasion kaupungin tilinpäätöksen kannalta.

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
	koko henkilöstö	koko henkilöstö
Konsernihallinto	17	21
Sosiaali- ja terveystakeskus	685	661
Sivistyskeskus	538	545
Vapaa-aikalautakunta	89	87
Tekninen keskus	240	252
Vesihuolto	9	10
<i>Yhteensä</i>	<i>1 578</i>	<i>1 576</i>

43. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2016	2015
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	52 212 526,55	52 439 865,07
Henkilösivukulut	16 045 585,69	15 851 868,88
Eläkekulut	12 607 879,72	12 894 097,83
Muut henkilösivukulut	3 437 705,97	2 957 771,05
Henkilöstökorvaukset	1 009 351,15	934 948,87
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	67 248 761,09	67 356 785,08
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Investointien palkat ja palkkiot	150 824,80	438 018,55
Investointien eläkekulut	25 795,80	46 778,36
Investointien muut henkilösivukulut	9 730,00	15 672,86
	186 350,60	500 469,77
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>67 435 111,69</i>	<i>67 857 254,85</i>
Luontoisedut	314 305,09	294 168,27

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Keskusta Raision kunnallisjärjestö ry	1 590,50	1 714,20
Kokoomuksen Naantalin Kunnallisjärjestö ry	75,60	56,70
Kokoomus Raision kunnallisjärjestö ry	6 097,76	6 840,21
Kristillisdemokraatit	275,56	285,00
Raision Perussuomalaiset ry	906,25	1 143,40
Raision seudun Vihreät ry	252,31	244,96
Raision Vasemmistoliiton kunnallisjärjestö ry	4 991,53	5 605,39
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	136,45	155,55
Ruskon työväenyhdistys ry	88,20	75,60
SDP Ihalan Sos.dem. kunnallisjärjestö	3 352,50	3 475,15
SDP Työväenyhdistys Voima	4 453,20	5 097,20
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>22 219,86</i>	<i>24 693,36</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2016	2015
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	32 428,20	27 784,85
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	7 767,65	3 050,60
Tarkastuslautakunnan avustaminen	3 972,20	2 003,10
Muut palkkiot	1 006,00	0,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>45 174,05</i>	<i>32 838,55</i>

46. Intressitahotapahtumat

Ei ole.

Vesihuollon tuloslaskelma

VESIHUOLLON TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2016		01.01. - 31.12.2015	
Liikevaihto		7 560 473,76		7 460 197,21
Liiketoiminnan muut tuotot		328,76		6 501,48
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 658 757,38		-2 566 883,31	
Palvelujen ostot	-1 567 553,34	-4 226 310,72	-1 285 625,33	-3 852 508,64
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-345 422,31		-373 905,75	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-111 676,45		-122 555,62	
Muut henkilösivukulut	-22 779,09	-479 877,85	-22 729,27	-519 190,64
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 563 129,71	-1 563 129,71	-1 556 724,25	-1 556 724,25
Liiketoiminnan muut kulut		-53 469,35		-72 227,05
Liikeylijäämä (-alijäämä)		1 238 014,89		1 466 048,11
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	12 312,96		12 658,88	
Kunnalle maksetut korkokulut	-60 989,60		-116 148,24	
Muille maksetut korkokulut	-151 439,25		-147 645,19	
Korvaus peruspääomasta	-266 391,58		-266 391,58	
Muut rahoituskulut	-114,75	-466 622,22	-1,03	-517 527,16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		771 392,67		948 520,95

Huleveden tuloslaskelma

HULEVEDEN TULOSLASKELMAN LASKENNALLINEN ERIYTTÄMINEN

HULEVEDEN TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2016		01.01. - 31.12.2015	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 578,86	-16 578,86	-16 308,80	-16 308,80
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-35 121,22		-39 762,26	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 002,70		-6 847,97	
Muut henkilösivukulut	-2 277,45	-43 401,37	-2 278,19	-48 888,42
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-228 162,60	-228 162,60	-221 251,44	-221 251,44
Liiketoiminnan muut kulut		-24 049,69		-16 937,07
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-312 192,52		-303 385,73
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-312 192,52		-303 385,73

**Luettelo kirjanpitokirjoista ja
tositelajeista**

1.1. – 31.12.2016

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	Sidottuna
Päiväkirja	DVD (Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Pääkirja	DVD (Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Laskutusluettelot	DVD (Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Myyntireskontra	DVD (Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Palkkakirjanpito	Atk-listoina ja DVD (Tiedostomuodot XML ja PDF)
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-listoina

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

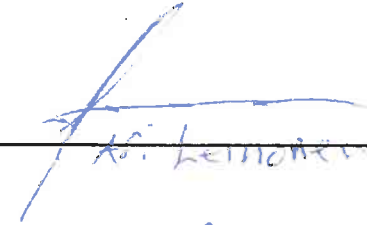
Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
1	Pankkitositteet	20	Ostolaskujen maksut
3	Palkkatositteet	21	Ostolaskut WF
4	Uimahalli	29	Ostolaskujen hyvitysten kohdistus
5	Sonet-varasto	30	Myyntireskontran suoritukset
6	Effica sosiaali	31	Myyntilaskut Web
7	Kassapankki	32	Effica terveys
8	Excel-muistiotositteet	36	Konevarikko
9	Muistiotositteet	38	Vesikanta
12	SL Laskennalliset	41	Ruokapalv. sis. lask. (Jamix)
14	Vyörytykset	46	Konevarikko sisäinen laskutus
15	Luottotappiot	86	Hyvitysten kohdistus
16	Alv-jako	96	Kirjanpidon tulos
17	Suunnitelmapoistot	97	Kirjanpidon tulos laskennall.
18	TT-tuki	98	Sisäisen laskennan tulos
19	Kela/asumistuki	99	Sisäisen laskennan tulos lask.
		LT	Liitetietositteet


Allekirjoitukset ja merkinnät


TILINPÄÄTÖS 2016


RAISION KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET


Raisiossa 27. päivänä maaliskuuta 2017



Ari Korhonen

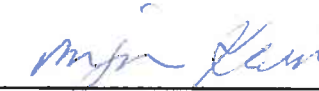

HANVELE LETTO-LAURILA



(PIPSA ALLEN)



LENA SAVOLA

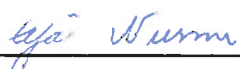

URSA PARAKKAINEN



RAIMO KUMPUAINEN



Miina Karila


VEIJO MIKOLA


Mika Korvisto


EINA NURMI


JARI SAARELA


Jukka Jormanainen




Ari Korhonen
kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Tarkastuksesta olen tänään antanut tilintarkastuskertomuksen.

Raisiossa 25 päivänä HUHTI kuuta 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö



Hannu Laurila
tilintarkastaja, JHTT